

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1

Etikett på protokollens perm:

Rigsforsamlingens
Forhandlingsprotokol.

1814

På permens 3. side:

Denne Protocol, som indeholder 280, skriver To Hundrede og firesindstve, paginerede, gjennemdragne og forsejglede Sider, authoriseres herved til Brug ved Forhandlingerne i Rigsforsamlingen paa Eydsvold, begynt d: 10de April 1814. —

Eydsvold Jernværk d: 11te April 1814.

Peder Anker

ARogert.

Christie.

Protokollen er gennemtrukket og beseglet med et segl med kronet norsk riksvåpen innenfor en blomsterring.

Protokollens sider 1-134 er benyttet som hovedprotokoll for Riksforsamlingen. Fra side 135 til 277 (7. oktober-7. november) som hovedprotokoll for det overordentlige Storting 1814. Sidene 278 til 280 er blanke.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Aar 1814 d. 7de October¹ begyndtes et overordentligt Storting for Kongeriget Norge, ifølge Norges Konges Bekjendtgjørelse af ² August s. A., grundet paa den imellem Norge og Sverrig d. 14de s. M. sluttede Convention og Vaabenstilstand.

De valgte Repræsentanter mødte om Formiddagen Kl. 10, i det til Stortingets Forsamlinger bestemte Værelse i den lærde Skoles Bygning i Christiania. Nordlandenes og Findmarkens Amters Repræsentanter mødte ikke.³ Professor Krohg, som een af søndre Trondhjems Amters Repræsentanter, lod anmelde Sygdoms Forfald, og Oberstlieutenant Krabbe, fra samme Amt, mødte ikke.

Repræsentanterne besluttede eenstemmigen at udvælge en midlertidig Præsident og Secretair til at besørge det fornødne indtil at Stortinget har constitueret sig. Ifølge deraf blev, ved de fleeste Stemmer, valgt til Præsident General-Politie-Directeur og Professor juris, Justitsraad Diriks, og til Secretair Cancellie-Secretair og Sorenskriver Christie.

Dernæst blev det eenstemmigen besluttet, at en Committee, bestaaende af 9 Medlemmer, strax skulde udvælges til at gennemgaae samtlige Repræsentanters Fuldmagter og derefter at meddele Stortinget sin Betænkning om Fuldmagternes Lovlighed. Til Medlemmer af denne Committee bleve, ved de fleste Stemmer, valgte: Biskop Sørensen, Ridder, Artillerie Capitain Motzfeldt, Amtmand H.M. Krogh, Ridder, Amtmand Johan Collett, Kammerherre Grev Wedel Jarlsberg, Comandeur af Dannebrogen; Etatsraad og Professor Treschow, Ridder, Sorenskriver Lauritz Weydemann; Biskop Bech, Ridder og Dannebrogsmænd, og Pastor Niels Stockfleth Schultz.

Til denne Committee blev derpaa af hver Repræsentation for sig indleveret sammes Fuldmagt at møde paa Stortinget.

Da Stortinget, ifølge Grundlovens 85de §, skal holdes for aabne Døre, men det indskrænkede Locale ikkun tillader et ringe Antal Tilhørere at være tilstede, blev det eenstemmigen vedtaget, at enhver Repræsentant skulde erholde en med hans Navn og Præsidentens Seigl forsynet Billet, som han kunde overdrage hvem han for godt befinder, imod Ansvarlighed for dennes Conduite som Tilhører paa Stortinget.

Den valgte Committee underrettede Forsamlingen om, at den haabede at blive færdig med Fuldmagternes Revision til Kl. 3 samme Dags Eftermiddag. Paa Grund heraf og da intet videre kunde foretages forinden Fuldmagterne vare gennemgaaede, bleve Forhandlingerne udsatte indtil bemeldte Tid.

Stortingets Repræsentanter samledes atter samme Dags Eftermiddag Kl. 3.⁴

Den til Fuldmagternes Revision udnævnte Committee fremlagde sin Betænkning over de indgivne Fuldmagters Lovlighed. Denne Betænkning vedlægges Protocollen under No. 1.

Fuldmagterne vedlægges under No. 2 til 35 inclusive.

Committeens Betænkning /: No. 1 :/ blev derpaa punctviis oplæst.

Stortinget bifaldt eenstemmig Committeeens Formening, at constitueret Amtmand Holst bør være berettiget at beholde Sæde som Repræsentant paa dette Storting. Den i Committeeens Betænkning omhandlede Skrivelse, af Dags Dato, fra constitueret Amtmand Holst, vedlægges under No. 36.

¹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 135-137; 1815: 1-2; 1835: 1-9.

² Dato ikke fyldt inn, men skal være 16de.

³ Se Stortingets forhandlinger 31. oktober 1814.

⁴ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 137-140; 1815: 2-6; 1835: 9-16.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

I Anledning af Committeens Betænkning, forsaavidt som Repræsentanterne fra den af Fienden besatte Deel af Smaalehnenes Amt angaaer, bleve bemeldte Repræsentanter opfordrede til at erklære, om enten de selv eller deres Mandanter havde aflagt Troeskabs Eed til Kongen af Sverrig? Provst Hount og Consistorialraad Aschehoug erklærede højtideligen, at hverken de selv, ej heller de øvrige Stemmeberettigede i de Districter, hvorfra de vare sendte, saavidt som dem var bekjendt, havde aflagt Troeskabs Eed til Sverrigs Konge. Capitain og Sorenskriver Manthey erklærede ligeledes, at ikke han selv og heller ikke flere end 2 af de Stemmeberettigede i Districtet, nemlig Foged Radich og Forvalter Bjørnskow, saavidt han vidste, havde aflagt den omspurgte Troeskabs-Eed. Efterat adskillige Grunde saavel for som imod bemeldte Repræsentanteres Antagelse vare fremsatte, blev der voteret; og 59 Stemmer, mod 11, vare for, at fornævnte Repræsentanter skulle være berettigede at have Sæde paa dette Storting.

Der blev ligeledes debatteret i Anledning af Committeens Betænkning, betræffende den fra Friderichstad afsendte Repræsentant. Man skred til Votering; og det blev, ved 74 Stemmer, mod een, afgjort, at den fra Friderichstad afsendte Repræsentant, Commerceraad Broch, ifølge de af Committeeen oplyste Omstændigheder, ikke kunde antages paa dette Storting.

I Anledning af Committeeens Betænkning om hvorvidt den fra Friderichshald afsendte Repræsentant kunde antages eller ikke, blev bemeldte Repræsentant, Kjøbmand Wilhelm Hansen, opfordret at erklære, om han selv eller Friderichshald Byes Indvaanere havde aflagt Troeskabs Eed til Sverrigs Konge? Han declarerede, at han, tilligemed Byens øvrige stemmeberettigede Indbyggere, skriftligen havde aflagt en saadan Eed, men at den var dem aftvungen, og at de ansaae sig løste fra samme ved den imellem Norge og Sverrig d. 14de August sidstleden sluttede Convention. Efterat der om denne Punct var debatteret, blev Votering foretaget og 74 Stemmer, mod een, vare for, at Friderichshalds afsendte Repræsentant, Kjøbmand Hansen, ikke kunde antages paa dette Storting, da Byens Indvaanere ikke højtideligen ere løste fra den Troeskabs-Eed, de, ifølge hans Erklæring, have aflagt til Kongen af Sverrig.

Ihenseende til de øvrige Districters Repræsentanter havde Storthinget, ligesom Committeeen, intet at Bemærke.

Da Storthinget saaledes havde constitueret sig, indstillede Præsidenten til Samme, at vælge sig en anden Præsident og Secretair; men Storthinget besluttede eenstemmigen, at den ad interim valgte Præsident og Secretair skulde vedblive at fungere indtil at Lagthingets Medlemmer vare udvalgte, og et Reglement angaaende Ordenen ved Storthingets Forhandlinger var antaget.

Præsidenten forelæste Storthinget det af Rigsforsamlingen paa Eydsvold, d. 12te April d. A., antagne interimistiske Reglement for Forhandlingernes Gang i samme, og foreslog derhos Storthinget at antage dette Reglement som gjeldende indtil at et fuldstændigere kan blive udarbejdet og antaget. Dette Forslag blev eenstemmigen vedtaget, og det blev derhos bestemt, at en Committee, bestaaende af 5 Medlemmer, den følgende Dag skulde udnævnes til at revidere bemeldte Reglement samt at udarbejde et fuldstændigere, til dette Storthings Forhandlinger fuldkommen passende, Reglement.

Det blev eenstemmigen besluttet, at Præsidenten og Secretairen, paa Storthingets Vegne, ufortøvet skulde tilkjendegive Statsraadet, at Storthinget havde constitueret sig, og at det ønsker, at dets Forhandlinger i Morgen Formiddag maatte aabnes paa den i

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Grundlovens 74de § foreskrevne Maade, samt, at dets Aabning saa hastigt som mueligt maatte foranstaltes offentlig bekjendtgjort.

Efter Præsidentens Forslag bifaldt Stortinget, at den i Rigsforsamlingen paa Eydsvold brugte Hoved-Protocol forlanges udleveret af Rigets Archiv, og derefter afbenyttes som Hoved-Protocol ved Indførelsen af dette Storthings Forhandlinger.⁵

Stortinget endte saaledes for i Dag sine Forhandlinger, som til næste Dags Formiddag Kl. 10 bleve udsatte.

Diriks

Christie

⁵ Se Stortingets forhandlinger 12. oktober 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Den 8de October 1814⁶ om Formiddagen Kl. 10 vare Stortingets Medlemmer atter forsamlede.

Professor Krogh lod anmelde Sygdoms Forfald.

Præsidenten berettede, at Statsraadet forrige Dags Aften var bleven tilskrevet angaaende Stortingets Aabning i Dag, overensstemmende med Sammes i Gaar tagne Beslutning.

Derefter blev foretaget Valg paa Medlemmerne af den Committee, som det overdrages at udarbejde Forslag til et Reglement for Forhandlingernes Gang paa Stortinget. Ved de fleste Stemmer bleve dertil udvalgte: Kammerherre Grev Wedel Jarlsberg, Artillerie Capitain Motzfeldt, Amtmand Johan Collett og Sorenskriver Weydemann. Da Amtmand H.M. Krogh og Sorenskriver Christie havde et lige stort Antal Stemmer for sig, blev der imellem dem foretaget Lodkastning, ifølge hvilken det tilfaldt Amtmand Krogh at indtræde i Committeeen.

Præsidenten oplæste en Skrivelse, af Dags Dato, fra Bladet Tidens Ud giver, Pastor Wulfsberg, til Stortinget, om at erholde Afskrifter af dets Forhandlinger til Indrykkelse i bemeldte Blad. Denne Skrivelse vedlægges Protocollen under No. 37. Stortinget bevilgede eenstemmigen, at de forlangte Afskrifter maae meddeles Pastor Wulfsberg, overensstemmende med Grundlovens 85de §.

Præsidenten foreslog, at der maatte udfærdiges 20 Billetter for Tilhørere paa Stortinget, foruden de til Repræsentanternes Disposition allerede uddeelte Billetter, da det kan skjønnes, at der er Plads for flere, end de, som kunne afbenytte disse. I Anledning heraf blev det eenstemmigen overladt til den i Dag udnævnte Committee, at bestemme Uddeelingen af nogle og tyve ⁷ Billetter til Statsraadets, Universitetets, Byens offentlige Autoriteters og Fleres Disposition.

Da Oberstlieutenant Krabbe endnu ikke havde indfundet sig som Repræsentant paa Stortinget, saa blev det besluttet, at Statsraadet, ved Præsidenten, skulde anmodes, paa den hurtigste Maade at lade ham underrette om, at han ufortøvet maae indfinde sig paa Stortinget.

Til Præsidenten indløb en Skrivelse, af Dags Dato, fra Hans Majestæt Kongen, om at en Deputation fra Stortinget maatte udsendes til Allerhøjstsamme paa førstkommende Mandag, for at meddeles Underretning om de Gjenstande, paa hvilke Kongen især ønsker at henlede det saaledes aabnede Storthings Opmærksomhed, da Allerhøjstsammes Sundheds-Tilstand ej tillader Ham personligen at aabne Stortinget. Denne Skrivelse blev oplæst i Stortinget, og den vedlægges Protocollen under No. 38.

Pastor Brun opkastede det Spørgsmaal, om Stortinget kunde ansees constitutionsmæssigen at være aabnet ved denne Hans Majestæts Skrivelse? Efterat der om denne Gjenstand var bleven debatteret, foretoges Votering, ved hvilken Spørgsmaalet eenstemmigen blev besvaret ved Ney.

Derefter opstod Spørgsmaal: om man angaaende Stortingets constitutionsmæssige Aabning paa nye skulde henvende sig til Statsraadet, eller om dette skulde skee directe til Kongen? Ved 69 Stemmer, mod 7, blev det afgjort, at saadant strax skulde skee ved en Deputation til Statsraadet. Stortinget overlod til Præsidenten at udnævne en saadan Deputation, bestaaende af 4 Medlemmer. I følge deraf udnævnte Præsidenten DHrr:

⁶ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 140-145; 1815: 6-14; 1835: 17-29.

⁷ Tilføyet med en annen hånd: eller flere

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Etatsraad Treschow, Biskop Sørensen, Capitain Motzfeldt og Etatsraad Knudtzon. Til denne Deputation blev det overdraget, strax at begive sig hen til Statsraadet og hos Samme at begjære Stortinget i Dag aabnet paa den i Constitutionens 74de § foreskrevne Maade.

Deputationen begav sig strax hen til Statsraadet, og bragte Stortinget kort derefter den Underretning, at Statsraadet, inden en halv Time, vilde møde paa Stortinget, som da, paa Kongens Vegne, skulde vorde aabnet i Overensstemmelse med Grundloven.

Statsraaderne Rosenkrantz, Sommerhjem, Collett og Aal mødte, inden bemeldte Tids Forløb, paa Stortinget. Kammerherre Rosenkrantz fremstod paa Kongens Vegne, og aabnede Stortinget ved en Tale, som han erklærede at have i Dag modtaget fra Hans Majestæt, med Ordre paa Stortinget at oplæse Samme. Denne Tale vedlægges under No. 39. Efterat Stortinget saaledes var aabnet, forlode Statsraaderne samme.

Det blev derpaa eenstemmigen vedtaget, at en Deputation, bestaaende af 25 Medlemmer, skulde udnævnes til paa førstkommende Mandag Formiddag d. 10de d. M. at begive sig hen til Hans Majestæt Kongen i Anledning af Allerhøjstsammes Forlangende i Skrivelse af Dags Dato. Stortinget overlod til den i Dag udvalgte Committee, i Forening med Præsidenten, at udnævne denne Deputations Medlemmer. I Følge heraf bleve følgende Repræsentanter dertil udnævnte, nemlig: Etatsraad Treschow, Ridder, som Formand, Biskop Bech, Ridder og Dannebrogsmænd, Consul Konow, Gaardbruger Erich Noer, Dannebrogsmænd, Provst Niels Hertzberg, Ridder, Gaardbruger Aad Davidsen Kløve, Gaardbruger Osmund Nordgaard, Lehnsmænd Gram, Amtmand Sommerfeldt, Ridder, Gaardbruger Ole Haagenstad, Biskop Sørensen, Ridder, Kjøbmand Iver Holter, Ridder, Gaardbruger Hans Grundsæt, Sorenskriver Berg, Provst Sartz, Pastor Jacob Bull, Gaardbruger Peter Bygvald, Garvermester Jørgen Jørgensen, Lots Lars Godøen, Major Sibbern, Gaardbruger Rasmus Wieland, Major Hegermann, Ridder, Proprietair Anders Gotaas, Lehnsmænd Forsæth⁸ og Kjøbmand Carl Stoltenberg, Ridder.

Stortingets Forhandlinger bleve derpaa udsatte til Tiirsdagen d. 11te d.M. om Formiddagen Kl. 9. Præsidenten tilkjendegav, at det som da nærmest bliver at forhandle efterat Deputationen har indberettet Udfaldet af dens Sendelse, er Lagthingets Udvælgelse, og Bedømmelse af Committeeens Forslag til et Reglement for Forhandlingernes Gang, saafremt dette da er bleven færdigt.

Diriks

Christie

⁸ Tilføjet med en annen hånd: Dannebrogsmænd

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Den 11te October 1814⁹ holdtes atter Storthinget. Professor Krogh lod anmelde Sygdoms Forfald.

Af Protocolen blev oplæst det d. 7de og 8de d. M. passerede. Søndre Trondhjems Amts Repræsentanter anmeldte, at de havde erholdt officiel Underretning om, at deres Med-Repræsentant, Oberstlieutenant Krabbe nu var undervejs og med det første kunde ventes at møde paa Storthinget.

Etatsraad Treschow, som Formand for den d. 8de d. M., udnævnte Deputation, berettede, at Deputationen i Gaar havde havt Audience hos Hs. Majestæt Kongen, som da, i Statsraadets Overværelse, til Deputationen overleverede en Erklæring, hvorved Allershøjstsamme nedlægger Norges Krone tilligemed den udøvende Magt, uden Forbeholdenhed, i Folkets Hænder for sig og Afkom. Deputationens Formand indleverede nu til Præsidenten bemeldte Hs. Majestæts Declaration, forsynet med Deputationens Paategning. Denne Declaration vedlægges Protocolen under No. 40. Præsidenten oplæste forbemeldte Erklæring for det samlede Storthing og talede derhos saaledes:

Kong Christian Frederik har gjengivet Kronen i Folkets Hænder. Agtværdige Medbrødre! Rigets Udvalgte Mænd! Eders Sindighed, Eders Viisdom skal bestemme Fædrenelandets Skjæbne. Kun Faa af os kjende nøje dets Tilstand, dets Fordele, dets Mangler. Denne Kundskab er nødvendig for at bedømme dets Tarv. Opfordret ved min Pligt som Borger, og endmere ved den Post, hvortil Eders hædrende Tillid kaldte mig, foreslaaer jeg derfor, at en Committee vorder nedsat til at undersøge Rigets Forfatning og overveje de Midler, der sikkrest kunne berede dets Held.¹⁰

Præsidenten indstillede dernæst til Storthinget at tage Beslutning om Lagthingets Udvælgelse og at bestemme Antallet af Lagthingets Medlemmer, da Fjerdeparten af Storthingets Medlemmer ikke nøjagtigen kan udvælges, efterdi de hidtil ankomne Repræsentanters Antal er 79. Storthinget besluttede, at Lagthingets Medlemmers Antal skulde bestemmes til 20, dog saaledes, at dersom Nordlandenes og Findmarkens Amters Repræsentanter maatte ankomme inden Storthingets Forhandlinger ere endte, der da skal tilforordnes Lagthinget eet Medlem for hver 4 af bemeldte Amters Repræsentanter.

Ligeledes blev det eenstemmigen besluttet, at, uagtet dette Storthing, overeensstemmende med Grundlovens 74de §, adskiller sig i Odels- og Lagthing, skal dog det hele Storthing træde sammen og deliberere samt fatte Beslutninger saa ofte der er Spørgsmaal om Rigets udvortes Forhold eller Undersøgelse af dets indvortes Tilstand.

Statsraadet lod anmelde, at det ønskede at indlades i Forsamlingen for at andrage en Sag af Vigtighed. Storthinget lod svare, at det var beredt at anhøre hvad Statsraadet maatte have at foredrage. Statsraaderne mødte derpaa, og Kammerherre Rosenkrantz oplæste Statsraadets Skrivelse, af Dags Dato, betræffende: 1.) hvorvidt Storthinget finder de i Grundlovens 42de og 48de §§ indeholdte Bestemmelser anvendelige i Rigets nu værende Stilling? 2.) hvad Tid de ankomne Svenske Commissariers Andragender og Forslage kunne modtages i Storthinget, og 3.) en Committees Udnævnelse til at gennemgaae Statsraadets

⁹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 145-149; 1815: 14-21; 1835: 30-43.

¹⁰ Presidentens originalmanus unummerert bilag a1. Innatt i konseptprotokollen med sekretær Lauritz Weidemanns hånd.

Protocoller og at modtage en detailleret Forestilling om Rigets sande Forfatning. Denne Skrivelse vedlægges under No. 41.

Præsidenten svarede, at disse Gjenstande skulle blive tagne i nøjagtig Overvejelse, og Svar derefter ufortøvet blive Statsraadet meddeelt. Statsraaderne begave sig derpaa bort fra Stortinget.

Reglements Committeeen, som den 8. d. M. var udnævnt, indleverede et af samme udarbejdet Udkast til et Reglement for Forhandlingerne ved dette Storting. Dette udkast blev oplæst i Forsamlingen, og det vedlægges Protocolen under No. 42. Stortinget gik derpaa over til punctviis at gennemgaae og bedømme bemeldte Udkast. §§ 1, 2, 3, 4 og 5 bleve eenstemmigen antagne. § 6 blev ligeledes antaget med den Forandring: at Lagthingets Protocol ikkun underskrives af Lagthingets Medlemmer. § 7 antoges ligesaa med den Forandring, at det i Begyndelsen af Samme skal hedde: «Saavel i Odelstinget som naar Stortinget samles in pleno etc. §§ 8 til 20, inclusive, bleve eenstemmigen antagne. Det blev derhos besluttet, som Tillæg til Reglementet, at den, som har de fleste Stemmer næst de Præsidenter, som blive udvalgte, skal fungere som Præsident i Tilfælde af at den virkelige Præsident har Forfald og ei kan møde.

Stortinget bestemte tillige, at Reglements Committeeen ikke skal ansees opløst men derimod vedblive for at udarbejde Tillæg til eller Forandringer i Reglementet, om de befindes fornødne. Ifølge deraf bliver Reglementet ikkun interimistisk.

Hr. Major Sibbern foreslog nogle Tillæg til Reglementet. Disse Forslage bleve henviiste til Reglements Committeeens Betænkning.¹¹

Derpaa blev det taget under Overvejelse, om en særskilt Præsident og Secretair skal udvælges for Stortinget til at fungere naar Thinget in pleno er samlet. Dette blev, ved 52 Stemmer, mod 25, antaget.

Derefter foretoges Valg paa Lagthingets Medlemmer. Ved de fleste Stemmer bleve til Lagthings-Medlemmer udkaarede: Amtmand Johan Collett, Kammerherre, Grev Wedel-Jarlsberg, Amtmand Sommerfeldt, Amtmand H. M. Krogh¹², Biskop Bech, Etatsraad Treschow, Sorenskriver Berg, Kammeraad Holst, Landsdommer Nansen, General-Politie-Directeur Diriks, Kjøbmand Iver Holter, Artillerie Capitain Motzfeldt, Stiftsoverrets Assessor Lange, Sorenskriver Koren, Sorenskriver Bryn, Kammerraad Tidemann¹³, Capitain og Sorenskriver Manthey, Garvermester Jørgen Jørgensen, Stiftsoverrets Assessor Hagerup og Provst Hertzberg.

Ligesaa foretoges Valg paa en Præsident og Secretair for det samlede Storting. Ved fleste Stemmer blev udvalgt, til Præsident Cancellie-Secretair og Sorenskriver Christie, og til Secretair Sorenskriver Lauritz Weydemann. Som Stortingets Præsident havde Grev Wedel Jarlsberg og General Politie Directeur Diriks de fleste Stemmer næstefter Sorenskriver Christie, hver 19 Stemmer. Assessor Hagerup havde, næst Sorenskriver [—]¹⁴ Weydemann, de fleste Stemmer til at blive Secretair.

Stortingets Forhandlinger bleve derpaa udsatte til den 12te d. M., for at Statsraadets, i Dag indgivne Forslage da kunde tages under Overvejelse, og Odelstinget samt Lagthinget, hver for sig, vælge sin Præsident og Secretair.

¹¹ Bilag 58.

¹² Korrekt navneform: Krohg.

¹³ Korrekt navneform: Tidemand.

¹⁴ Strøket: Christie

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

*Diriks**Christie*

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 12te October¹⁵ continuerede Stortingets Forhandlinger.

Samtlige Medlemmer, undtagen Professor Krogh, som har anmeldt Sygdoms Forfald, vare nærværende.

Efter Præsidentens Opfordring anmeldte Repræsentanten for Søndre Tronhiems Amt, Oberste Lieutenant Krabbe, som nu havde taget Sæde, at han, formedelst den af den svenske Oberste Eeg¹⁶ gjorde Opfordring til den commanderende General i Tronhiems Stift, og den i Anledning deraf, til Oberste Lieutenanten givne Ordre, havde været forhindret fra at indfinde sig her ved Stortinget indtil i Dag.

Efterat de i Statsraadets i Gaaer, ved Statsraad Kammerherre Rosenkrantz, oplæste Skrivelse af 11te dennes gjorde Indstillinger, igien vare foretagne, og forskiellige Medlemmer i den Anledning, havde ytret sine Tanker, fattede Stortinget følgende Resolutioner:

- 1./ Ved 49 Stemmer mod 29, at Statsraadet, paa Grund af den Liighed Rigets nærværnedes Stilling, har med de i Grundlovens 42 og 48 §§ angivne Tilfælde, nu skulle tilforordnes visse Mænd, som i Forening med dem, indtil videre, skal føre Regentskabet. Ved 64 Stemmer mod 14 blev de Tilforordnedes Antal fastsadt til 2de, hvorimod det med 53 Stemmer mod 25 decideredes, at disse Tilforordnedes Udnævnelse og den fornødne Communication derom til Statsraadet, skulde udsættes til næste Dag.
- 2./ Blev det eenstemmigen antaget, at en Committe skal nedsættes, der skal lade sig forelægge Statsraadets Protocoller, undersøge Landets Tilstand, og derefter for Stortinget fremlægge en documenteret og detailleret Efterretning desangaaende. Ved 73 Stemmer mod 5, blev det, i Anledning forskiellige Forslage, videre fastsadt, at denne Committe skal bestaae af 9 Medlemmer, som derefter ved Votering saaledes bleve udvalgte: 1. Capitaine von Motzfeldt ved 58 Stemmer. 2. Kammerraad Holst ved 36 Stemmer. 3. Grev Wedel Jarlsberg, Commandeur af Dannebrogen, ved 34 Stemmer. 4. Amtmand Krogh, Ridder af Dannebrogen ved 34 Stemmer. 5. General Politie Directeur Justitsraad Diriks ved 29 Stemmer. 6. Major Hegermann, Ridder af Dannebrogen, ved 28 Stemmer. 7. Consul Konnow ved 27 Stemmer. 8. Pastor Bruun ved 27 Stemmer, og 9. Biskop Sørensen, Ridder af Dannebrogen ved 26 Stemmer.
- 3./ Det blev eenstemmig besluttet, at ingen Deputation fra Stortinget skulde afsendes til de svenske Commissairier, men at disse, igiennem Statsraadet, skulde underrettes om, at Stortinget i Morgen Formiddag Kl. 10 ville være forsamlet for at modtage dem og lade sig foredrage deres Ærinde. Stortinget besluttede derhos, at ingen foreløbig Revision af de Kongelige svenske Commissariers Fuldmagter, skulde finde Sted, saasom Fuldmagterne, tilligemed deres Propositioner, kunne fremlægges, ved deres Møde, i Stortinget, og at de skulde modtages, i Forsamlingen, ved en Deputation, af 5 Medlemmer, som Præsidenten, i Analogie af den 17de § i det interimistiske Reglement, udnævner. Til medlemmer af Deputationen bleve derefter af Præsidenten udnævnt: Biskop Bech, Biskop Sørensen, Etatsraad Treschow, Etatsraad Knudsen¹⁷ og Consul Konnow.

Efter forskiellige Wentilationer om hvorledes de Forslage, som de svenske Commissairier kunne forelægge Stortinget, skulle igiennemgaaes, blev det med 43

¹⁵ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 149-154; 1815: 21-25; 1835: 43-53.

¹⁶ Korrekt navneform: Eck.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Stemmer mod 35 fastsadt, at denne Sag skal udsættes, indtil Stortinget have anhørt deres Forslage.

Stortinget delibererede derefter om hvorvidt det skulde ansees nødvendigt, at lade offentlig kundgiøre, saavel den i Stortinget oplæste Kongens Tale, som Allerhøjstbemældtes, til den udnævnte Deputation overlever ede Renunciations Act for sig og Afkom, paa Norges Krone. Denne Sag blev ved Votering afgjort, da en pluralite af 77 Stemmer fastsadt, at Statsraadet skulde anmodes om, i en Bekiendtgjørelse, at lade meenige Norges Indbyggere erholde Kundskab om Hans Majestæt Kong Christian Frideriks Renunciations Act paa Kronen, saavelsom den i Stortinget, paa Hans Vegne, af Statsraad Rosenkrantz, oplæste Tale.

Præsidenten oplæste følgende Stortinget fra Statsraadet tilstillede Skrivelser:

- 1./ Statsraadets Skrivelse af 11te denne Maaned om at den forlangte Foranstaltning, henseende Repræsentanten, Oberste Lieutenant Krabbes Udeblivelse, er fremmet. Brevet ligger herhos under No. 43.
- 2./ Dittoes Skrivelse af samme Dato, angaaende at Rigsforsamlingens Protocoll er extraderet Justitsraad Diriks. Brevet herved No. 44.
- 3./ Dittoes Skrivelse af 12te dennes, hvorved, efter de her værende svenske Commissariers Anmodning, oversendes tre Exemplarer af en Bekiendtgjørelse fra det Kongelige Danske Cancellie, datteret 29de forrige Maaned, betræffende Ophævelsen af den mod Embedsmændene og de danskfødte Indbyggere i Norge, givne Befaling. Brevet herved No. 45.
- 4./ Dittoes Skrivelse af samme Dato, hvorved oversendes en Gienpart af de herværende Svenske Commissairiers Skrivelse af 10de denne Maaned, der communicerer, hvad der af Hans Kongelige Højhed Kronprindsen af Sverrig er foranstaltet og tilkiendegivet, i Anledning af den svenske Oberste Eegs Forhold og den Correspondence der har fundet Sted mellem ham og Hans Excellence Grev Schmettow, hvilken Communcation, som var affattet i det svenske Sprog, blev overleveret Sorenskriver Berg, der paatog sig, at oversætte Samme, saa den i Morgen kunde forelæses Forsamlingen.¹⁸

Efterat Præsidenten havde anmædt til Foretagelse og Afgjørelse i Morgen, det Spørgsmaal, om Statsraadet og sammes Tilforordnede, nu for Stortinget skulle aflægge, den i Grundlovens 44de § foreskrevne Eed, erklærede Præsidenten Forhandlingerne i Dag at være endte, og saaledes blev Forsamlingens videre Forhandlinger, udsatte til i Morgen Formiddag Klokken 9.

Christie

Weidemann
Secretair

¹⁷ Korrekt navneform: Knudtzon.

¹⁸ Tilføyet med en annen hånd: Brevet med Bilag No. 46.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Den 13de October 1814¹⁹ foretog Stortinget igien sine Forhandlinger.

Dets Medlemmer mødte, efter Opraab, undtagen Professor Krogh, der fremdeles har Sygdoms Forfald.

Det den 11te dennes forhandlede blev af Hovedprotocollen oplæst.

Efter Præsidentens Forslag besluttede Stortinget eenstemmig, at Præsidenten allene, i Dag skulle besvare de Kongelige svenske Commissairiers Tale til Forsamlingen.

Ved Skrivelse af Dags Datum, der af Præsidenten blev oplæst, underrettede Statsraad Rosenkrantz Stortinget om, at de Kongelige svenske Commissairier ville indfinde sig Klokken 10 Slet. Denne Skrivelse, saavelsom derved fulgte Kongelig svensk Statsraad Rosenblads til Hr. Rosenkrantz af samme Dato, følger herved under No. 47. I følge den i Gaaer tagne Beslutning, blev nu voteret paa de Mænd, som skulle tilforordnes Statsraadet, følgelig Constitutionens 42 og 48 §§. Ved Stemmernes Optælling faldt Valget paa Kammerherre, Oberste Hegermann, Ridder af Dannebrogen med 28 Stemmer og Commandeur Capitaine Fasting, Ridder af Dannebrogen, ved 24 Stemmer.

Hans Majestæt Kongen af Sverrigs Commissairier bleve derefter indførte i Forsamlingen ved den i Gaaer, af Præsidenten, til deres Modtagelse, udnævnte Deputation. Den Kongelige svenske Statsraad Rosenblad, som Commissairiernes Ordfører, foredrog disses Ærinde i en Tale, hvoraf herhos følger Afskrift under No. 48 og tilligemed de øvrige Commissairier overleverede Præsidenten, Hans Majestæt Kongen af Sverrigs dem givne Fuldmagter, tilligemed et af Commissairierne Dags Dato underskrevet Forslag til Kongeriget Norges Grundlov, affatted i det svenske Sprog og den sidste hoslagt en norsk Oversættelse. Disse Documenter følger herhos under No. 49, 50, 51, 52, 53, 54 & 55. Stortingets Præsident besvarede deres Andragende, ved saadan Tiltale:

«Det norske Riges Storting har nu hørt, og ved mig, dets Præsident, modtaget hans svenske Majestæts Commissairiers Andragende. Æmnet er af den største Vigtighed for det norske Folk, og fordrer paa det Nøygagtigste og roeligste at overvejes. Dette vil skee af Norges udvalgte Repræsentanter saa hastigt som Æmnets Omfang tillader det. Fødelands Kiærlighed og Klogskab vil lede Deliberationerne. Resultaterne skulle blive Hans svenske Majestæts Commissairier meddelte.»

Hvorefter Commissairierne toge Afsked fra Forsamlingen og bleve gelejdede fra Storthings Sahlen ved den anordnede Deputation. Derefter blev den norske Oversættelse af Commissairiernes Forslag, til Grundlov for Norge, oplæst.²⁰ Stortinget besluttede eenstemmig, at Commissairiernes fremlagde Fuldmagter²¹ skulde besørges oversadte i det norske Sprog, og derefter oplæses i Forsamlingen, og at Deliberation, i Anledning af den svenske Ordførers Statsraad Rosenblads Forlangende om en Committees Udnævnelse, for nærmere at conferere med Commissairierne, skulde udsættes til Afgiørelse i Morgen.

Præsidenten forelæste, ifølge den i Gaaer fattede Bestemmelse, een af Sorenskriver Berg given Oversættelse af de Kongelige svenske Commissairiers Beretning om hvad der fra svensk Side var foranstaltet i Anledning af Oberste Ecks Opfordring til den commanderende General i Tronhiems Stift. Oversættelsen følger herved No. 56.

Derefter foretoges de Sager, som ellers henhører til Dagens Orden, hvori Stortinget eenstemmig og efter foregaaende Overvejelse afgav følgende Beslutninger:

¹⁹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 154-158; 1815: 25-44; 1835: 53-92.

²⁰ Bilag 55, den svenske tekst bilag 54.

²¹ Fullmaktenes svenske tekst bilag 49-53, norsk oversættelse bilag 60-64.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

- 1./ Statsraadet og de dem tilforordnede skulle for Stortinget aflægge den i Grundlovens § 44 foreskrevne Eed.
- 2./ Stortingets Præsidentskab skal underrette Statsraadet om, at en Committee er udvalgt til at undersøge Rigets indvortes Forfatning, og bliver Statsraadet derhos at anmode om, at sætte denne Committee, paa dens Forlangende, i Stand til, at opfylde Øjemedet af saadan dens Forretning.

Formanden for den udnævnte permanente Reglements-Comittee, Grev Wedel Jarlsberg, fremlagde et atter af Comitteen igiennemgaaet Udkast til Reglement for Forhandlingernes Gang, ved hvis Affattelse Stortingets Beslutninger af 11te dennes saavel som den 2den Post af Major Siberns Forslag af samme Datum, var afbenyttet. I den Anledning resolverede Stortinget eenstemmig, at Reglementet, under Navn af interimistisk Reglement for Forhandlingerne ved det overordentlige Storting, skal besørages til Trykken og trykte Exemplarer uddeles til Stortingets Medlemmer, da det nu antages, som en for Forhandlingernes Gang, gieldende Lov. Paa Grund af Reglements Committeeens, ved sin Formand, ellers gjorde Forestilling, tilbagekaldte Major Sibern den 1te Post af ovenmældte sit Forslag, ligesom Stortinget ej heller fandt fornødent, videre derover at deliberere. De fremlagde Documenter følge herhos under No. 57 og 58.²²

Landsdommer Nansen indleverede et Forslag angaaende hvorledes han formeenede de svenske Forslag med meere did henhørende, burde tages under Overvejelse. Forslaget blev Protocollen hoslagt under No. 59. Præsidenten angav, følgelig Reglementet, Debatering og Votering derover, som henhørende til næste Dags Orden.

Præsidenten foreslog, at lade den Norske Oversættelse af de svenske Commissairiers Forslag til Grundlov for Norge aftrykke til Medlemmernes Afbetiening. Fleere af Stortingets Medlemmer proponerede end videre at lade aftrykke saa mange Exemplarer som kunne ansees fornødne for at bringe Forslaget til meenige Mands Kundskab. Stortinget besluttede, at Debatering og Votering over denne Gienstand, skulde udsættes til i Morgen.

Derefter blev Stortingets videre Forhandlinger udsadte til næste Dag.

Christie

Weidemann

²² Det interimistiske Reglement er enslydende med utkastet i bilag 42, når unntas at §§ 5, 6 og 7 er litt forandret, og at det ellers er forøket med §§ 21 og 22.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 14de October²³ fremmede Stortinget sine Forhandlinger.

Professor Krogh mødte ikke, formedelst Sygdoms Forfald.

Præsidenten lod oplæse Oversættelse af Kongelig svensk Statsraad Rosenblads i Gaaer førte Tale, og af de fremlagde Fuldmagter for de Kongelige svenske Commissairier. Fuldmagterne bleve erkiendte for gyldige. Oversættelserne følge herved under No. 60, 61, 62, 63, 64 & 65.

Landsdommer Nansen derefter tilkiendegav, i Tale til Stortinget, sin Formening, om hvorvidt Foreening mellem Kongerigerne Norge og Sverrig kunde finde Sted. Han fremlagde derhos Fortegnelse over et frivilligt Bidrag af Indvaanerne i Jedderen og Dahlnes Fogderie, der staaer til Stortingets Disposition, i Tilfælde Krigen igien skulde udbryde. Endelig indleverede Landsdommeren: Forslag om, at Stortinget skulde bevirke Vaabenstilstanden med Sverrig forlænget. Disse Documenter følger herved under No. 66 & 67. Forslaget blev henlagt til næste Dags Forhandlinger.

Præsidenten derefter foredrog de i Gaaer anmældte Sager, nemlig:

- 1./ Den gjorde Proposition om at lade de svenske Commissairiers Forslag til Grundlov for Norge, trykke og uddele, mellem Stortingets Medlemmer og meenige Norges Indbyggere. Stortinget resolverede, at saa mange Exemplarer for det første skulde besørge aftrykte, som udfordre[—]²⁴s til Medlemmernes egen Afbetiening, og at [—]²⁵ ²⁶ forinden det blev leveret til Præssen, skulde overleveres Justitsraad Diriks, der paatog sig at anmærke de Steder, som afviger fra Norges antagne Grundlov, for at disse kunde trykkes med udmærkede Typper.
- 2./ Om en Comitee bør nedsættes for at communicere med de svenske Commissairier? Ved dette Spørgsmaals Foredrag, blev tillige nu oplæst Landsdommer Nansens, i Gaaer anmældte Forslag. Flere af Stortingets Medlemmer yttrede i denne Anledning sine Formeeninger, som tillige skriftlig bleve indleverede af Doctor Neumann, Major Sibern, [—]²⁷ Sodemann, Etatsraad Treschow og Pastor Schultz. De følge Protocollen herhos under No. 68, 69, 70, 71 & 72.

Hvorefter Spørgsmaalet, ved Stemmegivning, blev afgjort saaledes: 76 Stemmer mod 2 fastsadt: at en Comitee skal nedsættes for at imodtage nærmere Oplysninger fra de svenske Commissairier, og meddeele Stortinget disse. 40 Stemmer mod 38 afgjorde: at Comiteens Personale skal være 9, ligesom det eenstemmigen vedtoges: at den tredie Deel af dette Antal, skal udtages af Landalmuens Classe. 58 Stemmer mod 20 antog: at ingen Medlem af den forhen nedsatte Comitee til at undersøge Rigets indvortes Tilstand maa vælges til denne. Som Medlemmer i Comiteen blev udvalgt: Præsidenten Secretaire og Sorenskriver Christie med 41 Stemmer, dog saaledes, at Assessor Lange, der næst de udnævnte har fleeste Stemmer, indtræder som Medlem af Comiteen, saalænge som Sorenskriver C[h]ristie forretter Stortingets Præsidentskab; Etatsraad Treschow med 36 Stemmer; Amtmand Collet og constitueret Politiemæster Advocat Arntzen hver med 27 Stemmer; Major Sibern med 22 Stemmer, Biskop Bech med 21 Stemmer; Gaardbruger Osmund Nordgaard med 28 Stemmer, Lænsmand Forsæth med 27 Stemmer og Gaardbruger Erik

²³ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 159-163; 1815: 44-56; 1835: 92-122.

²⁴ Strøket: nde

²⁵ Strøket: det

²⁶ Tilføyet med en annen hånd: Forslaget

²⁷ Strøket: Pastor. Markert for utelatelse, trolig i forbindelse med utgivelsen av Stortingsforhandlingene. Sodemann var ikke pastor, men skoleinspektør.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Nord med 23 Stemmer. I Anledning Landsdommer Nansens Forslag blev tillige med 74 Stemmer mod 4, antaget: at denne Comitee skal modtage Bemærkninger over de svenske Forslage, fra Stortingets Medlemmer, og deraf uddrage, saavidt mueligt, samlede Resultater, forsaavidt disse Bemærkninger maatte blive den tilstillet, inden næstkommende Onsdag Morgen. Denne Comitées Nedsættelse skal communiceres de svenske Commissairier, ved en Skrivelse, hvortil Stortingets Præsident i Morgen oplæser Forslag.

I Anledning den af Stortinget forhen fattede Resolution, om at sætte Grundlovens 44de § i Udøvelse, blev besluttet, at Stortingets Resolution desangaaende skulde communiceres Statsraadet, fra Stortingets Præsidentskab.

Amtmand Krogh oplæste Ulvsteens og Surendals Præstegields Addresser, som indeholde disses, deels ved sine Valgmænd, yttrede Ønsker, ved Afgiørelsen af Norges politiske Stilling; hvorhos Amtmanden anmeldte, at der i Romsdals Amt er gjort betydelige Sammenskudde til Regieringens Disposition, i Tilfælde Krigen skulde udbryde. Stortinget bifaldt, eenstemmig, Præsidentens, til Følge heraf, gjorde Indstilling, om at sende de oplæste Addresser, til den i Dag nedsatte Comitees Betænkning.

Præsidenten oplæste Breve fra Sognepræsterne Bødtker og Qvale indeholdende adskillige Forespørgsler angaaende Bestyrelsen af Valgforsamlingerne, anmeldende disse Sager til Afgiørelse i næste Session. Disse Breve ligge herhos under No. 73 & 74.

Sorenskriver Wejdemann overleverede Præsidenten et ham i Dag overleveret Brev, fra de svenske Commissairiers Secretaire, hvorved han oversender Stortingets Secretaire, til Uddeling mellem dets Medlemmer, Exemplarer af de svenske Commissairiers giorte Forslag, Sverrigs Grundlov, Successions Act og Rigsdags Ordning, [—]²⁸ da han i Qvalite af Storthings Secretaire, ikke fandt sig bemyndiget til nogen Foranstaltning, eller Correspondence i den Anledning, uden efter Stortingets, eller Præsidentens specielle Ordre. Brevet ligger herhos under No. 75. Præsidenten erklærede, at han ville besørge Brevet oversat, og derefter, i Morgen, oplæse det i Forsamlingen.²⁹

Da Forretningerne for i Dag saaledes vare afgiorte, blev næste Samling fastsadt til i Morgen Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

²⁸Strøket: hvorved han for Forsamlingen androg,

²⁹ Se Stortingets forhandling 15. oktober 1814.

1814 den 15de October³⁰ var Stortinget atter forsamlet.

Professor Krogh havde ogsaa i Dag Sygdoms Forfald.

Præsidenten oplæste Forslag til det Svar, som skulde gives de Kongelige svenske Commissairier, paa deres Forlangende, om en Comitees Udnævnelse. Stortinget bifaldt eenstemmig, at Præsidentskabet saaledes tilskriver Commissairierne. Forslaget ligger herved under No. 76.

Derefter blev de Sager foretagne, hvis Afgjørelse til i Dag ere udsadte, nemlig:

- 1./ Efterat Grev Wedel Jarlsberg, Sorenskriver Korn, Biskop Bech og fleere Medlemmer, havde givet sin Meening tilkiende angaaende det af Landdsdommer Nansen gjorde Forslag om at mediere en Forlængelse i den med de svenske Tropper indgaaede Vaabenstilstand, besluttede Stortinget, at dette Forslag, indtil videre, og indtil Omstændighederne maatte give flere Medlemmer Anledning til, desangaaende at move, skulde henlægges. Biskop Bech fremlagde skriftlig, hvad han i saa Henseende havde yttret. /: herved No. 77. :/ De i dette Skrift fremsadte nye Forslag, nemlig: at Stortinget skulde erklære, hvorvidt det antager Kong Christian Frederiks Frasigelse af Norges Krone, og at den nedsadte Comitee, til at undersøge Landets indvortes Forfatning, saa betimelig skulde [—]³¹ slutte sine Forretninger, at ³² Sve[—]^{33 34} ikke kunde benytte nogen Ret til at opsigte Vaabenstilstanden, paa den Grund, at man ikke haver indladt sig paa Hovedspørgsmaalet ved Underhandlingerne, bleve udsadte til Afgjørelse i næste Session.
- 2./ I Anledning Sognepræst Qvales Forespørgseler, besluttede Stortinget, efter Præsidentens Forslag, at ham skulde svares, at Stortinget ikke kunde indlade sig i den opkastede Qvæstions Afgjørelse. Sognepræst Bødtchers Skrivelse blev henlagt.
- 3./ De til Stortingets Secetaire, fra de Kongelige svenske Commissairiers Secetaire ³⁵, sendte trykte Sager, bleve, efterat en Oversættelse af bemældte Skrivelse var oplæst, modtagne og uddeelte til Medlemmerne;³⁶ hvorhos Stortinget besluttede, at dets Secretair, derom skulde underrette de Svenske Commissairiers Secretair.

Efterat de udsadte Sager saaledes vare afhandlede, opstod Reglements Comiteens Formand Grev Wedel Jarlsberg og meddelte skriftlig Underretning om, hvorledes Billetterne, til Storthings Sahlens Gallerier, vare uddeelte. Beretningen hoslægges Protocollen under No. 78.

Capitaine Ræder indleverede et Forslag om at bevidne Statsraadet, Stortingets Taknæmmelighed, fordi det havde hævdet Lovene ved at sætte de militaire Personer under Tiltale, som ansees skyldige i de sidste uhædige militaire Begivenheder, og at anskaffe Kundskab fra den commanderende General om de Corpsers Chefer, der have hævdet Nationens og deres egen Ære, i den Grad, at de kan fortiene Stortingets og Nationens Tak. Forslagets Afgjørelse blev, efter det interimistiske Reglement for Forhandlingerne, udsadt til næste Session. Det ligger ved Protocollen under No. 79. Endelig anmeldte Capitaine Ræder, en paa Hedemarken foregaaet Subscription, til Armeens Fornødenheder, i Tilfælde

³⁰ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 163-166; 1815: 56-63; 1835: 122-138.

³¹ Strøket: ende

³² Tilføyet med en annen hånd: de

³³ Strøket: rige

³⁴ Tilføyet med en annen hånd: nske

³⁵ Tilføyet med en annen hånd: ved Skrivelse

³⁶ Bilag 75, oversettelse.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

af Fredsbrud,³⁷ samt en Adresse fra Valgmændene, som han blev anmodet om, at overlevere til Comiteen, der er nedsat for at undersøge Rigets Forfatning.

Etatsraad Knudtzon fremlagde Fortegnelse over hvad Tronhiems Indvaanere, med fleere, i samme Øjemed, have subscriberet. Stortinget besluttede, at denne Fortegnelse, ogsaa skulde tilstilles ovenmældte Comitee.³⁸

Efter Kammerraad Tidemanns Forslag, blev besluttet, at den Comitee, som er nedsat, for at modtage nærmere Oplysninger fra de svenske Commissairier, ikke er forbunden til at tage noget specielt Hensyn paa de Medlemmers Betænkninger, over Commissairiernes Forslage, som blive overleverede Comiteen, efter næstkommende Tirsdag.

Præsidenten oplæste Statsraadets Skrivelse, af Gaaers Datum, hvorved et Antal Exemplarer oversendes af den Bekiendtgjørelse det, paa Grund af Stortingets Anmodning har foranstaltet, om Kongens Tale, og Hans Majestæts Declaration, angaaende Kronens Nedlæggelse. Disse bleve uddeelte imellem Stortingets Medlemmer, og Skrivelsen Protocollen hoslagt under No. 80.

Paa det, at de nedsatte Comiteer, kunne have fornøden Tid til sine Forretningers Fremme, udsatte derefter Stortinget sit næste Møde til førstkommende Tirsdag, da Valg paa Præsident, for de næstfølgende 8te Dage, tillige skal foretages.

Christie

Weidemann

³⁷ Bilag 90, underbilag 6.

³⁸ Bilag Fortegnelse 18141015. Originalen må ettersøkes. Teksten er gjengitt etter Stortingforhandlingenes utgave 1835.

Den 18de October 1814³⁹ continuerede Stortingets Forhandlinger, da Biskop Bechs, den 15de dennes, gjorde Forslage først bleve tagne i Overvejelse. Efterat Landsdommer Nansen, Sorenskriver Koren, Pastor Dahl og Etatsraad Treschow, desangaaende havde talet, besluttede Stortinget ved 60 Stemmer mod 18, at Afgjørelsen af det Spørgsmaal, hvorvidt Stortinget antager Hans Majestæt Kong Christian Frideriks Abdicationsact, skulle udsættes, indtil Hovedgienstanden, for dette Storthings Sammenkaldelse, decideres.

Formændene for de nedsatte Comiteer til at undersøge Statens Forfatning og til at modtage nærmere Oplysninger fra de Svenske Commissairier, anmeldte, at de i Morgen saae sig i Stand til, at forelægge Stortinget Resultater af sine Forhandlinger, hvorfore Stortinget ansaae Deliberation og Votering over den anden Deel af Biskop Bechs ovenmeldte Forslag, ufornöden.

Capitaine Ræder havde den 15de dennes foreslaaet: 1./ en Takadresse til Statsraadet, fordi det havde hævdet Lovene, ved at sætte de militaire Personer under Tiltale, som formodedes at være Skyld udi de sidste uheldige militaire Begivenheder, og 2./ at Stortinget, igiennem Statsraadet, skulde skaffe sig Underretning fra den commanderende General om hvilke de Personer og Chefer ere, der have hævdet Nationen og deres egen Ære, i den Grad, at de kunne fortjene Stortinget og Nationens Tak. I Anledning disse Gienstande, havde Kjøbmand Holter tillige indgivet et Forslag af 15de sidstleden, som herhos lægges under No. 81, der tilligemed Capitaine Ræders, blev taget under Overvejelse. Pastor Angell oplæste i den Anledning sin Forestilling, som lægges herhos under No. 82. Grev Wedel Jarlsberg anmærkede: at ingen militaire Personer, endnu ere sadte under Tiltale, men en Over-Krigscommission anordnet for at undersøge, om nogen bør tiltales, og at det af Capitaine Ræder fremsadte første Forslag, synes at henhøre til Odelstingets Ressort. Stortinget afgiorde, ved 57 Stemmer, at Capitaine Ræders første Forslag, samt Kjøbmand Holters, skulle udsættes til Afgjørelse, efterat man har modtaget Indberetninger fra de forskellige Comiteer, og ved en Pluralite af 61 Stemmer, blev det videre fastsadt, at denne Sag, naar den igien foretages, først skulle foredrages i Odelstinget, og derefter i Lagthinget.⁴⁰ 44 Stemmer mod 34 deciderede, at Stortingets Præsident skulle anmode Statsraadet om, at forskaffe Stortinget, de i Capitaine Ræders andet Forslag ommældte Oplysninger.

Ifølge den vedtagne Orden, blev derefter foretaget Valg paa Præsident. Ved Votering blev den forrige Præsident Sorenskriver Secretaire Christie, med 58 Stemmer, igien valgt til Præsident for de næstfølgende 8te Dage. Grev Wedel Jarlsberg havde næst ham de fleeste Stemmer.

Da det ikke udtrykkelig er fastsadt, hvorlænge Stortingets Secretaire skal fungere, saa besluttede Stortinget nu eenstemmig, efter Præsidentens Forslag, at Secretairen skal vedblive sine Forretninger, indtil dette Storthing slutter sine Forhandlinger.

Præsidenten oplæste følgende indkomne Breve:

- 1./ En Oversættelse af de her værende svenske Commissairiers Skrivelse, med Bilag, hvorved Stortinget erholder Underretning om, at Friherre von Platen, ogsaa er bleven befuldmægtiget, som Kongelig svensk Commissaire ved Norges Storthing. Derved fulgte tillige den originale Skrivelse og det originale Bilag [—]⁴¹ den for Friherre

³⁹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 166-171; 1815: 63-70; 1835: 138-150.

⁴⁰ Se Odelstingets forhandlinger 22. oktober 1814.

⁴¹ Strøket: og

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Platen, af Hans Kongelige Høyhed Kronprindsen af Sverrig, i Hans svenske Majestæts Navn, udstædde Fuldmagt, som alt hoslægges Protocollen under No. 83, 84, 85 & 86.

- 2./ Commandeur-Capitaine Fastings Skrivelse af 15de Hujus, hvorved han foreslaaer Commandeur Fabritius til, i sit Sted, at indtræde som Tilforordnet udi Statsraadet, da hans Post, som Chef for Søe-Defensionen, udfordrer hans personlige Nærværelse. I Anledning dette Forslag, blev Votering foretaget, hvorved en Pluralitet af 73 Stemmer afgiorde, at det skulle have sit Forblivende ved den af Storthinget allerede fattede Beslutning. Commandeur Capitaine Fastings Skrivelse ligger herved under No. 87.
- 3./ Statsraadets Skrivelse af 17de dennes, hvorved indstilles, om det ikke maatte synes meere stemmende med Eedens Hellighed og Tidsomstændighedernes Tarv, at udsætte den Eeds Aflæggelse, som er Statsraadet og sammes Tilforordnede paalagt, indtil Storthinget har fattet sine Beslutninger, angaaende de foreslaaede Forandringer i Rigets Grundlov. Skrivelsen ligger herved under No. 88. Efterat Ventilation, anlediget af denne Forestilling, var foregaaet, besluttede en Pluralite af 58 Stemmer; at Statsraadet skulle tilkiendegives, at Storthinget ikke finder sig hiemlet til at gjøre nogen Forandring i den, angaaende Eedens Aflæg, tage Beslutning, og at Statsraadet ville finde Storthinget forsamlet i Morgen og Overmorgen fra Kl. 9 om Morgen til Kl. 3 Slet Eftermiddag.
- 4./ Indberetning og Forslag fra endeel af Tronhiems Indvaanere, angaaende et i denne Bye oprettet frivilligt Jæger Corps, datteret 6te Augustii, og 1ste October 1814. Efter Præsidentens Forslag, besluttede Storthinget eenstemmig, at disse Documenter skulle tilstilles den, til at undersøge Statens Tilstand, nedsadte Commitee.

Pastor Abell oplæste og indleverede skriftlig Forslag om, at Storthinget, ved dets Præsident, skulde tilkiendegive Tronhiems Indvaanere dets Agtelse og Tak, for de frivillige Bidrag, som de have gjort til Statens Bedste, og deres intenderede Opofrelse. Forslaget henlægges under No. 89. Det beroer til næste Dags Forhandlinger.

Da de nedsadte Commiteer til at undersøge Rigets Tilstand, og modtage Meddelelser fra de svenske Commissarier, i Morgen skulle afgive sine Indberetninger, saa blev det eenstemmig besluttet, at Storthinget i Morgen skal holde sin Session inden lukte Døre.

Derefter blev Mødet for i Dag hævet, og de videre Forhandlinger udsadte til i Morgen Formiddag Klokken 9 Slet.

Christie

Weidemann

42

1814 den 19de October⁴³ var Norges overordentlige Storting igjen forsamlet; Dets Medlemmer mødte alle, undtagen Professor Krogh som endnu har Sygdoms Forfald.

Præsidenten foreslog at man skulle hemmeligholde de Beretninger, som Comiteerne til at undersøge Landets Tilstand og modtage nærmere Oplysninger fra de svenske Commissarier maatte afgive; hvilket Forslag eenstemmig blev antaget.

Formanden for Comiteen til at undersøge Rigets Tilstand, Capitaine v. Motzfeldt oplæste denne Comitees Jndberetning angaaende Statens Stridskræfter, Beholdninger for Armeen, dens Medicinalvæsen og Proviantering samt Rigets Pengevæsen, hvilken Beretning, dokumenteret med de derhos lagte Bilagere følger Protocollen under No. 90.⁴⁴

Obristeliut. v. Krabbe anmærkede: at man ikke af denne Beretning kunne erfare om Armeen var forsynet med fornødne Skier. Ligesom Præsidenten, at Beløbet af de frivillige Gaver ikke var calculeret. Comiteen blev anmodet om, forsaavidt det var mueligt, at forskaffe Stortinget endnu i Morgen de manglende Efterretninger, men da Repræsentanterne fra de forskellige Destrict nu tillige angave hvad der i enhvers respective Destrict var foranstaltet i Henseende frivillige Sammenskudde til Armeens Brug, og hvad der endnu, i Tilfælde af Fredsbrud, kunne ventes fra disse Destrict, saa blev Comiteens Undersøgninger desangaaende anseede for mindre fornødne. Consul Konow og Provst Hertzberg toge Anledning af Comiteens Jndberetning til at oplæse sine skriftlige Forestillinger, som de derefter fremlagde ved Protocollen.

De følge herved under No. 91 og 92.

Pastor Tybring yttrede sine Tanker udi en Tale som herved følger under No. 93.

Derefter fremstod Formanden for Comiteén til at modtage Meddelelser fra de svenske Commissarier, Etatsraad Treschow og aflagde mundtlig Beretning om hvorvidt der fra svensk Side kunne ventes Samtykke udi Forandring i det af dem fremlagde Forslag til Grundlov for Norge og disse Commissariers Formening med Hensyn paa det Norske Flag og det Norske Pengevæsen. Da disse Efterretninger endnu ere ufuldstændige og mundtlig aflagde, saa blev Etatsraaden anmodet om at give en saadan skriftlig, og naar Meddelelserne kan ansees sluttede, fuldstændig Efterretning der kunne hoslægges Stortingets Protocoll.

Etatsraaden berettede videre at Comiteen havde modtaget af de svenske Commissarier en fortroelig skriftlig Meddelelse angaaende de Gienstande som staaer i Forbindelse med Spørgsmaalet, om Norge i selvstændige Forening med Sverrig, hvilken var besørget oversadt af Sorenskriver Berg og saaledes i Oversættelse blev oplæst. Oversættelsen hoslægges Protocollen under No. 94. J Følge Documentets Natur og Comiteens givne Løfte, maae denne Meddelelse aldeles ikke kundgiøres ved Trykken, ej hellere oplæses for Uvedkommende udenfor denne Forsamling.⁴⁵

Anlediget af Comiteens Jndberetning talede Capit.Motzfeldt og fleere af Forsamlingen – de ønskede at vide om de Meddelelser Comisarierne havde givet Comiteen var disses

⁴² Herfra er protokollen ført av en annen hånd, med en litt avvikende ortografi og tegnsetting.

⁴³ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 171-175; 1815: 71-150; 1835: 150-191.

⁴⁴ Beretningen om rikets tilstand med dokumenter ble trykt i 1815-utgaven av Stortingsforhandlingene, men utelatt i 1835-utgaven, med følgende merknad (1835:150): Uagtet Udgiveren antager, at de Grunde, formedelst hvilke Stortinget den 21de October besluttede, at denne Indberetning ikke skulde bekjendtgjøres ved Trykken, ikkun eller nærmest havde Hensyn til Sagernes daværende Stilling, har han dog anseet sig uberettiget til at indtage den tvertimod bemeldte Beslutning.

⁴⁵ Avsnittet er merket med x ved begynnelse og slutt i originalen, og er utelatt i begge utgavene av Stortingets forhandlinger. OBS se merknad i Konsept-protokollen, referert i det håndskrevne registeret.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Ultimatum. Comiteen erklærede at ihvorvel de ikke vare afgivne som Ultimatum, maatte de dog saadan betragtes indtil Hovedspørgsmaalet var afgjort; den anmærkede derhos at den i Anledning hvad som i denne Forsamling havde været yttret om Vaabenstilstandens Forlængelse havde søgt at erholde de svenske Comissariers Formening, uden dog desangaaende at indlade sig med dem som i en Sag hvortil de havde Fuldmagt; og at Comissarierne i den Anledning havde yttret, at Forlængelse i Vaabenstilstanden aldeles ville blive afslaaet, at de ikke havde nogen Fuldmagt til at underhandle desangaaende og at den blotte Begiæring fra Stortinget derom, ville bevirke Underhandlingernes Afbrydelse og deres øyeblikkelige Tilbagejelse.

Landsdommer Nansen fremlagde Forslag til Fredstractat med Sverrig som Præsidenten oplæste. Forslaget følger Protocollen under No. 95.

Etatzraad Treschow oplæste og fremlagde sit skriftlige Forslag af Dags Datum, sigtende til, da Vaabenstilstandens Udløb er for Haanden, at faae Hovedgjenstanden for dette Storthings Sammenkaldelse endelig decideret. Pastor Abel ligeledes oplæste og fremlagde sit Forslag, samme Gienstand betræffende. Begge Forslage herved No. 96, 97.

Da Stortinget med sine Forhandlinger saavidt var avanceret, blev Statsraadet og sammes Tilforordnede anmeldte og paa sædvanlig Maade indførte i Sahlen, hvor de for Stortinget aflagde den i Grundlovens 44 § foreskrevne Eed; og da Hensigten af deres Møde saaledes var opfyldt, bleve de af den til deres Modtagelse udnæfmte Deputation jgien geleidede fra Stortinget, som derefter tilbagevendte til Dagens Orden.

J Anledning Etatsraad Treschows gjorde Forslage sigtende til Afgiørelsen af Øyemedet for Stortingets Sammenkaldelse proponerede Doctor Neumann, at Stortinget i Morgen skulle vedblive sine Forretninger uden at adskilles indtil Etatzraadens Forslage vare afgjorte, og intet andet Forslag forinden overvejes – hvilket eenstemmig af Stortinget blev vedtaget saaledes at Stortinget i Morgen skulle forblive samlet uden Hensyn paa noget Klokkeslet.

Præsidenten anmelte at han havde imodtaget:

- 1./ Et anonymt Skrift angaaende Norges Forening med Sverrig hvilket nu blev overleveret Formanden for Comiteen til at modtage Meddelelser af de svenske Comissarier.
- 2./ Een Skrivelse fra Oberst-Generaladjutant L.Rode, af 18de d.; med en Afhandling hvori udvikles Spørgsmaalet "Kan Norge fortsætte Krigen mod Sverrig uden at frygte for dens Udfald"

Denne Afhandling blev oplæst. Brevet og Afhandlingen ligger herved under No. 98, 99.

- 3./ Statsraadets Skrivelse af Dags Datum hvori det henstiller til Stortinget om Capitaine og Divisionsadjutant Carl von Mansbak kan meddeles Afsked efter sin Ansøgning med Majors Charakter. Dermed fulgte saavel Capitain Mansbaks Ansøgning som den commanderende Generals Erklæring. herved No. 100.
- 4./ Do. Skrivelse af samme Datum hvorved indstilles om hans Durchlaughtighed Prindtz Christian Friderik Maximilian til Sayn, Wittgenstein Berleburg, ved den af ham ansøgte Afskedigelse kan tillegges Obristel. Caracther; Derved fulgte Prindtz Wittgensteins Ansøgning paategnet Regiments-Chefens, Oberste Hegermanns Erklæring. / herved No. 101 /

Disse tvende Jndstillinger Afgiørelse blev udsat indtil Stortinget har sluttet sine i Morgen paabegyndende høystvigtige Deliberationer.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Pastor Abels i Gaaer indleverede Forslag om Takadresse til Trondhiems Jndvaanere, blev foretaget. Pastor Abel frafaldt sin Motion og begiærede Forslaget indtil videre henlagt, da Storthinget i Dag har erholdet Oplysning om fleere Subscriptioner til den offentlige Tieneste.

Præsidenten anmeldte Etatsraad Treschows Forslag til Foretagelse i Morgen, samt Landsdommer Nansens forsaavidt Tiden samme maatte tillade. Storthinget desformedelst besluttede at Forhandlingerne i Morgen skal fremmes inden lukte Døre og begynde Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 20de October⁴⁶ continuerede Stortinget sine Forhandlinger inden lukte Døre. Medlemmerne Professor Krohg og Teist Lundegaard havde meldt Sygdoms Forfald.

Til Følge af den i Gaaer fattede Beslutning, oplæste Præsidenten, Etatsraad Treschows Forslag af Gaaers Datum. Kiøbmand Holter oplæste sine Tanker i den Anledning, hvoraf han til Protocollen fremlagde Afskrift, som lægges ad acta under No. 102.

De forskiellige af Etatsraad Treschow giorte Forslage, blev tagne under Deliberation, efterat de paa Præsidentens Indstilling vare reducerede til følgende Spørgsmaale:

- 1./ Kan nærværende overordentlige Storthing ansee sig berettiget til i Anledning Kong Christian Frideriks overleverede Abdications Act, at tage hvilken Bestemmelse det vil og finder gavnligt for Riget henseende nyt Kongevalg?

Ved Votering, efter Navne Opraab, blev Spørgsmaalet bekræftende besvaret saaledes, at ikkun een Stemme var af den modsadte Meening.

- 2./ Skal Norge, som et selvstændigt Rige, under visse Betingelser forenes med Sverrig, under een Konge?

Stortinget blev foreløbig enig om, at dette Spørgsmaal, ved Pluralité kunne afgjøres, uden at der til en saadan Foreenings Antagelse skulle udfordres 2/3 Dele af Stemmerne, og forinden Votering i Anledning dette Spørgsmaal blev foretaget, søgte Biskop Bech, Etatsraad Treschow, Biskop Sørensen, Kiøbmand Aal, Pastor Rejersen, Assessor Lange, Pastor Schultz, Pastor Wejdemann, Provst Sartz, Landsdommer Nansen, Sørenskriver Bryn, Provst Schmidt, Kammerraad Tidemann, Inspecteur Sodemann, Doctor Müller, Pastor Dahl, Sørenskriver Koren og Grev Wedel Jarlsberg, i Tale til Stortinget, at udvikle de Grunde, der maatte bestemme dette Spørgsmaals Afgjørelse. Forsaavidt Afskrift af disse Taler tillige bleve indleveret hoslægges de Protocollen under No. 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, & 114.

Derefter blev Votering paa Spørgsmaalet, ved Navne Opraab, foretaget. 72 af de mødende Medlemmer besvarede samme med Ja, og 5, nemlig: Assessor Hagerup, Consul Konow, Artillerie-Capitaine Motzfeldt, Sørenskriver, Secretair Christie og Pastor Dahl, med Nej. Det udeblivende Medlem Professor Krohg, lod indlevere skriftlig Stemme af Dags Datum, som indeholder, at han anseer Kongeriget Norges Forening med Sverrig som gavnlig og nødvendig. Dette Votum lægges ad acta under No. 115.

Stifts Overrets Assessor Hagerup lod derefter, i Anledning sit afgivne Votum, Protocollen tilføie Følgende:

«Paa Grund af hvad de fleeste af Bergens Byes Stemmeberettigede Indvaanere udtrykkeligen have tilkiendegivet mig, som een af deres Repræsentanter ved dette Storthing, anseer ieg mig pligtig, at votere saaledes: Norge skal ikke foreenes med Sverrig, under Sverrigs Konge.»

Consul Konow, Capitaine Motzfeldt og Secretair Christie refererede sig til Assessor Hagerups Anførte. Pastor Dahl refererede sig, forsaavidt nordre Bergenhuus Amt angaaer, ligeledes til Assessor Hagerups Tilførsel.

- 3./ Skal Kongen nu strax vælges?

Pastor Bull talede i den Anledning og leverede Afskrift af sin Tale, som herhos lægges under No. 116.

⁴⁶ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 175-184; 1815: 150-206; 1835: 191-304.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

47 Stemmer mod 30 fastsædte, at Kongevalget ikke skal foretages førend man er bleven enig om de Forandringer, som Rigets Grundlov skal modtage.

Storthinget besluttede eenstemmig, at de Betingelser, hvorunder Norge og Sverrig skal foreenes, nærmere vilde blive at overveje og fastsætte, naar Commiteen til at modtage Meddelelser fra de svenske Commissairier, havde igiennemgaaet de forskiellige fra Storthingets Medlemmer, til den, indsendte Betænkninger.

Flere af Storthingets Medlemmer, som i Dag have voteret med Ja paa Spørgsmaalet om Kongerigerne Norges og Sverrigs Forening under een Konge, nemlig Capitaine Ræder, Landsdommer Nansen, Toldinspecteur Møglestue, Oberstlieutenant Krabbe, Pastor Abel, Pastor Rejersen, Pastor Schultz, Sectionschef Bøgvad, Pastor Bruun, Biskop Sørensen, Inspecteur Sodemann, Major Hegermann, Kiøbmand Holter, Jørgen Aal, Sørenskriver Koren, Kiøbmand Stoltenberg, Pastor Angell, Pastor Tybring og Pastor Garmann, indleverede skriftlige Forklaringer om hvad der have motiveret deres Stemmer, hvilke Forklaringer lægges ad acta under No. 117, og ere saalydende:

#

«Ja fordi ieg efter det modneste Overlæg ej finder, at man under de nærværende Omstændigheder kan gjøre andet, for at redde Landet fra de største Ulykker.

Christiania den 20 Octob 1814.

Ræder.»

#

«Efter nøyeste Overlæg anseer ieg Foreningen lige fordeelagtig for Norges og Sverrigs Fremtids Held og Lyksalighed; thi er min Stemme: Ja.

Nansen.»

#

«Jeg antager Kongeriget Norges Forening med Sverrige paa de Vilkaar, at Norge bliver et selvstændigt Rige, regieres af sine egne Love, beholder sit eget Flag og sine nationale Rettigheder, samt ingen Forandringer underkastes, uden Storthingets Bifald.

Christiania d. 20de Octob 1814.

Møglestue,
Repræsentant for Stavanger Bye.»

#

«Paa den Motion, Om Norge som et selvstændigt Rige skal foreenes med Sverrige under een Konge? svarer ieg Ja; dog med den Betingelse: at Constitutionen i Ejdsvold og de Forandringer som samme ved dette Storthing maatte erholde, vorde antagne; Som en væsentlig Betingelse for denne Forening paastaaer ieg, at Sverrige snarest mueligt uddrage dens Tropper fra Norge og dets Fæstninger, som da igien besættes af norske Tropper; thi skal en lykkelig Forening finde Sted imellem begge Rigerne, bør Sverrige ikke nægte os dette, da det i modsadte Fald, tilkiendegiver Mistillid til Nationen og Mistillid kan aldrig bestaae med, nogen lykkelig Forening.

Christiania den 20de Octob 1814.

O. Krabbe."

#

«Paa det Spørgsmaal om Norge, som et selvstændigt Rige, skal forenes under en Konge, svarer ieg: Ja; da ieg anseer dette Votum, som Følge af Nødvendighed, og, paa hæderlige Vilkaar, gavnligt for den Del af Landet ieg har den Ære at repræsentere.

Christiania i Storthinget den 20de Octob. 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Søren Georg Abel.»

#

«Naar Sverrigs Konge antager Betingelser, som ere ærefulde for Nationen; naar han antager den Ejdsvoldske Constitution med de Forandringer, som findes fornødne med Hensyn til Foreening, hvorved vi sættes istand til selv at garantere Udfaldet, da anseer ieg det – i Følge Nødvendighed – gavnligt for Norge, at Foreening finder Sted.

Hans C. Rejersen.»

#

«Med den bestemte Forbeholdenhed, at hans svenske Majestæt overlader til Stortinget at gjøre de Forandringer og Tillæg til den paa Ejdsvold forfattede Grundlov for Kongeriget Norge, som maatte synes det nødvendige og sikrende for Norges Frihed, Selvstændighed og Uafhængighed, uden hensyn til det af de svenske Commissairier fremlagte Forslag.

N. S. Schultz.»

#

«Jeg siger – Ja – til begge Rigers Foreening, naar Norges Constitution og Grundlov bliver respeceret, og den Forandring denne skulle undergaae – af Stortinget maae blive besluttet, saa meget som til begge Rigers Foreening findes tienligt.

Peder Bøgvald af Lister Amt.»

#

«Undertegnedes Votum paa det Spørgsmaal: Skal Norge, under visse Betingelser, som et selvstændigt Rige, foreenes med Sverrig under een Konge? Svar: Ja, med Forbeholdenhed, nemlig: Naar den Norske Grundlov, med de Modificationer og Forandringer, som nærværende overordentlige Storting, finde nødvendige med hensyn til Norges Hæder, Frihed, Uafhængighed og de, dermed forbundne Rettigheder, antages af Sverriges Konge? Stortinget i Christiania, d. 20de Octob 1814.

B. Bruun.»

#

«[—]⁴⁷ Bestemt Forbeholdenhed af sikre og hædrende Vilkaar, skal ieg bede mit Votum tilføjet, som i et og alt svarende til de Ideer jeg her offentlig har yttret, og stedse skal vedkiende mig.

C. Sørensen.»

#

«Ikkuns under den Betingelse, at Nationen paa dette Storting forbeholder sig Ret og Myndighed til at afgjøre de Forandringer og Tillæg til den Ejdsvoldske Grundlov, som den maatte finde for got; samt tillige ikke at være forpligtet til at tage hensyn paa det af de svenske Commissairier giorte Forslag til en forandret Grundlov, uden forsaavidt den maatte ansee det fornødent.

Stortinget i Christiania, den 20de October 1814.

Jacob Hersleb Sodemann.»

#

«Under nærværende Tidsomstændigheder, finder ieg det ligesaa gavnlig, som nødvendig: at Kongeriget Norge foreenes med Sverrig, under een Konge, og Successions Ordningen af 26de April⁴⁸ 1810, paa følgende foreløbige Hovedbetingelser: 1. at Naturalisations

⁴⁷ Strøket: med

⁴⁸ Skal være: 26de september.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Systemet, efter Ejdsvolds Constitution af 19de Maji 1814 aldeles overholdes. 2. at de svenske Tropper forlade de af dem i Norge besadte Districter og Fæstninger saaledes som de modtog disse, til Forsikring paa gjensidig Tillid og Agtelse. 3. at norske Tropper aldrig beordres fra Hiemmet eller ud af Riget, uden til Forsvar af den Schandinaviske Halvøes Grændser, og 4. at de mindre til Foreeningen fornødne Forandringer, af den Ejdsvoldske Constitution, dog stedse beholde sammes Aand ukrænket.

At dette mit Votum saaledes er protocolleret, ombedes mig verificeret tilstillet.

Christiania 20de October 1814.

O. Hegermann.»

#

«Endskiøndt ieg Søren Tybring ikke finder Norges Foreening med Sverrig, at være ønskelig, saa stemmer ieg dog, foranlediget af Tids Omstændighederne for denne Forening under fælleds Konge, paa det Vilkaar, at Sverrig antager de Forandringer i Grundloven, som Stortinget maatte finde nødvendige til Nationens Tarv.»

#

«Jeg henholder mig i alle Dele til Hr. Pastor Tybrings Votum.

Iver Holter.»

#

«Naar den af Rigsforsamlingen paa Ejdsvold forfattede Grundlov for Norge, som et selvstændigt Rige, ubetinget i dens væsentlige Indhold, af den svenske Regiering antages, overeensstemmende med dens sande Aand. Naar endvidere de Vilkaar, som af Stortinget ansees at sikre Norges Frihed og gjøre Foreeningen med Sverrig nødvendig og gavnlig, af Sverrigs Fyrste vedtages, som urokkelsen forbindende, samtykker ieg i Norges Foreening med Sverrig under een Konge.

Jørgen Aall»

#

«I Overeensstemmelse med mine i Dag og forhen i Forsamlingen skriftlig og mundtlig yttrede Grundsætninger, samtykker ieg, at Sverrigs Konge vælges at være tillige Konge for Norge, under de aldeles nødvendige og ufravigelige Grundsætninger, at Norge nu aldeles intet andet forpligter sig til at have fælleds med Sverrig, end fælles Konge og Successions Orden, som den nu er i Sverrig, og fælles Forsvar mod andre Magter, og de Betingelser Stortinget, i Overeensstemmelse hermed, maatte finde fornøden at bestemme, som Grundlov for Norge, hvilket ieg troer hans svenske Majestæt, ved 3die Artikel i Conventionen af 14. Augusti sidstleden, har lovet og forpligtet sig til.

Koren»

#

«Med den udtrykkelige Betingelse: at Norge skal forblive et selvstændigt, uafhængigt og udeeleligt Rige, dets Regierings Form, efter Grundloven i Ejdsvold, hvis Forandringer henseende Foreeningen med Sverrig, skal forbeholdes det nærværende Storting at fastsætte.

Christiania 20de October 1814.

Carl Stoltenberg.»

#

«Da ieg troer Nødvendigheden byder en Foreening med Sverrig, stemmer ieg for samme, dog kun under den udtrykkelige Betingelse: at den svenske Regiering antager de

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Forandringer og Modificationer i den Ejdsvoldske Constitution, som nærværende Storthing finder fornøden, med Hensyn til Norges Foreening med Sverrig.

Christiania 20de October 1814.

L. Angell.»

#

«Jeg antager Norges Foreening med Sverrig under een Konge, med denne Hans Forpligtelse, at han regierer Kongeriget Norge gandske i Overeensstemmelse med den Ejdsvoldske Constitution og de Forandringer i samme, som Storthinget nu anseer nødvendige, formedelst Foreeningen, og hvorved Landets Hæld og Hæder sikres.

Joh. Garmann.»

Capitaine Motzfeldt foreslog, hvorledes de svenske Commissairier skulle underrettes om Storthingets fattede Beslutning henseende Rigernes Foreening og Præsidenten oplæste Concept til en dermed overeensstemmende Communication, hvilken eenstemmig blev antaget, samt Storthingets Præsident bemyndiget til Communicationens Udfærdigelse i Overeensstemmelse dermed. Den oplæste Concept lægges ad acta under No. 118. Det blev derefter eenstemmig antaget, at denne Communication skulle overleveres Commissairierne ved en Deputation, bestaaende af den til at modtage Meddelelser fra de svenske, udnævnte Committee.

Præsidenten oplæste:

- 1./ en Skrivelse af 19de dennes fra Statsraadet, hvorved sendes Gienpart af de svenske Commissairiers Meddelelse om den trufne Foranstaltning til den norske Postes ubehindrede Gang igiennem Sverrig. Skrivelsen herved under No. 119. Den vedfulgte svenske Communication ville Præsidenten i Morgen forelæse Storthinget, efterat samme var besørget oversadt.
- 2./ En Forestilling af Dags Datum fra Repræsentanten Kammerraad Tidemann, hvori opkastes Spørgsmaale angaaende de hemmelige Fuldmagter, hvormed en eller anden Repræsentant maatte være forsynet. Dette Skrift blev henlagt til næste Dags Forhandlinger og hoslægges Protocollen under No. 120.

Endelig blev moveret om Udnævnelse af en Redactions Committee for at Storthingets Forhandlinger, med fornøden Hurtighed kunde ved Trykken blive publicerede, hvilken Motion Præsidenten og, overeensstemmende med Reglementet, henviiste til næste Dags Forhandlinger.

Da Storthingets Forretninger saaledes for i Dag vare tilendebagte, blev dets næste Møde udsadt til i Morgen Kl. 9 Slet, da Forsamlingen skulle holdes for aabne Døre.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 21de October⁴⁹ blev Stortinget atter holdet og for aabne Døre. Professor Krohg og Lænsmand Forsæt havde anmeldt Sygdoms Forfald.

Præsidenten oplæste en Oversættelse af de svenske Commissairiers Skrivelse til Statsraadet af 19de dennes angaaende de trufne Foranstaltninger til Posternes ubehindrede Gang igiennem Sverrig. Oversættelsen med derved fulgte Original, ligger herved No. 121 & 122.

I Anledning den i Gaar fra Præsidentskabet udfærdigede Communication til de svenske Commissairier om Rigerne Norge og Sverrigs Forening, havde bemældte Commissairier forlanget at blive hørte her i Stortinget ved Klokken 12 Slet. Efter Stortingets eenstemmige Villie blev Commissairierne fra Præsidentskabet tilskrevet, at Stortinget ville modtage dem.

Stortinget besluttede eenstemmig, at Statsraadet strax skulle underrettes om dets tagne Beslutning henseende Rigernes Forening. Den fornødne Communication til Statsraadet blev derfor udfærdiget fra Stortingets Præsidentskab; men i Anledning heraf indleverede Landsdommer Nansen et Forslag, til Foreningens Bekiendtgjørelse, for Nationen. Forslaget ligger herved No. 123. Præsidenten foreslog, at udsætte Bekiendtgjørelsen for Nationen, indtil man i Dag havde hørt de svenske Commissairier, hvilket Stortinget bifaldt.

Derefter blev foretaget de udsatte Sager, saasom:

- 1./ Kammerraad Tidemanns Indstilling angaaende de hemmelige Fuldmagter for Repræsentanterne.⁵⁰ Kammerraad Tidemann tilbagekaldte den gjorde Motion. Capitaine Motzfeldt fandt desuagtet fornødent at tale mod samme, som ugrundet og stødende. Kammerraad Tidemann erklærede, at hans Hensigt ikke har været at fornærme nogen, men blot at bevirke en udtrykkelig Bestemmelse for, hvorledes der burde forholdes i de opgivne Tilfælde. Efter Kammerraadens Forlangende, blev hans Forestilling henlagt.
- 2./ Statsraadets forhen oplæste Skrivelser af 19de October sidstleden hvorved det henstilles til Stortingets Afgjørelse, om Capitaine og Divisions Adjutant von Mansback,⁵¹ og Capitaine, hans Durchlauchtighed Prinds Christian Friderik af Wittgenstein Berleburg⁵² kunne, efter deres Ansøgninger, afskediges, den første med Majors og den Sidste med Oberstelieutenants Carakteer. Efter foregaaende Ventilation erklærede Stortinget eenstemmig, at det ikke kunne indlade sig i denne Sags Afgjørelse, men overlod Statsraadet at afgjøre den, efter Grundloven.
- 3./ Den i Gaaer gjorde Motion om Udnævnelse af en Redactions-Committee, for at bevirke en hastig Kundgiørelse ved Trykken, af Stortingets Forhandlinger. Præsidenten oplæste derhos en Skrivelse til Stortinget af Dags Datum fra Pastor Wulfsberg, hvori han søger at oplyse Stortinget om, at en hurtigere Expedition, end den som finder Sted ved Forhandlingernes Indrykkelse i Bladet Tiden, neppe for Øjeblikket vil kunne erholdes. Bemældte Skrivelse ligger herhos under No. 124.⁵³

Stortinget i Anledning heraf resolverede: at Pastor Wulfsberg fremdeles skulle erholde, til Indrykkelse i Bladet Tiden, de ved Stortingets Resolution af 8de

⁴⁹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 185-191; 1815: 207-213; 1835: 304-314.

⁵⁰ Bilag 120.

⁵¹ Bilag 100.

⁵² Bilag 101.

⁵³ Skal være: No. 124a.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

dennes tilstaaede Udskrifter af Forhandlingerne, og ville det nærmere tage under Overvejelse, om en Medhielp til Expedition kunne tilforordnes dets Secretaire. Afskediget Ritmæster i den Kongelige danske Krigstieneste Schak Testrup havde indleveret Ansøgning af 19de dennes med Bilage, om at vord naturaliseret. Præsidenten tilkiendegav, at denne Sags Foretagelse nærmere skulle blive Stortinget tilkiendegivet.^{54 55}

De svenske Commissairiers Ankomst blev derefter anmeldt, og da de ved den forhen anordnede Deputation vare indførte, tiltalede deres Ordfører Statsraad Rosenblad, Stortinget saaledes, som hoslagde Afskrift af hans Tale udviser. /: herved No. 125 :/.

Præsidenten svarede:

«Med stadigt Hensyn paa Fødelandets Vel, og den Scandinaviske Halvøes Held, ville Norges Repræsentanter uafsladeligen gaae frem i at overveje og beslutte de Forandringer i Grundloven, som blive nødvendige, i Anledning af Norges og Sverrigs Foreening.»

Commissairierne aftraadte derefter fra Forsamlingen, under Deputationens Geleide.

Efter hvad som oven blev bestemt, henseende Foreeningens Kundgjørelse, vedtog Stortinget nu eenstemmig, at en Beretning om denne Foreening skulle, af Capitaine Motzfelt forfattes og forelægges den Commitee til Bedømmelse, som er udnævnt til at modtage Meddeelelser fra de svenske Commissairier, og naar den havde faaet dens Bifald, skulle en dermed overensstemmende Bekiendtgjørelse, udfærdiges fra Præsidentskabet og tilstilles den executive Magt, med Anmodning, om dens Kundgjørelse for Nationen, igiennem Authoriteterne, paa den hurtigste Maade. Landsdommer Nansen frafaldt, anlediget heraf, videre Motion, i Anledning sit i Dag gjorde Forslag.

Etatsraad Treschow foreslog, at Commiteen, som skal modtage de svenske Meddeelelser, maatte forsynes med en meere uindskrænket Fuldmagt til at underhandle. Præsidenten anmodede Etatsraaden om, at indkomme med dette sit Forslag skriftlig affattet, og Forsamlingen besluttede, at det skulle tages i Overvejelse, naar Commiteens skriftlige Betænkning, i Anledning dens Forhandling, er bleven forelagt.

Capitaine Motzfelt, som Formand for Commiteen til at undersøge Statens Tilstand, forelæste og fremlagde skriftlig Efterretning om hvorvidt Armeen er forsynet med Skier. Denne Beretning ligger herhos under No. 126.

Efter [—]⁵⁶ Medlemmernes Anmodning, afæskede Præsidenten, den i Gaaer udeblevne Medlem Sections-Chef Teis Jacob Lundegaard sit Votum, i Anledning Spørgsmaalet om Rigernes Foreening. Teis Lundegaard ansaae sig ikke forbunden til i Dag at votere paa hvad Pluraliteten i Gaaer havde afgjort, men da Stortinget paalagde ham at afgive sin Stemme, saa svarede han til det [—]⁵⁷ i Gaaer fremsadte Spørgsmaal om Norges og Sverrigs Foreening under een Konge: at hans Votum var, som Pluralitetens, et betinget – Ja.

Præsidenten anmodede nu Tilhørerne ved Stortinget om at aftræde, hvorefter Secretairen oplæste Forhandlingerne for næst forrige Dag. Stortinget resolverede, at disse Forhandling, med Undtagelse af Indberetningen fra Commiteen til at undersøge Rigets Tilstand, og de svenske Commissairiers Meddeelelse, ved Trykken maatte bekiendtgjøres.⁵⁸

⁵⁴ Tilføyet med en annen hånd: Ansøgningen med Bielag herved No. 124b.

⁵⁵ Se Stortingets forhandling 18. november 1814.

⁵⁶ Strøket: Vedkommendes

⁵⁷ Strøket: nu

⁵⁸ I utgaven for 1815, note på side 213, sies: »Redactions-Committeen, hvis Medlemmer alle vare Repræsentanter ved det overordentlige Storting, erindrede ikke, at denne Beslutning var taget, og selv fandt den, efter nøieste Overveielse, ingen Grund til, ikke at lade trykke Indberetningen, som findes

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Da Forretningerne saaledes vare tilendebragte, blev næste Session bestemt til førstkommende Mandag Kl. 9 Formiddag, paa det at Commiteen, som er nedsat for at modtage Meddeelelser fra de svenske Commissairier, imidlertid kunde fortfare med sine [—]⁵⁹ Forretninger, og skal Forhandlingerne da holdes for aabne Døre.

Christie

Weidemann

indført med Bilage i det 2det Hefte af det overordentlige Storthings Forhandlinger fra p. 71-129 [se bilag 90 med vedlegg]. Desuden vare Resultaterne allerede bragte til almeen Kundskab ved Hr. Grev Wedel-Jarlsbergs Tale (2det Hefte, p. 188-197) som, strax efter at den var holdt, blev indrykket i Bladet: Tiden. Udgiv.”

Om utelatelsen av offentliggjøringen av bilag 90 med vedlegg i utgaven for 1835, se 1835:150.

⁵⁹ Strøket: Forhandlinger

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 24de October⁶⁰ continuerede Stortingets Forhandlinger. Samtlige Medlemmer mødte, undtagen Professor Krohg, som endnu har Sygdoms Forfald.

Præsidenten oplæste Oversættelse af de svenske Commissairiers Skrivelse af 20de October sidstleden, i Anledning den modtagne Efterretning om Stortingets Beslutning i Henseende Rigernes Forening, hvilken Oversættelse, tilligemed Originalen, ligger herved under No. 127 & 128.

Formanden for Commiteen til at modtage meddelelser fra de svenske Commissairier, Etatsraad Treschow, oplæste Beretning om det den saaledes overdragne Hverv, hvilken Beretning herved lægges under No. 129. Han refererede derefter de Betænkninger, som fra forskellige af Forsamlingens Medlemmer var overleveret Commiteen forsaavidt angaaer Forandringer udi Grundlovens 25de og 26de §§ og Litr. I i 75de § og foreslog paa Commiteens Vegne, at disse §§ nu saaledes maatte forandres:

- § 25. 1./ Kongen har højeste Befaling over Rigets Land- og Søemagt, samt Ret til at sammenkalde Tropperne, begynde Krig og slutte Fred.
- 2./ Hverken Land- eller Søemagten maae uddrages over Kongeriget Norges langt mindre udenfor den Scandinaviske Halvøes Grendser og Kyster, uden naar den angribes, eller Pluraliteten af det norske Statsraad, hvis Stortinget ej er tilstæde, finder det nødvendigt, til de forenede Rigers Tarv.
- 3./ Hverken Land- eller Søemagten maae overlades i fremmed Tieneste og ingen Tropper, end ikke Hielpetropper mod fiendtlig Overfald inddrages i Riget, uden med Stortingets, eller det norske Statsraads Samtykke.
- 4./ At ingen Forandring, til Forøgelse eller Formindskelse af Land- og Søemagtens nu værende Styrke, eller Ophævelse af dermed forbundne Indretninger, maae foretages, uden under samme Betingelse, og paa samme Maade.
- § 26. Kongen kan indgaae og ophæve Forbund, dog under samme Betingelse, som forestaaende § fastsætter; Ligeledes sende og modtage Gesandter.
- § 75 Litr. I. 1./ Ingen svensk maae indtil det næste eller første Storting det anderledes forordner, i Norge erholde noget militairt- civilt- eller geistligt Embede, uden det nu eller imidlertid kaldte Storthings Samtykke, naar saadant virkelig er forsamlet, eller uden det norske Statsraads Samtykke, naar intet Storting er tilstæde.
- 2./ Statholderen, samt de under ham, som saadan umiddelbar staaende Adjutanter, Secretairer og Skrivere kan, hvis Kongen finder det nødvendigt, være svenske Mænd, uden dog, at Adgang til andre Embeder, desformedelst er dem given.
- 3./ Meddeeler Stortinget nogen af Kongen dertil ej foreslaaet fremmed eller svensk Indigenats-Ret, saa udfordres dertil Hans Majestæts Samtykke.
- 4./ Denne Lovs Bestemmelser kan ethvert følgende Storting ligeledes med Kongens Samtykke forandre, ophæve og forøge, indtil en Grundlov, efter Overenskommelse med Sverriges Riges Stænder og Norges Riges Storting, denne Sag angaaende kan blive fastsadt og indført i begge Riger.

Bergmæster Steenstrup tog Anledning, af disse Comiteens Forslage til at proponere, om det ikke, førend de tages under Overvejelse, foreløbig bør afgjøres, hvorvidt man er berettiget til, at gjøre Forandringer i den norske Grundlov, og om man ikke i alt Fald bør følge §§s Orden ved at igiennemgaae dem. Efterat flere Medlemmer i den Anledning havde yttret sig, blev det, ved en Pluralite af 69 Stemmer, paa Præsidentens nærmere Indstilling,

⁶⁰ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 191-199; 1815: 213-233; 1835: 314-332.

vedtaget, som et almindeligt Princip, at ingen anden Forandring, i Grundloven, ved dette Storthing maae tages under Overvejelse og gøres, end de som ere nødvendige, formedelst Sverrigs og Norges Foreening.

Comiteens Indstilling blev i øvrigt udsadt til Overvejelse og nærmere Foretagelse i Morgen.

Eenstemmig blev det videre besluttet, i Anledning Biskop Bechs og Etatsraad Treschows derhos gjorde Forestilling, at naar Storthinget i Morgen havde fattet sin Bestemmelse, henseende de foreslaaede Forandringer i Grundlovens 25de, 26de og 75de §§, skulle de øvrige §§, efter sin Orden, komme under Ventilation, naar Comiteen har igiennemgaaet samme, og forelagt Storthinget sine Betænkninger derover, hvilke Betænkninger forelægges Storthinget, Tid efter anden.

Capitaine Motzfeldt foreslog, at lade oversætte den svenske Successions Orden, til Medlemmernes Afbetiening, som blev vedtaget.

I Anledning af det forhen forhandlede, om at foranstalte Storthingets Forhandlinger, det snarest mueligt, ved Trykken bekiendtgjort, authoriserede Storthinget, dets Secretaire, til at antage en Skriver, som kunne besørge de fornødne Udskrifter af Protocollen, til Bladet Tidens Udgiver, ligesom Vice-Secretairen, Assessor Hagerup, blev anmodet om, at gaae Seretairen tilhaande, med den fornødne Opsigt, ved denne Afskrivning.

Kiøbmand Stoltenberg indleverede skriftlig Forslag angaaende en Comitees Nedsættelse for at underhandle med de svenske Commissairier, hvilket Forslags Afgjørelse blev udsat til i Morgen.⁶¹ Forslaget ligger herved No. 130.

Derefter oplæste Præsidenten de indkomne Breve saasom:

- 1./ Statsraadets Skrivelse hvorved det beder sig underrettet om Storthinget finder noget at erindre, ved en af General Lieutenant Haxthausen ansøgt Tilladelse til Bortreise paa en kort Tid.⁶²
- 2./ Dittoes Skrivelse, hvorved berettes, at Statsraadet, hos begge General Commandoer har forlangt Underretning om de Corpser og Chefer, som i det tilbagelagde Feldt-Tog, fordeelagtig have udmærket sig.⁶³ og
- 3./ Dittoes Skrivelse, hvorved en almindelig Bestemmelse forlanges om, efter hvilke Regler, Gotgiørelse for Repræsentanternes Reise Omkostninger skal udredes.

De udi Skrivelserne No. 1 og 3 ommældte Sager, angav Præsidenten til Foretagelse, naar vigtigere Forhandlinger tillade at fatte nogen Bestemmelse i den Anledning. Disse trende Skrivelser lægges her ved Protocollen under No. 131, 132 & 133.

Etatsraad Treschow foreslog en Tak-Adresse til Kong Christian Friderik, i Anledning de Tienester, han har viist Riget.⁶⁴ Dette Forslag, som tillige skriftlig blev leveret, ligger herhos under No. 134, og vil nærmere blive taget under Overvejelse.

Præsidenten foreslog, i Morgen at tage under Overvejelse, forinden Forhandlingerne om Forandringer i Grundloven begynder, Om Storthingets foreløbige Beslutninger, henseende disse Forandringer, skal ansees som Ultimatum, eller som dets Erklæringer og Svar paa de svenske Commissairiers Forestilling, der mueligens kunne modtage Modificationer; Saa angav han og Valg paa Præsident for de efterfølgende 8tte Dage, at

⁶¹ Se Stortingets forhandlinger 26. oktober 1814.

⁶² Se Stortingets forhandlinger 25. oktober 1814.

⁶³ Bilag 79, 81, 82, se Stortingets forhandlinger 15. og 18. oktober 1814.

⁶⁴ Se Stortingets forhandlinger 2. og 3. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

enhøre til næste Dags Forretning, hvorefter Stortingets Forhandlinger for i Dag bleve sluttede og Stortingets næste Møde berammet til i Morgen Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

1814 den 25de October⁶⁵ holdtes igien Storthinget. Professor Krohg mødte ikke.

Forinden Ventilation angaaende Forandringer i Rigets Grundlov, erklærede Storthinget eenstemmig, at dets Beslutninger i saa Henseende blot skal ansees, som Svar paa de svenske Commissaires Propositioner, og ikke for Tiden høitidelig erklæres som noget Ultimatum.

Pastor Schultz, Sorenskriver Korn, Major Sibern og Doctor Møller fremsadte almindelige Betragtninger angaaende de Forandringer, der nu skulle foregaae i Grundloven, ved Tale, hvoraf de fremlagde Afskrift, som følger Protocollen under No. 135, 136, 137 & 138.

Præsidenten derefter foretog til Afhandling de af Comiteen, for at modtage Meddelelser fra de svenske Commissaires, i Gaaer foreslaaede Forandringer udi Grundlovens 25de og 26de § og Litr. I i 75de §. Comiteen igien foredrog, ved sin Formand, de Grunde, som have motiveret den, til saadanne Forslag.

I Anledning de foreslaaede Forandringer udi Grundlovens 25de § foreslog Doctor Neumann det Tillæg: at Norge aldrig maatte drage[—]⁶⁶ ud mod Danmark i offensiv Krig, ej heller i defensiv Krig, naar ikke Norges eget Land af Danmark angribes⁶⁷; hvilket Forslag han fremsadte i Tale, som herhos lægges under No. 139.

Consul Konow [—]⁶⁸ gjorde adskillige Indvendinger mod Troppernes Brug, som han fremsadte i Tale herved No. 140.

Capitaine Motzfeldt foreslog Forandringer i 25de § af Grundloven, saaledes: «Kongen har højeste Befaling over Rigets Land- og Søemagt. Den maae ikke forøges eller formindskes, uden Storthingets Samtykke. Den maae ikke overlades i fremmede Magters Tieneste, og ingen fremmede Magters Krigsfolk, undtagen Hielpetropper, mod fiendtligt Overfald, maae inddrages i Riget, uden Storthingets Samtykke. I Fredstid maae aldrig andre end norske Tropper være i Norge, og ingen norske Tropper i Sverrig, men naar Sverrigs Grendser eller Kyster angribes, skal den halve Deel af Norges organiserede Landmagt kunne bruges i Sverrig, og naar Norge angribes, da skal Sverrig komme Norge til Hielp med saamegen Landmagt, som den halve Deel af den norske Landmagt udgjør. En større giensidig Hielp skal af Norge ikke gives eller modtages, uden Storthingets Samtykke, ej heller maae norske Tropper, uden Storthingets Samtykke, bruges udenfor Sverrigs Grendser.»

Hans skriftlige Forslag ligger herved under No. 141. Capitainen tilkiendegav derhos, at han ved organiserede Tropper forstaaer ikke allene de gevorbne Tropper, men og ogsaa de nationale, dog at derunder ikke indbegribes Landeværn, Fribattaillonerne og de borgerlige eller frivillige Corpser. I Anledning de foreslaaede Forandringer i 25de § taledede end videre Capitaine Ræder⁶⁹, Biskop Sørensen, Sections-Anfører Bøgvald og Pastor Bull, hvis Taler indeholdt forskellige Forslage. Saavidt disse Taler derhos i Afskrift ere fremleverede, følge de Protocollen under No. 142, 143, 144 & 145.

⁶⁵ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 199-206; 1815: 224-248; 1835: 332-375.

⁶⁶ Strøket en s, slik at det oprinnelig var skrevet: drages.

⁶⁷ Forslaget er fremhevet i protokollen med latinske bokstaver. Ordlyden i bilag 139 er: at Norge aldrig drager ud mod Danmark i offensiv Krig, og i defensiv Krig – naar ikke Norges eget Land af Danmark angribes –

⁶⁸ Strøket: havde

⁶⁹ Noe manuskript fra kaptein Ræder er ikke funnet. Det skulle i tilfelle hatt bilagsnr. 142.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Doctor Neumann tilbagekaldte sin Motion angaaende Krig eller Angreb mod Danmark,⁷⁰ saafremt Capitaine Motzfelts Forslag skulle blive antaget, da dette viser, at Kongen ikke kan begynde Angrebs Krig, uden Stortingets Samtykke, som han tiltroede at have de samme Følelser, som hans Motion lægger for Dagen, for Norges forrige Broderland. Capitaine Ræder ligeledes tilbagekaldte sin Motion⁷¹, og Biskop Sørensens samt Pastor Bulls, vil ved bemældte Forslags Antagelse tillige være afgjorte.

Stortinget antog eenstemmig, at 25de og 26de §§ i Grundloven var iblandt de, som overensstemmende med den i Gaaer fattede Bestemmelse, burde forandres. Det antog fremdeles, at Capitaine Motzfeldts protocolleerede Forslag til den 25de §s Forandring, skulle, saavidt foreslaaet er, følges. Som Tillæg til de Forandringer Capitaine Motzfelt har foreslaaet og Stortinget vedtaget, foreslog Landsdommer Nansen den Bestemmelse: at den norske Søemagt skulle have sine Værfter i Norge, og i Fredstid forblive inden Norges Grendse saaledes, at i intet Fald meere end den halve Magt, undtagen til Norges eget Forsvar, maatte eqviperes og løbe ud, uden Stortingets Samtykke; hvilket Forslag han dog blot ville have forstaaet om Roerflotillen. Sorenskriver Korn troede, at Bestemmelsen burde gives saaledes: at norske Matroser ikke maatte commanderes til svenske Skibes Besætning. Stortinget forkastede Landsdommer Nansens Forslag, angaaende Roerflaatillen, ved en Pluralite af 41 Stemmer; derimod fattede det, ved 74 Stemmer mod 3, den Bestemmelse: at den norske Flaade skal have sine Værfter, og i Fredstider sin Station, eller Flaadehavn, i Norge. Eenstemmig antog Stortinget, at norske Krigsskibe ikkun skal besættes med norske Søfolk, og norske Søfolk ikkun udcommanderes til norske Skibes Besætning.

Grundlovens 26de § skal, efter eenstemmig Beslutning forblive uforandret.

I Anledning den af Commiteen foreslaaede Forandring i Grundlovens 75de § Litr. l, taledes Landsdommer Nansen, Capitaine Motzfelt, Sorenskriver Korn, Provst Sartz, Kiøbmand Aall, Sorenskriver Bryn, Biskop Sørensen og Inspecteur Sodemand, hvis yttrede Formeeninger, forsaavidt de ere skriftlig fremlagde,⁷² følger herhos under No. 146, 147, 148⁷³ & 149. Efterat Præsidenten ogsaa angaaende disse foreslaaede Forandringer, havde yttret sine Tanker, blev Votering, efter Navne Opraab, foretaget, da 70 Stemmer mod 7 fastsadte, at Bestemmelsen i Grundlovens 75de § Litr. l. og 83de § Litr. e ikke skulle forandres.

Da nu Comiteens samtlige gjorde Forslage vare overvejede og afgjorte, skred Stortinget til Valg paa Præsident for de efterfølgende 8te Dage. Sorenskriver, Secretair Christie blev med 62 Stemmer atter valgt til Stortingets Præsident. Grev Wedel Jarlsberg havde næst ham de fleeste Stemmer.

Ved indkommen Skrivelse /: herved No. 150 :/ havde General Lieutenant Haxthausen tilkiendegivet, at han havde indstilt sin forehavende Reise.⁷⁴ Stortinget fandt derfor ikke videre Deliberation i Anledning af Statsraadets i Gaaer oplæste Skrivelse, denne Sag vedkommende, fornøden, hvorom Statsraadet skulle underrettes.

Postmæster Tønning indleverede Forslag til en Comitees Udnævnelse, saafremt der skal underhandles med de svenske Commissairier angaaende Forandringer i Grundloven.⁷⁵

⁷⁰ Bilag 139.

⁷¹ Se note 69.

⁷² Tilføyet med en annen hånd: ligeledes

⁷³ Tilføyet med en annen hånd: A:B.

⁷⁴ Se Stortingets forhandling 24. oktober 1814.

⁷⁵ Se Stortingets forhandling 26. oktober 1814 og bilag 131.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Forslaget ligger herved under No. 151. Da dette staaer i Forbindelse med en i Gaaer af Kiøbmand Stoltenberg gjort Motion, saa blev vedtaget, at disse, under eet, i Morgen skulle foretages.

Præsidenten anmeldte, at Statsraadet havde communiceret de svenske Commissairiers Skrivelse om de svenske Troppers Tilbagemarsch, hvilken Skrivelse, som er affattet i det svenske Sprog, han ville besørge oversadt og i Morgen forelæse Forsamlingen. Han anmeldte videre som indkommet: Et Forslag fra Capitaine Lund til et nyt Flag for Norge, samt nogle Kiendelser i Anledning Valgstridigheder, der alt nærmere skulle blive foredraget Forsamlingen, naar der gives Lejlighed til at afgjøre disse Sager.

Storthingets Forhandlinger bleve derefter for i Dag sluttede og udsadte til i Morgen.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 26de October⁷⁶ continuerede Stortingets Forhandlinger ved forrige Sessions Medlemmer.

Det den 24de sidstleden afhandlede blev oplæst af Hovedprotokollen.

Præsidenten oplæste Oversættelse af de svenske Commissairiers Skrivelse til Statsraadet angaaende de svenske Troppers Tilbagemarsch; hvilken tilligemed Statsraadets Skrivelse, og derved fulgte Afskrift i det svenske Sprog herhos lægges under No. 152, 153 & 154.

Derefter blev foretaget Kiøbmand Stoltenbergs Forslag af 24de dennes samt Postmæster Tonnings af 25de ditto angaaende om og hvorledes der skulle underhandles med de svenske Commissairier om Forandringer i Grundloven. Provst Hertzberg taledede imod Nedsættelsen af den, ved disse Forslage proponerede Committee saaledes, som hans herhos under No. 155 følgende Afskrift af Talen udviser. Etatsraad Treschow foreslog, at Stortingets Præsident skulle tiltræde den allerede nedsatte Committee og at Assessor Lange, i Qualitee af Commiteens Secretaire, tage Deel i dens Forretninger. Stortinget besluttede, ved 60 Stemmer mod 18, at den nedsatte Committee til at modtage Meddelelser fra de svenske Commissairier skulle, som forhen, vedblive sine Forretninger, og at Præsidenten i Stortinget skal deeltage i den Deel af Commiteens Forretninger, som gaaer ud paa at gjøre Indstillinger til Stortinget. Det blev videre eenstemmig besluttet, at Committeeen, i Betragtning af de den overdragne mangfoldige Forretninger skulle forøges med 5 Medlemmer, hvortil bleve udvalgte: Artillerie Capitaine Motzfelt ved 71 Stemmer, Biskop Sørensen, Ridder, ved 40 Stemmer, Justitsraad og General-Politie-Directeur Diriks ved 32 Stemmer, Grev Wedel Jarlsberg, Commandeur af Dannebrogen ved 28 Stemmer og Pastor Schultz ved 21 Stemmer. Denne Forøgelse af Commiteens Medlemmer, skal Stortingets Præsidentskab communicere de Kongelige svenske Commissairier og derhos underrette dem om, at Comiteen blandt samtlige sine Medlemmer kan gjøre Udvalg af nogle Mænd, som skulle være bemyndigede til successive at meddele Commissairierne Stortingets Svar og Beslutninger, i Anledning af de indgivne Forslag til Forandringer i Norges Grundlov og modtage Commissairiernes Bemærkninger, som derved maatte foranlediges.

Comiteen til at modtage de svenske Commissairiers Meddelelser derefter refererede de forskellige Medlemmers Betænkninger henseende de foreslaaede Forandringer i Grundloven og fremsatte sine Forslage desangaaende, der af Stortinget bleve decideret saaledes:

Til Grundlovens 1ste §:

Comiteen formeenede, at denne § nu burde forandres saaledes:

«Kongeriget Norge er et frit, selvstændigt, udeeleligt og uafhængeligt Rige, foreenet med Sverrig under een Konge. Dets Regieringsform er indskrænket og arvelig monarkisk.»

Nogle af Stortingets medlemmer ville, at Ordet uafhængigt i denne § tillige skulde beholdes. Dette blev med 58 Stemmer mod 20 forkastet, hvorimod Stortinget med 75 mod 3, antog Comiteens Indstilling.

Til Grundlovens 2den §:

Comiteen indstillede om ikke denne § bør forblive uforandret. Stortinget besluttede eenstemmig, at 2den § i Norges Grundlov ikke skulle forandres.

⁷⁶ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 206-213; 1815: 248-253; 1835: 375-388.

Til Grundlovens 3die §:

Comiteen foreslog, at forandre denne § i Overeensstemmelse med de svenske Commissairiers Forslag. Stortinget eenstemmig besluttede, at af Grundlovens 3die § nu allene skulle beholdes den første Deel, nemlig:

«Den udøvende Magt er hos Kongen.»

Hvorimod det med 48 Stemmer mod 30 forkastede de Tillæg, som de svenske Commissairier i sit Forslag have gjort til denne §.

Til Grundlovens 4de §:

Comiteen foreslog at beholde denne § uforandret, som eenstemmig blev vedtaget.

Til Grundlovens 5te, 6te og 8de §§:

Comiteen og Præsidenten foreslog at udsætte Deliberationen om Forandringer i disse §§ indtil den svenske Successions Ordning er besørget oversadt og forelagt Forsamlingen, som blev bifaldet.⁷⁷

Til Grundlovens 7de §:

Comiteen foreslog at forandre og nedskrive denne § saaledes:

«Naar en til Norges og Sverrigs forenede Kroner arveberettiget Prinds fødes, skal hans Navn og Fødselstid tilkiendegives førstholdende Storthing, og antegnes i dets Protocoll.»

Hvilket Forslag eenstemmig blev antaget.

Comiteen derefter aftraadde for end ydeligere at overveje de Forandringer som burde foregaae i Grundlovens 9de og 10de §§, hvorefter den igien refererede sine Forslage til Forandringer i bemældte §§ saaledes:

Udi Grundlovens 9de §:

«Er ingen arveberettiget Prinds til, kan Kongen foreslaae sin Efterfølger, for Norges Storthing, paa samme Tid, som for Sverrigs Stænder. Saasnart Kongen har fremsadt sit Forslag, skulle begge Folks Repræsentanter, af deres Midte, udkaare en Comitee, der har Ret til at bestemme Valget, hvis Kongens Forslag ikke, ved Stemme fleerhed bifaldes særskildt af hvert Folks Repræsentanter. Antallet af Medlemmerne i denne Comitee, som skal bestaae af lige mange fra hvert Rige, og den Orden som bør følges ved Valget, fastsættes ved en Lov, som Kongen paa samme Tid foreslaaer for næste Storthing og Sverrigs Riges Stænder. Af den samlede Comitee udtræder Een, ved Lodkastning.»

Udi Grundlovens 10de §:

«Kongens Myndighedsalder fastsættes ved en Lov, der gives, efter Overenskommelse mellem Norges Storthing og Sverrigs Stænder, eller, hvis de derom ej kan foreenes, ved en af begge Riger udnævnt Comitee, med de i § 9 anførte Bestemmelser. Saasnart Kongen har opnaaet den lovbestemte Alder, erklærer han sig offentlig for at være myndig.»

Comiteens ovenanførte Forslage til Forandring af ⁷⁸ 9de og 10de §§ bleve eenstemmig bifaldte.

Da Comiteen ikke i Dag havde flere Forslage at referere angaaende Forandringer i Rigets Grundlov, saa fremstod Biskop Bech og, i Forbindelse med Etatsraad Treschows forhen gjorde Forslag angaaende Takadresse til Hans Majestæt Kong Christian Frederik,

⁷⁷ Se Stortingets forhandling 27. oktober 1814.

⁷⁸ Tilføyet med en annen hånd: Grundlovens

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

oplæste Forslag om Apanage for allerhøjstbemældte Konge.⁷⁹ Forslaget hoslægges Protocollen under No. 156.

Consul Konow foreslog at oprette et Monument af Marmor til Minde om Hans Majestæt.⁸⁰

Begges Forslages Afgiørelse blev udsadt indtil Etatsraad Treschows, angaaende Takadressen, kommer under Overvejelse.

Kiøbmand Stoltenberg oplæste og indleverede Forslag, herved under No. 157, til Bestemmelse om, at et vist Antal Kanonbaade stedse skulle forblive i de norske Havne og at det af Rigerne, som benytter det andets Krigsmagt, selv skulde underholde og lønne denne. Dette Forslag bestemte Præsidenten til at komme under Overvejelse i Morgen til hvilken Tid ogsaa Forhandlingerne bleve udsatte.

Christie

Weidemann

⁷⁹ Se Stortingets forhandling 28. oktober 1814.

⁸⁰ Se Stortingets forhandling 29. oktober 1814.

1814 den 27de October⁸¹ blev Stortinget atter holdet. Samtlige dets Medlemmer, undtagen Professor Krohg, mødte.

Forhandlingerne den 25de October blev af Hovedprotocollen oplæste. Stortinget i den Anledning fattede den Beslutning, at saavel den Dags Beslutninger, som de efterfølgende Dages, der angaaer Forandringer i Grundloven, ikke ved Trykken skulle publiceres forinden Stortinget gav sit Ultimatum angaaende Forandringerne.

Præsidenten oplæste det i Gaaer anmeldte Kiøbmand Stoltenbergs Forslag om Bestemmelse henseende Roerflaatillens Brug og Landtroppernes Underholdning og Lønning, naar de staae inden Sverigs Grændser. Fleere af Stortingets Medlemmer ansaae det upassende nu igien at deliberere angaaende Roerflaatillens Brug, da Stortinget den 25de dennes, i den Anledning har fattet Bestemmelse; andre Medlemmer erklærede sig for at have misforstaaet Motionen angaaende Roerflaatillen og saaledes stemmet imod deres egen Overbeviisning, hvorefter de troede denne Sag igien burde komme under Overvejelse. Pastor Angell talede ogsaa i Anledning denne Gienstand saaledes som Bilag herved No. 158⁸² udviser. Ved Votering blev det afgjort med 44 Stemmer mod 34, at Forslaget igien kan tages under Overvejelse og derefter fastsætte 56 Stemmer mod 22, at ikke meere end den halve Roerflaatille maae commanderes ud fra Norges Havne og Kyster, uden Stortingets Samtykke; derimod blev den anden Punct af Kiøbmand Stoltenbergs Forslag, angaaende at Stortinget skulle fatte en Bestemmelse henseende Armeens Lønning og Underholdning, forkastet med 67 Stemmer.

Assessor Lange og Major Sibbern oplæste Medlemmernes, til Comiteen for at modtage Meddelelser fra de svenske Commissairier, indgivne Betænkninger om de foreslaaede Forandringer i Grundloven, hvorefter Formanden for den Comiteens Afdeling, som om disse Forandringer skal gjøre Indstilling til Stortinget, Præsidenten Sørenskriver Secretair Christie, anddrog Comiteens Forslage til efterfølgende §§ i Grundloven saaledes: Ved Norges Grundlov § 11te:

Comiteen foreslog, at denne § bør beholdes, og det af de svenske Commissairier foreslaaede Tillæg tilføyes, dog saaledes, at Slutningen deraf, nemlig de Ord: «hvorefter Stortinget aflægger sin Troeskabs Eed til Kongen» udelades. Stortinget bifaldt eenstemmig Comiteens Forslag.

Ved 12te §:

Comiteen formeente, at 12te § i Norges Grundlov bør beholdes uforandret, hvilket Stortinget eenstemmig bifaldt.

Ved 13de §:

Comiteen foreslog, at omskrive denne § overensstemmende med de svenske Commissairiers Forslag § 12, dog saaledes, at Ordene: «store og vigtige Hindringer» forandres til: «vigtige Hindringer» og saaledes Ordet store, udgaar. Pastor Wejdemann foreslog, som Tillæg, den Bestemmelse: at Kongen af Sverrig skal fra sit 12te til 16de Aars Alder stedse opholde sig i Norge og at han skal opdrages tillige af Norske Lærere. Stortinget ville ikke indlade sig paa det foreslaaede Tillæg, men antog eenstemmig Comiteens Forslag.

Ved 14de §:

⁸¹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 213-221; 1815: 253-259; 1835: 389-400.

⁸² Bilag 158A.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Comiteen formeente, at denne § aldeles maatte udgaae, hvilket eenstemmig blev antaget.

Ved § 15de:

Comiteen troede, at Ordene: «have bekiendt og» bør i denne § udgaae, men dens øvrige Ord og Bestemmelser beholdes uforandret, hvilket Stortinget eenstemmig bifaldt.

Ved § 16de:

Comiteen indstillede: om ikke denne § uforandret bør beholdes. Comiteens Indstilling blev ved 77 Stemmer mod 1, bifaldt.

Ved § 17de:

Comiteen fandt ikke nogen Forandring [—]⁸³ i denne § nødvendig. Consul Konow proponerede en Bestemmelse om, at Norge ikke bør være forpligtet til at købe noget Handelsproduct fra Sverrig; men Stortinget blot eenstemmig bifaldt Comiteens Indstilling.

Ved § 18de:

Comiteen foreslog ikke alene at beholde denne §s Bestemmelser, men endog at tilføje: «Statscassen forbliver i Norge, og dens Indtægter anvendes allene til Norges Tarv.» Forslaget blev eenstemmig bifaldt.

Ved § 19de:

Comiteen formeente at denne § burde vedblive uden nogen Forandring, hvilket Stortinget bifaldt.

Ved § 20de:

Comiteen ansaae ikke nogen Forandring med denne § som fornøden. Stortinget bestemte eenstemmig, at Grundlovens 20de § ej skal forandres.

Ved § 21de:

Comiteen foreslog følgende Forandringer i denne §. I stedet for de Udtryk: «Kongen vælger og beskikker, efterat [—]⁸⁴ have hørt sit Statsraad», maatte Bestemmelsen blive: «Kongen vælger og beskikker, efterat have hørt det norske Statsraad.» I §s Slutning maatte tilføyes, saafremt Stortinget i sin Tid maatte bifalde, at en vice Konge Værdighed indføres: «dog kan Kronprindsen eller hans ældste Søn udnævnes til Vice Konge, saafremt de ere myndige.» I øvrigt var Comiteen af den Formeening, at §s Ord, uforandret burde beholdes. Stortinget bifaldt eenstemmig Comiteens Forslag.

Ved § 22de:

Comiteen fandt i Anledning Kongerigerne Norges og Sverigs Foreening ikke nogen tilstrækkelig Aarsag til denne §s Forandring uden forsaavidt, som Stortinget, ved Omhandling af de efterfølgende §§ skulle antage, at en General-Gouverneur, Statholder eller Statsminister for Norge kunne ansættes; thi i dette Fald troede den, at disse Embedsmænd ville blive at tilføje iblandt de i Paragraphen benævnte, som Kongen, uden foregaaende Dom, kan afskedige. Consul Konow tog Anledning af Ventilationen om Forandringer i denne §, til at foreslaae, at Norge skulle have sine egne Consuler [—]⁸⁵ i Udlandet, m. v. ⁸⁶ Stortinget indlod sig ikke i det af Consul

⁸³ Strøket: at

⁸⁴ Strøket: at

⁸⁵ Strøket: og Gesandtere

⁸⁶ Tilføyet med en annen hånd: /: herved No. 158B :/

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Konow foreslaaede, men bifaldt derimod eenstemmig Comiteens Indstilling henseende denne §.

Ved § 23de:

Comiteen indstillede og Stortinget bifaldt eenstemmig, at denne § i Grundloven skulde beholdes uforandret.

Ved § 24de:

Comiteen indstillede, og Stortinget bifaldt eenstemmig, at §s sidste Bestemmelse, som begynder med de Ord: «til at lønne disse og holde sit Hof» bør aldeles udgaae, saasom Grundlovens Bestemmelse i 75de § Littr. e ansees tilstrækkelig; men i øvrigt skulle denne § beholdes uforandret.

Ved § 27de:

Comiteen formeente at denne § ikke burde forandres, hvilket Stortinget bifaldt.

Ved §§ 5, 6 og 8:⁸⁷

Comiteen foreslog, at sammenstøde disse §§ til een, som skulle være af følgende Indhold: «Arvefølgen er Lineal og Agnatisk, saaledes som den findes bestemt i den af Sverrigs Stænder besluttede og af Kongen antagne Successions Ordning, datteret 26de Septbr 1810. Blandt Arveberettigede regnes ogsaa den Ufødte, der strax indtager sit tilbørlige Sted i Arvelinien, naar han, efter Faderens Død, fødes til Værden.»

Stortinget bifaldt Comiteens Forslag.

Comiteens Formand berettede, at Comiteen indtil denne Tid ikke havde avanceret videre med sine Overvejelser.

Doctor Møller oplæste Forslag til den Fremgangsmaade, han formeente burde følges, ved at gjøre Forandringer i Grundloven. Forslaget ligger herved under No. 159.

Capitaine Ræder foreslog, at en Comitee maatte nedsættes for at undersøge Statsraadets og de høje militaire Personers havte Indflydelse paa de forløbne militaire Tildragelser;⁸⁸ hvis Beretning skulle høres forinden Stortinget fattede sin Beslutning i Anledning Etatsraad Treschows, Biskop Bechs og Consul Konows Forslage til Erkiendtlighedsbeviser mod Hans Majestæt Kong Christian Friderik.

Præsidenten anmeldte, at han i Morgen ville bringe under Ventilation Statsraadets Indstilling om hvorledes Repræsentanternes Udgifter skulle beregnes og udredes, samt de Forslage, som Comiteen til at modtage Meddelelser fra de svenske Commissairier, i Morgen kunne refereres, erklærende derhos Stortingets Forhandlinger at være sluttede for i Dag.

Christie

Weidemann

⁸⁷ Se Stortingets forhandlinger 26. oktober 1814.

⁸⁸ Se Stortingets forhandlinger 29. oktober 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 28de October⁸⁹ continuerede igien Storthingets Forhandlinger. Medlemmerne, undtagen Professor Krohg, mødte.

Forhandlingerne for de 2de forløbne Dage blev af Hovedprotocollen oplæste.

Justitsraad Diriks, som Formand for den Afdeling af den nedsatte Comitee, der confererer med de svenske Commissairier, gav mundtlig Beretning om hvorvidt den havde avanceret.

Comiteens Forslage til Forandringer i Grundloven, refererede Formanden Præsidenten Sorenskriver Christie, efterat Extracter af Medlemmernes Betænkninger desangaaende, ved Assessor Lange og Major Sibbern vare oplæste, saaledes:

Til Grundlovens 28de §:

Comiteen formeenede, at denne § aldeles maatte omskrives ved at sætte istæden andre §§ af saadan Indhold:

«1./ Kongen vælger selv et Raad af norske Borgere, som ikke ere yngre end 30 Aar.

Dette Raad skal i det mindste bestaae af en Statsminister og 7 Medlemmer.

Ligeledes kan Kongen beskikke en Vice Konge, eller en Statholder. Vice Konge kan kun Kronprindsen eller hans ældste Søn være, men ej førend de have opnaaet den for Kongen bestemte Myndighedsalder. Til Statholder udnævnes enten en Normand eller en Svensk. Kongen fordeler Forretningerne iblandt Statsraadets Medlemmer saaledes som han det for tienligt eragter. Til at tage Sæde i Statsraadet kan Kongen, eller i hans Fraværelse Vice Kongen, eller Statholderen i Forening med Statsraadene, ved overordentlige Lejligheder, foruden Statsraadets sædvanlige Medlemmer, tilkalde andre norske Borgere, kun ingen Medlemmer af Storthinget. Fader og Søn, eller to Brødre, maae ej paa samme Tid have Sæde i Statsraadet.

2./ Under Kongens Fraværelse overdrager han Rigets indvortes Bestyrelse, i de Tilfælde han selv foreskriver, til vice Kongen eller Statholderen, tilligemed i det mindste 5 af Statsraadets Medlemmer. Disse skulle føre Regieringen i Kongens Navn og paa hans Vegne. De skulle ubrødelig efterleve, saavel denne Grundlovs Bestemmelser, som de særskildte dermed overensstemmende Forskrifter, som Kongen i Instruction meddeeler dem. Over de Sager, de saaledes afgjøre, have de at indsende en underdanig Indberetning til Kongen. Forretningerne afgiøres ved Stemmegivning, hvorved i Tilfælde af, at Stemmerne ere lige, vice Kongen eller Statholderen, eller i deres Fraværelse det første Medlem af Statsraadet, har 2de Stemmer.

3./ Naar Kongen er nærværende ophører vice Kongens Function. Er ingen vice Konge, men Statholder, ophører ligeledes dennes Function, da han i saa Tilfælde blot er den første Statsraad.

4./ Hos Kongen forbliver stedse, under hans Ophold i Sverig, den norske Statsminister og 2de af Statsraadets Medlemmer, hvilke sidste aarligen omskifte. De have de samme Pligter, og den samme constitutionelle Ansvarlighed, som den i Norge værende Regiering, og i dens Overværelse allene, skulle de norske Anliggender afgiøres af Kongen; men ingen norske Sager maae, paa denne Maade afgiøres, med mindre det i Norge værende Statsraads Betænkning derom er afgivet. Den

⁸⁹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 221-233; 1815: 259-278; 1835: 400-435.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

norske Statsminister andrager Sagerne, og bliver ansvarlig for Expeditionernes Overeensstemmelse med den fattede Beslutning.

5./ Vice Kongen skal boe inden Riget, og maae ikke opholde sig uden for det længere end 3 Maaneder om Aaret.»

I Anledning Comiteens gjorde første Forslag til Forandring af Grundlovens 28de §, talede Kiøbmand Aal, Pastor Brun, Sorenskriver Korn, Pastor Dahl, Provst Houndt og Capitaine Ræder, ved hvilke Taler der deels blev foreslaaet Forandringer, deels Tillægge. Forsaavidt Afskrift tillige blev indleveret, følge de herhos under No. 160, 161 & 162 a, b.

Doctor Neumann ogsaa forslog at Norge stedse skulle have en vice Konge, som skulle være Tronarvingen, eller hans Søn, boende i dets [—]⁹⁰ Skiød, og at Rigets Anliggender, naar Stortinget fandt, at ingen af disse kunne have sit Ophold i Riget, imidlertid burde anbetroes en General-Gouverneur. Dette Forslag ligger herved under No. 163.

Votering blev derefter foretaget, da 61 Stemmer mod 16 afgjorde følgende:

«Kongen vælger selv et Raad af norske Borgere, som ikke ere yngre end 30 Aar.»

Pastor Tybring og Kiøbmand Holter leverede skriftlige Votum,⁹¹ saaledes:

«Det er [—]⁹² min Meening, at Nationen selv skulle vælge sit Statsraad, og hvorefter ieg har afgivet mit Votum.

Iver Holter.[»]

«Heri er ieg aldeles eenig.

Søren Tybring.[»]

Ved en Pluralite af 50 Stemmer antoges det: at ovenmældte Kongens Raad, skal i det mindste bestaae af en Statsminister og 7 Medlemmer. Ligeledes kan Kongen beskikke en vice Konge eller Statholder. Vice Kongen kan kun Kronprindsen eller hans ældste Søn være, men ej førend de have opnaaet den for Kongen bestemte Myndigheds-Alder.

Pastor Tybring og Kiøbmand Holter, som havde voteret imod denne Bestemmelse, leverede skriftlige Votum, der efter deres Forlangende, i Protocollen indføres saalydende: «Med Hensyn til Bestemmelsen om Norge skal have en General-Gouverneur eller ikke, er det min ufravigelige Meening, at Norge ingen General-Gouverneur bør have. Denne min yttrede Meening beder ieg indført i Stortingets Protocoll.

Søren Tybring.[»]

«Hermed aldeles eenig.

Iver Holter.»

De skriftlige Vota vedlægges Protocollen No. 164.

Videre besluttede en Pluralite af 62 Stemmer, at til Statholder udnævnes enten en Normand eller en svensk.⁹³ De øvrige Dele af Comiteens indstillede Forandringer i og Omskrivning af Grundlovens 28de § bleve saaledes, som de ovenfor ere indførte, eenstemmig vedtagne.

Til Grundlovens 29de §:

⁹⁰ Strøket: eget

⁹¹ Se Stortingets forhandlinger 29. oktober 1814.

⁹² Strøket: i lige Maade

⁹³ Se Stortingets forhandlinger 29. oktober og 1. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Comiteen foreslog, at denne § skulle vedblive, med saadant Tillæg i Paragraphens Slutning:

«I de norske Sager, som afgjøres i Sverrig /: § :/ maae ingen Beslutning tages, med mindre enten den norske Statsminister og en norsk Statsraad, eller [—]⁹⁴ begge de norske Statsraader, ere tilstæde.»

Stortinget bifaldt eenstemmig dette Forslag.

Til Grundlovens 30te §:

Comiteen troede, at denne § burde vedblive allene med den Forandring, at der istædet for: «Kongens i Statsraadets fattede Beslutning», sættes: «den i Statsraadet fattede Beslutning.» Som eenstemmig blev bifaldt.

Grundlovens 31te §:

burde efter Comiteens Indstilling vedblive med den Forandring i første Periode, at istædet for Ordene: «som Kongen dertil constituerer» sættes: «som Kongen, om han er tilstæde, eller i andet Fald, den der har Forsædet i Statsraadet, i Foreening med de øvrige Statsraader dertil constituerer» og i sidste Periode, istæden for de Ord: «af Kongen konstitueres» lige Forandring som ved første Periode.

Grundlovens 32te §:

formeente Comiteen ogsaa burde beholdes, men sammes Slutning tillægges: «og kan af Odelstinget sættes under Tiltale for Rigsretten.»

Stortingets Pluralite bifaldt denne Comiteens Indstilling.

Grundlovens 33te §:

kunde efter Comiteens Formeening bortfalde, men i dens Sted antages en nye af følgende Indhold:

«Saavel den Norske Statsminister som de 2de Norske Statsraader, der følger Kongen, have Sæde og Stemme i det svenske Statsraad, naar sammestæds forhandles Gienstande, som angaaer begge Riger. I saadanne Sager bør tillige det norske Statsraads Betænkning indhentes, med mindre Sagerne udfordrer saa hastig Afgiørelse, at Tid dertil ej levnes.»

Grundlovens 34te §:

troede Comiteen kunde aldeles udelades og den 33te § af de svenske Commissairiers Forslag optages, med Tillæg af Slutningen i Grundlovens 35te § der tilføyes Slutningen af Commissairiernes Forslags 33te § saaledes:

«Da han bør være ansvarlig for Expeditionens Overeensstemmelse med den Protocoll, hvori Resolutionen er indført.»

Og saaledes bortfalder det Øvrige af [—]⁹⁵

Grundlovens 35te §:

Stortinget bifaldt eenstemmig Indstillingene.

Grundlovens 36te §:

troede Comiteen burde beholdes med Udeladelse af Ordet: «til Norge», som blev bifaldt.

Grundlovens 37te §:

skal efter Comiteens bifaldte Indstilling ligeledes beholdes.

Grundlovens 38te §:

⁹⁴ Strøket: de

⁹⁵ Strøket: Grundlovens

denne § bliver nøyere at overveje af Comiteen og igien at foredrage Forsamlingen i Morgen.

Grundlovens 39te §:

ville Stortinget, efter Comiteens Indstilling beholde uforandret.

Capitaine Ræder foreslog, at ethvert samlet Storting, skal votere paa det Spørgsmaal om nogen af Norges Statsraader bør forlade sin Post? Besvares dette med Ja af Pluraliteten af Medlemmerne, saa opfordres ethvert Medlem, paa en unavngiven Seddel at angive, hvem han ønsker bort? Paa enhver saaledes navngiven Statsraad voteres særskildt paa det Spørgsmaal om han skal forlade sin Post eller ikke? Den som Pluraliteten saaledes paa denne Maade har angivet at ønske bort, bør, skøndt intet Beviis er mod ham, dog, som et Medlem, der ej har Nationens Tiltroe, erholde sin Afskeed, skøndt han ellers kan beholde sin Rang og Gage.

Stortingets Pluralite fandt ikke en saadan Indretning nødvendig.

Præsidenten derefter foredrog Doctor Møllers i Gaaer gjorde Forslag angaaende de Regler, som burde følges, ved Forandringer i Grundloven. Stortinget erklærede, at det ikke fandt nogen Grund til at forandre den engang vedtagne Fremgangsmaade i saa Henseende, og Doctor Møller samtykkede, at Afgiørelsen af Forslagets øvrige Puncter, indtil videre maatte udsættes.

Derefter foredrog Præsidenten Statsraadets Skrivelse, hvori det forlanger, at en almindelig Bestemmelse maatte gives, efter hvilken Regel Repræsentanternes Udgifter, ved Stortinget, skulle udbetales, og hvorfra og hvorledes disse Omkostninger skulle udredes og gotgiøres Statskassen, forsaavidt de af denne forskydes.⁹⁶ Stortinget besluttede, at Statsraadet skulle tilbagemældes, at det troede dette Spørgsmaal var afgjort ved Grundlovens 65de § ligesom den videre Regulering henseende Udbetalingen, var en Sag, som henhørte under den executive Magts Forretninger.⁹⁷ Statsraadets Skrivelse ligger herhos under No. 165.⁹⁸

Da Afgiørelsen af Forslaget angaaende Apanage for Hans Majestæt Kong Christian Friderik, efter Omstændighederne, fordrer foregaaende vidløftigere Undersøgelser, end saadanne, som kunde tilendebringes⁹⁹ medens nærværende Storting var forsamlet, saa tilbagekaldte nu Biskop Bech sit gjorte Forslag om Apanage for Hans Majestæt Kong Christian Friderik,¹⁰⁰ forbeholdende sig til en anden Tid at fremsætte det.

Stortingets Forhandlinger bleve udsatte til i Morgen.

Christie

Weidemann

⁹⁶ Bilag 133.

⁹⁷ Se Stortingets forhandlinger 18. november 1814.

⁹⁸ Bilag 165 mangler. (Koncept Protokollens Nr. 165 er samme bilag som No. 133.)

⁹⁹ Begge utgavene har her: tilveiebringes. Konceptprotokollen har tilendebringes.

¹⁰⁰ Bilag 156.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 29de Octobr¹⁰¹ continuerede igien Storthinget sine Forhandlinger. Professor Krohg var, ved Sygdoms Forfald, fremdeles hindret fra at møde.

Consul Konow fremlagde skriftlig den Motion han forhen mundtlig har giort,¹⁰² om at opreise en Ærestøtte for Hans Majestæt Kong Christian Friderik.¹⁰³ /: herved No. 166 :/

Capitaine Ræder ligeledes leverede skriftlig den Motion han forhen har giort¹⁰⁴ angaaende en Comitees Nedsættelse til at erholde Underretning om Armeens og Rigets Tilstand, Statsraadets og de høje militaire Personers Indflydelse paa denne, da Conventionen paa Moss blev afsluttet, forinden de proponerede Agtelses-Tegn for Hans Majestæt Kong Christian Friderik blive debaterede; hvilket skrift hoslægges Protocollen No. 167.

Provst Hertzberg og Pastor Schultz indleverede skriftlig deres forhen afgivne Votum angaaende Spørgsmaalet om Kongen skal have Ret til at udnævne Statsraader, ligesom Pastor Schultz tillige indleverede skriftlig hvad der har motiveret hans Votum i Henseende Forandringer i Grundlovens 22de §, der alt efter deres forlangende hoslægges Protocollen under No. 168, 169 & 170.

Pastor Abell¹⁰⁵ foreslog Bestemmelse for, at naar den nedsatte Comitees samlede Bemærkninger, angaaende Forandringer i Grundloven ere oplæste, Comiteens Indstillinger, da maatte dicteres for Storthingets Medlemmer og Debatering derover udsættes til næste Dag. Forslaget følger herved under No. 171.

Doctor Møller gjorde samme Forslag, vid. Bilag herhos No. 172.

Storthinget fastsatte; at Comiteens Indstillinger om Forandringer i Rigets Grundlov, skal dicteres Medlemmerne Dagen førend derover i Storthinget delibereres, men naar disse Forslage saaledes ere udsatte, skulle ogsaa en endelig Resolution af Storthinget fattes om endog nye Forslage, den debaterende Qvæstion betræffende, under Debateringen skulle blive giorte af noget Medlem. I følge heraf dicterede Comiteens Formand de Forslage Comiteen nu havde udarbejdet og ville videre continuere dermed i Aften Kl. 6 og i Morgen Aften Kl. 7.

Etatsraad Knudsen¹⁰⁶ begjærede Protocollen tilført, at han ved Stemmegivningen paa Spørgsmaalet om Norge skal foreenes med Sverrig under een Konge, havde voteret paa de samme Grunde som Pastor Angell i sit skriftlige Votum har opgivet.

Major Hegermann fremleverede en skriftlig Forklaring om hvad der har motiveret hans Votum i Anledning Spørgsmaalene om Kongen skulle kunne vælge sit Raad og hvad som dermed staaer i Forbindelse og foreslog derved at sætte under nye Votering den anden Punct af Comiteens i Gaaer gjorde Forslag angaaende en Statholders Indsættelse i Norge m.v., hvilken Forklaring herved følger under No. 173. Doctor Neumann understøttede Motionen. Comiteen berettede, at det ommoverede saaledes som det i Gaaer af Storthinget var vedtaget, allerede var foredraget de svenske Commissairier. Storthinget derefter næsten eenstemmig forkastede Major Hegermanns Forslag. Major Hegermann desformedelst fremdeles foreslog, at Storthinget i en særskildt Act skulle ansøge Hans Majestæt Kongen af Sverrig om at udnævne Sverrigs nærværende Kronprinds til vice Konge i Norge og Cheff

¹⁰¹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 233-237; 1815: 278-288; 1835: 436-453.

¹⁰² Se Storthingets forhandling 26. oktober 1814.

¹⁰³ Se Storthingets forhandling 3. november 1814.

¹⁰⁴ Se Storthingets forhandling 27. oktober 1814.

¹⁰⁵ Korrekt navneform: Abel.

¹⁰⁶ Korrekt navneform: Knutzon.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

for et gevorbent Regiment, hvilket Forslag ligger herved under No. 174. Dette Forslag blev til nærmere Foretagelse henlagt ved Protocollen.¹⁰⁷

Præsidenten oplæste Statsraadets Skrivelse af 26de dennes, som beretter, at det af Commissionen, der er nedsat til at undersøge de i sidste Feldtog begangne Fejl og Uordener, har forlanget de af Stortingets Præsident omskrevne Efterretninger.¹⁰⁸ Skrivelsen herved No. 175. Og sammes Skrivelse af 28de ditto herved fremsendes ovenmældte Commissions Beretning, hvilken sidste ogsaa blev Stortinget forelæst. De følge Acten herhos under No. 176.¹⁰⁹

Da Stortingets Forhandlinger for i Dag saaledes vare tilendebragte, bleve de videre Forhandlinger udsatte til næste ¹¹⁰Dag.

Christie

Weidemann

¹⁰⁷ Se Stortingets forhandlinger 4. og 12. november 1814.

¹⁰⁸ Se Stortingets forhandlinger 24. oktober 1814.

¹⁰⁹ Se Odelstingets forhandlinger 5. november 1814.

¹¹⁰ Tilføyet med en annen hånd: Man

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 31te October¹¹¹ holdtes Storthinget. Professor Krohg og Gaardmand Melum mældte Sygdoms Forfald.

Forhandlingerne for den 28de og 29de October blev af Hovedprotocollen oplæste.

Consistorialraad Aschehoug oplæste et Forslag sigtende til at paaskynde Forretningernes Gang /: herved No. ¹¹² litr. ¹¹³ Dets Afgjørelse blev udsadt til i Morgen. Landsdommer Nansen¹¹⁴ og Major von Sibbern refererede Extract af Medlemmernes, til Comiteen for at modtage Meddelelser fra de svenske Commissairier, indgivne Betænkninger henseende Forandringer i Grundloven og Comiteens Formand Secretaire og Sorenskriver Christie, gjorde paa dens Vegne Indstilling ved efterfølgende §§ i Grundloven saaledes:

Ved 38te § at denne § saaledes maatte forandres:

"Ingen Prinds af Blodet maae gifte sig uden Kongens Tilladelse. Handler han herimod, forbryder han sin Ret til Norges Krone.»

Ved 40de §:

at denne § burde udgaae af Grundloven.

Ved 41de §:

Comiteen troede, at denne § burde udgaae, men i dens Sted antages en nye § af saadan Indhold:

«Er Tronfølgeren ved Kongens dødelige Afgang endnu umyndig, skulle, om Dødsfaldet skeer i Sverrig, de der værende norske Statsraader, tilligemed den norske Statsminister, strax sammentræde med et lige Antal svenske Statsraader og een af de svenske Statsministre, og om dette skeer i Norge, de der hos Kongen værende svenske Statsraader tilligemed en svensk Statsminister, strax sammentræde med et lige Antal af det norske Statsraads Lemmer, og fælleds udfærdige Indkaldelse til Storthing i Norge og Rigsdag i Sverrig. Indtil begge Rigers Repræsentanter ere forsamlede, og have anordnet Regieringen i Kongens Mindreaarighed, forbliver dette saaledes sammensadte norske og svenske Raad i det Rige, hvor Dødsfaldet er indtruffet og forestaaer i Kongens Sted begge Rigers Regiering, med Iagttagelse af deres giensidige Grundlove. De samme Forholdsregler skulle finde Sted saa ofte det, ifølge den svenske Regierings Form tilkommer det svenske Statsraad, i Egenskab af Statsraad, at føre Regieringen. Saasnart foranførte sammensadte Raad er traad sammen, skulle dets samtlige Medlemmer kaste Lod om hvis Stemme iblandt dem skal, i Tilfælde af lige Stemmer, være den afgjørende.»

Ved 42de §:

denne § skulle, efter Comiteens Indstilling udgaae og i dens Sted sættes en § af følgende Indhold:

«Valget af Formynder, som skulle bestyre Regieringen for den umyndige Konge, skal foretages efter samme Regler, og paa samme Maade, som er foreskrevet for Valget af Tronfølger /: 9de § :/.

Storthinget bifaldt eenstemmig Comiteens Indstilling henseende disse benævnte §§. Comiteen indstillede videre:

Ved 43de §:

¹¹¹ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 237-249; 1815: 288-299; 1835: 453-473.

¹¹² Nummer ikke fylt inn, men det skulle vært 176.

¹¹³ Litra ikke fylt inn, men det skulle vært B.

¹¹⁴ Med Weidemanns(?) hånd rettet til: Assessor Lange

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

at denne burde udgaae. Landsdommer Nansen, som fremlagde en Oversættelse af den svenske Rigsdags Beslutning af 18de Augusti 1812 indstillede derimod, om ikke en lige Bestemmelse, som den de svenske Stænder derved har tagen, kunde ansees passelig istæden for Grundlovens 43de §. Oversættelsen ligger herved No. 177. Stortinget resolverede, at Comiteens Indstilling henseende 43de § skulde følges.

Ved 44de §:

Comiteen foreslog nu at antage denne saaledes:

«De, som i følge 41 og 42de §§ forestaae Regieringen skulle, om Regieringen føres i Norge, for det norske Storting, og om den føres i Sverig, for Sverigs Stænder, aflægge følgende Eed: Jeg lover og sværger, at ville forestaae Regieringen i Overeensstemmelse med Constitutionen og Lovene, saa sandt hielpe mig Gud og Hans Hellige Ord. Holdes ikke Storting eller Rigsdag paa den Tid, nedlægges Eeden skriftlig i Norges og Sverigs Statsraad, og igientages siden paa næste Storting eller Rigsdag.»

Ved 45de §:

at denne skulde vedblive uforandret.

Ved 46de §:

Comiteen troede at denne § nu saaledes burde udtrykkes:

«Efterlader Vedkommende, i Overeensstemmelse med 41de¹¹⁵ § strax at sammenkalde Stortinget, da paaligger det Højesteret, som en ubetinget Pligt, saasnart 4 Uger ere forløbne, at foranstalte denne Sammenkaldelse.

Ved 47de §:

at denne maatte forandres saaledes:

«Bestyrelsen af den umyndige Konges Opdragelse bør, hvis hans Fader ei derom har efterladt nogen skriftlig Bestemmelse, fastsættes paa den i § 9 og 42 foreskrevne Maade. Det bør være en ufravigelig Regel, at den umyndige Konge gives tilstrækkelig Underviisning i det norske Sprog.»

Comiteen ellers i denne Anledning foreslog enten som en nye § eller som en Bestemmelse, der kunde tilføjes paa passende Sted i Grundloven, ved en af de øvrige §§ følgende Lov:

«alle Forestillinger om Norske Sager, saavel som de Expeditioner, som i Anledning deraf skeer, forfattes i det Norske Sprog. »

Ved 48de §, at denne maatte blive af følgende Indhold:

«Er den mandlige Kongestamme uddød, og ingen Tronfølger udkaaret, da skal en nye Konge Ædt vælges paa den i 9de § foreskrevne Maade. Imidlertid forholdes med den udøvende Magt, efter 41de §.»

Samtlige disse Comiteens Forslage bleve af Stortinget eenstemmig antagne.

Comiteen forestillede videre:

Ved Grundlovens 49de §:

at denne burde vedblive.

Ved 50de §:

at denne burde begynde saaledes:

¹¹⁵ 1815 gjengir etter protokollen: 41de, i 1835 rettet opp til det korrekte: 42de

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«Stemmeberettigede ere kun de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været boesadte i Landet i 5 Aar, opholde sig der og enten», men iøvrigt beholdes [—]¹¹⁶ uforandret.

Ved 51de §:

at i dennes Sted maatte antages den 42de § af de svenske Commissairiers Forslag, dog med Udeladelse af de Ord: «Kongen og.»

Ved 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66 og 67 §§:

Comiteen formeenede, at disse §§ burde forblive aldeles uforandrede.

Storthinget bifaldt eenstemmig Comiteens Forslage fra 49 til 67 §§ incl.

Ved 68de §:

Comiteen formeente, at ogsaa denne § burde vedblive. Landsdommer Nansen foreslog, at næste Storthing skulle holdes paa den Tid i næste Aar, som Sverrigs Rigsdag m.m. og Pastor Garmann indleverede skriftlig Forslag /: herved No. 178 :/ der moverer om Udsættelse af næste ordinaire Storthing til Julii Maaned.¹¹⁷

Storthinget bifaldt eenstemmig Comiteens Indstilling med det Tillæg, at efter Ordet: Kjøbstad, i den 68de §, skulde skrives: i Riget.

Comiteen derefter indstillede:

Grundlovens 69, 70, 71, 72, 73 og 74de §§ til at vedblive uden Forandring, som eenstemmig blev bifaldt.

Henseende Grundlovens 75de § gjorde Comiteen følgende Indstillinger:

At Bestemmelsen Litr. a. maatte vedblive, som bifaldtes.

Henseende Litr. b. ligeledes. Storthinget bifaldt dette, dog saaledes: at Ordet: Statens, forandres til: Rigets.

Litr. c. og d. skal, efter Comiteens Indstilling, vedblive uforandrede.

Litr. e. skal, efter Comiteens Indstilling, tillægges imellem Ordene Kongen, og til, de Ord: og vice Kongen.

Litr. f. foreslog Comiteen til Forandring saaledes:

«at lade sig forelægge den i Norge værende Regierings Protocoll og alle offentlige Indberetninger og Papirer, egentlige militaire Commando Sager undtagne, samt verificerede Afskrifter eller Extraxter af den norske Statsministers og de i Sverig værende 2 norske Statsraaders Protocoller, eller de sammestæds fremlagte offentlige Papirer.»

Hvilket Forslag eenstemmig blev bifaldt.

Litr. g. skal, efter Comiteens Indstilling forblive uforandret.

Ved Lit. h foreslog Comiteen, at sammes Slutning maatte antages saaledes:

«dog gielder denne Undtagelse ikke for de kongelige Prindser, forsaavidt de maatte beklæde andre Embeder end vice Kongens»

men Paragraphens Bestemmelse, ved dette Bogstav i øvrigt forbliver uforandret.

Storthinget vedtog eenstemmig Comiteens Forslage.

Litr. i, k og l. i 75de § troede Comiteen ikke burde undergaae nogen Forandring, som Storthinget bifaldt.

Ved 76de §:

Comiteen foreslog og Storthinget bifaldt, at denne § ikke skulde forandres.

¹¹⁶ Strøket: uder[?]

¹¹⁷ Se Stortingets forhandlinger 23. november 1814.

Ved 77de §:

Comiteen foreslog, at antage denne § saaledes:

«Naar en af Odelstinget foreslaaet Beslutning er bifaldet af Lagthinget eller det samlede Storting, sendes den ved en Deputation fra begge Stortingets Afdeeler til Kongen, om han er tilstæde, eller i andet Fald til vice Kongen, eller den norske Regjering, med Anmodning om, at erholde Kongens Sanction.»
som eenstemmig bifaldtes.

Grundlovens 78de, 79de og 80de §§:

formeente Comiteen burde antages uden Forandring, hvilket eenstemmig blev bifaldt.

Grundlovens 81de §:

foreslog Comiteen til saadan Forandring:

«Alle Love, de i 79de § undtagne, udfærdiges i Kongens navn, i det norske Sprog, under Norges Riges Segl, og i følgende Udtryk: Vi N. N. Giøre vitterligt., og saa videre, som Grundlovens 81de § derefter foreskriver.»

Dette blev eenstemmig antaget.

Grundlovens 82de §:

skal, efter Comiteens Indstilling og Stortingets Beslutning, bortfalde.

Grundlovens 83de §:

formeente Comiteen burde vedblive uforandret, som Stortingets Pluralité bifaldt. Derimod dissenterede Etatsraad Treschow henseende Bestemmelsen Litr. e. i denne §, og formeente, at Kongen burde have Ret til at sanctionere eller forkaste den Act, hvorved Stortinget naturaliserede Fremmede, hvilken Etatsraadens Meening, Grev Wedel Jarlsberg og tiltraadde.

Grundlovens 84, 85, 86, 87 og 88de §§:

skal, efter Comiteens Indstilling, og Stortingets eenstemmige Beslutning, forblive uforandrede.

Grundlovens 89de §:

skal, efter Comiteens Indstilling, og Stortingets eenstemmige Beslutning, omskrives saaledes:

«Højesteret dømmer i sidste Instants. Den maae ikke bestaae af færre end Justitiarius og 6 Tilforordnede.»

Grundlovens 90, 91 og 92de §§:

forblive, efter Indstillingen, og Stortingets eenstemmige Beslutning, uforandrede.

I Grundlovens 93de §:

foreslog Comiteen den Forandring:

at Bestemmelsen Litr. c. omskrives saaledes:

«Eller som den 17de Maji 1814 havde stadigt Ophold i Riget, og ikke have vægret sig for, at aflægge den Eed, at hævde Norges Selvstændighed.»

hvilken eenstemmig blev bifaldt og derhos bestemt, at Paragraphens øvrige Bud skulle vedblive uforandrede.

Grundlovens 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107 og 108de §§:

skal, efter eenstemmig Beslutning og Comiteens Indstilling, vedblive uforandrede.

Grundlovens 109de §:

Comiteen foreslog, at forandre og nedskrive denne saaledes:

«Enhver Statens Borger er i Almindelighed lige forpligtet til, i en vis Tid, at værne om sit Fædreland, uden Hensyn til Fødsel eller Formue. Denne Grundsætnings

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Anvendelse og de Indskrænkninger den bør undergaae, samt hvorvidt det er tienligt for Riget, at Værnepligten ophører med det 25de Aar, overlades til første ordentlige Storthings Afgiørelse, efterat alle Oplysninger ere erhvervede, ved en Comitee. Imidlertid vedbliver de nu giældende Bestemmelser.»

Grev Wedel Jarlsberg troede, at man, til Fordeel for Almue-Classerne, burde vedtage de svenske Commissairiers Forslag om at Værnepligten skulde ophøre ved det 25de Aar. Repræsentanten Norgaard oplæste og fremleverede skriftlig Forslag, hvorefter Værnepligten med det 25de Aar skulde ophøre for de Tropper, som maatte drages ud over Norges Grændser, men at Sagens Afgiørelse henseende de, der skulde forsvare Norge mod fiendtlig Angreb, burde overlades det næste Storthing. Forslaget ligger herved under No. 179. Efterat de forskellige Forslage, med Hensyn paa Forandringer i Grundlovens 109de § vare debaterede, afgjorde en Pluralite af 61 Stemmer, at Comiteens gjorde Forslag skulde følges.

Ved Grundlovens 110de §:

foreslog Comiteen at udelade den første Deel, nemlig de Ord: «Naar Rigsforsamlingen har antaget denne Constitution; vorder den Rigets Grundlov.» Men i øvrigt beholdes Paragraphen uforandret.¹¹⁸ Som eenstemmig blev antaget.

Comiteens Formand derefter anmeldte, at han i Aften Kl. 8 Slet ville dictere til Medlemmerne de Forslage, som Comiteen i Morgen havde at referere her i Storthinget.

Præsidenten lod oplæse Statsraadets Skrivelse af 29de dennes, hvorved oversendes Amtmand Elsters Indberetning af 27de forrige Maaned, om Aarsagen, hvorfor Nordlands Amts Repræsentanter, ikke kan møde ved dette Storthing.¹¹⁹ Disse Documenter hoslægges Protollen under No. 180.

Da Forhandlingerne for i Dag saaledes vare tilendebragte, blev Storthinget udsadt til i Morgen.

Christie

Weidemann

¹¹⁸ Tilføyet med en annen hånd: saal: Viser Erfaring at Nogen Deel af denne Kongeriget Norges Grundlov. o.s.v.

¹¹⁹ Se Stortingets forhandlinger 7. oktober 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 1ste Novembr.¹²⁰ holdtes igien Norges overordentlige Storting. Professor Krohg og Stadshauptmand Tønder mældte Sygdoms Forfald.

Forhandlingerne fra forrige Dag bleve af Hovedprotocollen oplæste.

Efter Præsidentens Angivende, skulde Consistorialraad Aschehougs i Gaaer oplæste Forslag, sigtende til at erholde en Bestemmelse, som skulde paaskynde Forretningernes Gang, nu foretages; men da Consistorialraaden frafaldt sin gjorde Motion, saa blev det detsformedelst henlagt.

Formanden for Comiteen til at modtage Meddeelelser fra de svenske Commissairier, refererede derefter Forslage til de Tillægge i Grundloven, som den ansaae at være en nødvendig Følge af Sverrig og Norges Forening. Disse Forslage ere af følgende Indhold:

1./ Norge beholder sin egen Bank, sit eget Mynt og Pengevæsen.

Consul Konow dicterede, i Anledning dette Forslag, et Forslag saalydende:

«Bankens Indretning, Penge og Myntvæsenets Bestemmelse, og det Heeles Bestyrelse, skeer i et og alt, uden at Regieringen i nogen Henseende blander sig deri; dog at den har det fornødne Opsyn med, at Octroyen overholdes.»

Kiøbmand Holter understøttede dette Forslag.

Etatsraad Knudsen¹²¹ foreslog, at sætte Ordene: egen national Bank istædet for Ordene: egen Bank.

Provst Schmidt og Sørenskriver Korn ville have Bestemmelse, at Kongen ikke maatte oprette nogen Bank, og Grev Wedel Jarlsberg foreslog, at Comiteens Indstilling skulle tillægges, efter Ordet: Pengevæsen, de Ord: som ved Lov bestemmes.

Derefter blev Votering foretaget, hvorved Comiteens Indstilling eenstemmig blev antaget, og det af Grev Wedel Jarlsberg proponerede Tillæg, ligeledes antaget, ved en Pluralité af 65 Stemmer.

Etatsraad Knudsens¹²² Forslag blev forkastet ved 77 Stemmer.

De øvrige Forslage bleve frafaldne, som afgjorte ved denne Votering.

2./ Norge har Ret til at have sit eget Coffardi-Flag. Dets Orlogsflag bliver et Unions-Flag.

Doctor Møller oplæste i den Anledning et skriftlig Forslag /: herved No. 181 :/ hvori han, blandt anden, foreslaaer Bestemmelsen saaledes: «Norge skal have sit eget Coffardi-Flag.»

Biskop Sørensen taledes for Comiteens Forslag.

Sørenskriver Korn foreslog, som Tillæg: at Koffardi-Farerne tillige maatte kunne benytte Unions-Flaget. Landsdommer Nansen foreslog den Forandring: at Norge skulle ogsaa have særskildt Krigs-Flag, og at dets Krigs-Fartøjer ikke skulle bruge Unions-Flaget, uden naar de agerede i Fælleddsskab med de svenske.

Doctor Møllers Motion blev forkastet med 46 Stemmer. Sørenskriver Korn blev ligesaa, ved en stor Pluralité forkastet. 41 Stemmer mod 36 forkastede ogsaa Landsdommer Nansens Forslag. Pluraliteten derimod bifaldt aldeles Comiteens Indstilling henseende Flagene.

3./ Norge tilsvare ingen anden end sin egen national-Gield.

Sørenskriver Korn foreslog, som Tillæg: at Norge skulde forbeholde sig selv, at afgjøre Spørgsmaalet, om den fælleds med Danmark contraherede National-Gield.

¹²⁰ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 249-253; 1815: 299-305; 1835: 473-485.

¹²¹ Korrekt navneform: Knutzon

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Comiteens Indstilling blev næsten eenstemmig bifaldt, og ved en Pluralité af 46 Stemmer blev videre fastsadt, at intet Tillæg skal gøres til Comiteens bifaldte Indstilling.

Consul Konow moverede om egne Consulers Ansættelse, for Norge, i Udlandet. Hans Motion ligger skriftlig herhos under No. 182.¹²³ Dette Forslag blev med 52 Stemmer forkastet.¹²⁴

Formanden for den Afdeling af Comiteen til at modtage de svenske Meddeelelser, som confererer med de svenske Commissairier, derefter refererede og androg: at nærværende overordentlige Storthings fattede Bestemmelser henseende Grundlovens 1ste, 2den, 3die, 4de, 5te, 6te, 7de, 8de, 9de og 10de §§ vare af Commissairierne antaget.

Ved 11te §:

at Commissairierne ansaae det fornødent, at Stortinget aflægger Eeden, paa heele Nationens Vegne, Embedsclasserne og de militaire undtagne, som særskildte aflægger Eed, til Kongen og Constitutionen.

Efterat denne Sag nu paa nye var taget under Overvejelse, fattede Stortinget følgende Beslutninger: Ved 61 Stemmer mod 16, at Eed til Kongen og Constitutionen paa Nationens Vegne af Stortinget ikke skulle aflægges. Ved 59 Stemmer: at Stortinget ej heller fandt sig berettiget til, paa Nationens Vegne, at sværge TroskabsEed til Constitutionen; derimod erklærede 76 Stemmer sig villige til, for sine egne Personer, at sværge Constitutionen og Kongen Troeskab.¹²⁵

Inspecteur Sodemann erklærede sig for den modsatte Meening.

Grundlovens 12te, 13de, 14de, 15de og 16de §§:

erklærede Comiteen, at de Kongelige svenske Commissairier havde antaget saaledes, som disse §§ af nærværende Storthing vare bestemte.

Ved Grundlovens 17de §:

Comiteen erklærede, at de Kongelige svenske Commissairier ved denne §, blot havde forbeholdt de i 77de, 78de og 79de §§ fastsadt Bestemmelser, og Stortinget vedtog nu at der i Grundlovens 17de § kunde henvises til Grundlovens 77de, 78de og 79de §§.

Grundlovens 18de, 19de, 20de, 21de, 22de, 23de og 24de §§:

erklærede Comiteen for, at være antagne af de Kongelige svenske Commissairier, saaledes som Stortinget har vedtaget disse.

Da Comiteen i Eftermiddag Kl. 5, først kunne referere de Kongelige svenske¹²⁶ Dictat, i Anledning de af Stortinget gjorde [—]¹²⁷ Forandringer i Grundlovens 25de og 26de §§, saa overgik Stortinget til at votere paa Præsident for de efterfølgende 8te Dage. Ved en Pluralite af 39 Stemmer blev Secretair og Sorenskriver Christie atter valgt til Stortingets Præsident. Grev Wedel Jarlsberg havde næst ham de fleeste Stemmer.

¹²² Korrekt navneform: Knutzon

¹²³ Ved siden av spørsmålet om egne norske konsuler i utlandet, tar Konow opp forslag om bank- og pengevesenet og Norges utenrikshandel.

¹²⁴ Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814.

¹²⁵ Se Stortingets forhandlinger 10. november 1814.

¹²⁶ Tilføyet med en annen hånd: Commissairiers /

¹²⁷ Strøket: interimistiske

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Pastor Angell indleverede skriftlig det Votum han, i Anledning Bestemmelsen for, at Norges Statholder kan være en norsk eller svensk, havde afgivet. Det hoslægges Protocollen under No. 183.

Forsamlingen vedtog, at den igien skulde begynde sit Arbejde i Eftermiddag.

Ovenmældte Dags Eftermiddag Kl. 5 slet,¹²⁸ var Stortinget igien forsamlet. Af dets Medlemmer udeblev allene Professor Krohg.

Comiteen refererede de Kongelige svenske Commissairiers Dictat henseende de af Stortinget forhen ad interim antagne Forandringer i Grundlovens 25de og 26de §§ saaleedes, som herhos under No. 184 læggende Aftryk af dette Dictat udviser. Derefter talede Pastor Schultz, Etatsraad Treschow, Capitaine Ræder, Pastor Abell, Biskop Bech, Sorenskriver Bryn, Sections-Chef Lundegaard, Kiøbmand Aall, Doctor Møller, Major Sibbern, Biskop Sørensen, Pastor Bull og Kiøbmand Stoltenberg med fleere af Stortingets Medlemmer, hvis Taler, forsaavidt Afskrift blev leveret, hoslægges Protocollen under No. 185¹²⁹, 186¹³⁰, 187, 188, 189, 190, 191, og 192.

Ved en Pluralité af 57 Stemmer mod 21 antog Stortinget, at den forhen fattede Beslutning henseende Forandringer i Grundlovens 25de og 26de §§ efter Omstændighederne kunne forandres, hvorefter Votering, paa hver enkelt Bestemmelse i Commissairiernes gientagne Forslag, forsaavidt de ere afvigende fra Stortingets forhen fattede Beslutning, blev foretaget. Ved saadan Votering antog nu Pluraliteten Grundlovens 25de og 26de §§ saaledes:

25de §:

«Kongen har højeste Befaling over Rigets Land og Søemagt. Den maae ikke forøges eller formindskes, uden Stortingets Samtykke. Den maae ikke overlades i fremmede Magters Tieneste, og ingen fremmede Magters Krigsfolk, undtagen Hielpetropper mod fiendtligt Overfald, maae inddrages i Riget, uden Stortingets Samtykke.

I Fredstider maae ingen andre end norske Tropper være stationerede i Norge, og ingen norske Tropper i Sverig. Kongen kan dog i Sverig have norsk Garde af Frivillige, og kan for en kort Tid, i det højeste 6 Uger, sammenkalde de [—]¹³¹ nærmeste Tropper af begge Rigers Krigsmagt til Vaaben Øvelser, inden hvilken som helst af Rigeres Grændser; men ej maae i noget Tilfælde fleere Krigsfolk end 3000 Mand, af alle Vaaben sammementagne, kunne i Fredstider inddrages i det eene Rige af det andet Riges Krigsmagt.

Til Angrebs Krig maae Norges Tropper og Roeflaatile ikke anvendes, uden Stortingets Samtykke.

Den norske Flaade skal have sine Verfter og, i Freds-Tider sine Stationer eller Havne i Norge.

Det ene Riges Krigsfartøjer maae ikke besættes med det andets Søefolk, uden forsaavidt disse frivilligen lade sig hyre.

Landeværnet og de øvrige norske Tropper, som ikke til Linietropper kunne henregnes, maae aldrig bruges udenfor Norges Grændser.»

26de §:

¹²⁸ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 253-256; 1815: 305-326; 1835: 485-526.

¹²⁹ Bilag 185A og 185B.

¹³⁰ Bilag 186A og 186B.

¹³¹ Strøket: norske Tropper

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«Kongen har Ret til at sammenkalde Tropper, begynde Krig og slutte Fred, indgaae og ophæve Forbund, sende og modtage Gesandtere.

Naar Kongen vil begynde Krig, da skal han meddeele Regieringen i Norge sine Tanker, og indhente dens Betænkning derom, tilligemed fuldstændig Beretning om Rigets Tilstand i Henseende til dets Finantser og Forsvarsmidler, med videre. Naar dette er iværksadt, sammenkalder Kongen den norske Statsminister og de norske Statsraader, saavelsom de svenske, til et overordentligt Statsraad og fremsætter da de Grunde og Omstændigheder, som i dette Tilfælde bør tages i Overvejelse, hvorved tillige den norske Regierings Yttring om dette Riges Tilstand, saavelsom en lignende Beretning om Sverigs, bliver at fremlægge. Om disse Gienstænde fordrer Kongen deres Betænkning, hvilken de skulle, enhver for sig, afgive til Protocollen, under den Ansvarlighed Grundloven bestemmer, og har da Kongen Ret til at tage og udføre den Beslutning, han anseer gavnligst for Riget.»

Da Dagen var forløben, blev Stortingets videre Forhandlinger udsadte til i Morgen.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 2den November¹³² continuerede Stortinget sine Forhandlinger. Professor Krogh mældte Sygdoms Forfald.

Agershuus Amts¹³³, Agent Nielsen, Pastor Bull, Pastor Tybring, Kiøbmand Holter, Sorenskriver Bryn, Postmæster Tonning, Pastor Garmann, Brun og Angell, Sections-Anfører Lundegaard, Assessor Lange, Kiøbmand Aall, Landsdommer Nansen, Doctor Møller, Kiøbmand Stoltenberg, Consul Konow, Gaardbruger Broe, Sorenskriver Korn, Provst Hertzberg, Etatsraad Knudsen¹³⁴ og Sorenskriver Christie fremlagde til Protocollen skriftlige Forklaringer om hvad der har motiveret deres i Gaaer afgivne Vota henseende de yderligere Forandringer i Grundlovens 25de og 26de §§. De følger herved under No. 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212 og 213.

Formanden for den Afdeling af Comiteen til at modtage Meddeelelser fra de svenske Commissairier, der confererer med disse, refererede atter og androg: at Grundlovens 25de og 26de §§:

nu af Commissairierne vare antagne saaledes, som de ved Pluralité bleve bestemte i Gaaer ved Stortinget.

Grundlovens 27de §:

Ligeledes.

Grundlovens 28de §: 1ste Post erklæredes ogsaa som antaget; dog havde Commissairierne saavel ved denne som ved

2den Post anmærket, at de ansaae Benævnelsen: Rigsstatholder, for et, med hensyn paa hans Embede passeligere Udtryk. Stortinget vedblev, efter videre Deliberation herover, sin forhen fattede Bestemmelse, i hvis Følge Navnet: Statholder, skal beholdes.

3die Post: erklærede Comiteen, at Commissairierne havde antaget.

ved 4de Post: Commissairierne havde foreslaaet, at Ordet: allene, maatte udgaae og denne Postes anden Bestemmelse derefter skrives saaledes: «og ikkun i deres Overværelse skulle de norske Anliggender afgjøres af Kongen,» de havde videre ønsket en anden Bestemmelse henseende de norske Sagers Afgjørelse end den som derefter af Stortinget er antaget. Stortingets Pluralite bestemte, at Ordet: allene, saaledes som forhen nedskrevet, skulde beholdes. Videre: at, istæden for den Passus: «men ingen Norske Sager maae paa denne Maade afgjøres med mindre det i Norge værende Statsraads Betænkning derom er afgivet», skulle antages efterfølgende:

«alle Andragender fra norske Borgere til Hans Majestæt skulle først indleveres til den Norske Regiering og forsynes med sammes Betænkning forinden de afgjøres. I Almindelighed maae ingen norske Sager afgjøres, uden at den i Norge værende Regierings Betænkning er indhentet, med mindre vigtige Hindringer maatte forbyde saadant.»

29de og 30te §§:

angav Comiteen for at være antaget af de kongelige svenske Commissairier.

I Grundlovens 31te §:

foreslog Commissairierne det Tillæg, ved sammes Slutning:

¹³² Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 256-262; 1815: 326-344; 1835: 526-562.

¹³³ Trolig uteglemt både i konseptprotokollen og hovedprotokollen, men er satt inn i begge utgavene: Repræsentanter

¹³⁴ Korrekt navneform: Knutzon

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«at Indberetning skulle gives til Hans Majestæt, der afgjør om de constituerede Embedsmænd skulle vedblive.»

Paa Comiteens Indstilling bifaldt [—]¹³⁵ Storthinget, at Slutningen af denne § skulle tilføyes:

«i hvilket Tilfælde ufortøvet skeer Beretning derom til Kongen, som afgjør, om de skulle vedblive denne Function.»

Ved Grundlovens 32te §:

at Commissairierne havde ønsket, at Tillægget som Storthinget har gjort til denne § maatte udgaae som overflødig med Hensyn til Bestemmelsen i § 83.

Storthinget var derimod fremdeles eenige om, at denne § nu maatte forblive uden Forandring saaledes som den i dette Storthing er nedskreven.

Ved 33te §:

At istædet for Ordene: Sæde og Stemme i det svenske Statsraad», maatte skrives: «have Sæde blandt de svenske Statsraader», og at¹³⁶ Ordene: «det norske Statsraads Betænkning», maatte sættes: «den i Norge værende Regierings Betænkning».

Storthinget antog i Anledning heraf, at Ordene: [«]Sæde og Stemme i det svenske Statsraad» maatte forandres til de Ord: «Sæde og delibererende Stemme i det svenske Statsraad», og bifaldt Storthinget den af Commissairierne foreslaaede Forandring i Paragraphens anden Deel.

Comiteen erklærede, at de kongelige svenske Commissairier havde antaget Grundlovens 34, 35, 36, 37, 38 og 39te §§ saaledes som disse af Storthinget ere redigerede.

Grundlovens 40de §: bortfalder, efter forhen fattet Beslutning.

Paa Grund af Comiteens Indstilling henseende de Forandringer som de kongelige svenske Commissairier haver foreslaaet i Grundlovens 41de § bestemte Storthinget at denne § skulle være af følgende Indhold:

«Døer Kongen og Tronfølgeren endnu er umyndig, skal det norske og svenske Statsraad strax sammentræde for fælles at udstæde Indkaldelse til Storthing i Norge og Rigsdag i Sverig. Indtil begge Rigers Repræsentanter ere forsamlede og have anordnet Regieringen under Kongens Mindreaarighed, forestaaer et, af et lige Antal norske og svenske Medlemmer sammensadt Statsraad, Rigernes Bestyrelse med Iagttagelse af disses giensidige Grundlove. Den norske og den svenske Statsminister som have Sæde i fornævnte sammensadte Raad, kaste Lod om hvo der skal have Forsædet.

De samme Forholdsregler skulle finde Sted saa ofte det ifølge den svenske Regieringsform tilkommer det svenske Statsraad, i Egenskab af Statsraad, at føre Regieringen.

Angaaende de i disse Tilfælde nødvendige nærmere Bestemmelser, vil Kongen for næste Storthing i Norge og Rigsdag i Sverig foreslaae en Lov, bygget paa Grundsætning om fuldkommen Lighed mellem begge Riger.»

Grundlovens 42de §: angaves at være antagen af Commissairierne, saaledes som den af Storthinget er vedtaget.

Grundlovens 43de §: udgaaer, efter forhen fattet Beslutning.

Grundlovens 44de §: skulle, efter Commissairiernes Forslag blive af følgende Indhold:

¹³⁵ Strøket: Comiteen

¹³⁶ Tilføyet med en annen hånd: i Stædet for

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«De som ifølge § 41 og 42, forestaaer Regieringen, skulle, de norske for det norske Storthing, og de svenske for de svenske Stænder aflægge følgende Eed: «Jeg lover og sværger etc.». Holdes ej Storthing eller Rigsdag paa den Tid, nedlægges Eeden skriftlig i Statsraadet og igientages siden paa næste Storthing eller Rigsdag.»

Hvilket Storthinget nu bifaldt.

Comiteen foredrog, at

Grundlovens 45, 46, 47, 48, 49 og 50de §§: saaledes som dette Storthing haver bestemt disse, var af Commissairierne antaget; derimod havde disse foreslaaet, at Ordet Kongen, som forhen foreslaaet, skulle beholdes i

Grundlovens 51de §; i hvilken det altsaa skulle hedde: «Kongen og Constitutionen».

Storthinget erklærede, at det maatte have sit Forblivende ved dets forhen fattede Bestemmelse, saasom det ikke fandt sig beføyet til at samtykke i det foreslaaede Tillæg, som ufornödent, med hensyn paa Rigernes Foreening.

Grundlovens 52de til 74de §: erklærede Comiteen, at Commissairierne havde antaget saaledes som de af Storthinget ere redigerede.

Ved Grundlovens 75de § lit. h. havde Commissairierne foreslaaet, at der efter Ordet: Statssager, maatte tilføjes de Ord: «for at meddeele Oplysninger».

Storthinget forkastede det foreslaaede Tillæg.

Litr. l. vedtaget af Commissairierne.

Ved 83de §. Litr. e. Commissairierne havde andraget om at den derved givne Bestemmelse maatte udgaae. Da Stemmerne i Anledning de under Debatterne herover, gjorde Indstillinger, fandtes at være aldeles lige delte saa blev det ved Pluralite fastsadt, at denne Sag, ifølge det interimistiske Reglement for Forhandlingerne skulle udsættes i 2de Dage og da igien foretages til nye Votering.

Grundlovens 82de § samt 84de til 92de § incl. erklærede Comiteen, at de Kongelige svenske Commissairier havde antaget saaledes, som de af nærværende Storthing ere redigerede.

Ved Grundlovens 93de § Litr. c.

havde Commissairierne foreslaaet, at Ordene: «ikke have vægret sig», skulle forandres til de Ord: «som da ubetinget havde erklæret sig for norske Borgere». Storthinget forkastede den foreslaaede Forandring.

Litr. e. Commissairierne have foreslaaet, at Ordene: «af Storthinget» maatte udgaae.

Formedelst den Lighed og Sammenbindelse, Bestemmelsen i dette Litr.s 93 § har med Bestemmelsen Litr. e i 83de §, besluttede Storthinget, at Afgjørelsen af dette Forslag skulle udsættes indtil Forslaget henseende Bestemmelsen Litr. e i 83de § foretages til Omvotering.

I Anledning Ventilationen om Naturalisations Retten taledes Kiøbmand Aal og Inspecteur Sodeman saaledes som deres herhos under No. 214 & 215 læggende Taler udviser. Doctor Møller og Pastor Bull leverede sine skriftlige Vota over denne Materie, som følger herhos under No. 216 & 217.

Comiteen endelig erklærede, at de øvrige til Datum redigerede §§ i Norges Grundlov, vare af de Kongelige svenske Commissairier antagne, samt at Commissairierne intet havde imod, at Norge beholdt sit eget Flag, naar det ville bære de dermed forbundne Udgifter.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Repræsentanten Ole Haagenstad foreslog paa nye at tage under Overvejelse¹³⁷ de svenske Commissaires Forslag om Værnepligtens Indskrænkning til det 25de Aar. Hans skriftlige Forslag ligger herved under No. 218.

Efterat Forslaget var ventileret, fastsadte en Pluralite af 47 Stemmer, at denne moverede Sag, ej paa dette Storthing kan komme [—]¹³⁸ under nye Bedømmelse.

Etatsraad Treschow tilbagekaldte sit forhen gjorde Forslag om Takadresse til Kong Christian Friderik¹³⁹ paa Grund af de Ulejligheder, som kunne vise sig ved denne Sags Ventilation for nærværende Tid.

Præsidenten anmeldte [—]¹⁴⁰, at i Morgen vil blive foretaget til Afgjørelse her i Storthinget Landsdommer Nansens forhen gjorde Motion angaaende¹⁴¹ Christian Frideriks Abdications Acts Erkiendelse, Sorenskriver Korns Forslag af 29de Octob. og Kiøbmand Holters af Gaaers Datum.

Da Dagens Forretninger saaledes vare tilendebragte, blev Storthinget udsadt til i Morgen.

Christie

Weidemann

¹³⁷ Se Stortingets forhandlinger 31. oktober 1814.

¹³⁸ Strøket: under Ventilation

¹³⁹ Bilag 134. Se Stortingets forhandlinger 24. oktober 1814.

¹⁴⁰ Strøket: atter

¹⁴¹ Innskutt med en annen hånd: Kong

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 3die Novembr.¹⁴² holdtes Stortinget. Professor Krogh havde Sygdoms Forfald.

Præsidenten foretog til Afhandling Landsdommer Nansens og Consul Konows Forslage om Takadresse til, og Ærestøtte og Apanage for Hans Majestæt Kong Christian Friderik. Landsdommer Nansens Forslag lægges herhos under No. 219. Landsdommer Nansen nærmere forklarede sit Forslag saaledes, at han ikkun ville, det skulle ansees som Forslag til en Act, hvorved Kong Christian Frideriks Abdications Act antages.¹⁴³

Consul Konow frafaldt sit gjorde Forslag formedelst de Ubehageligheder sammes Ventilation i nærværende Tid vilde forvolde. Sorenskriver Korn og flere af Stortingets Medlemmer taled i Anledning af Forslagene. Sorenskriver Korn's Tale, der skriftlig er indleveret, hoslægges Protocollen under No. 220. Stortingets Pluralitet afgav¹⁴⁴ over denne Sag saadan Resolution:

«En Erklæring skal udfærdiges, til Kong Christian Friderik om at Nationen antager hans Abdication paa den norske Krone, hvorimod det Spørgsmaal om Takadresse, tillige skal gives, bliver at udsætte, indtil Kongevalg[—]¹⁴⁵ er foregaaet.»

Præsidenten derefter foretog Sorenskriver Korn's Forslag af 29de forrige Maaned, der var indleveret til Comiteen for at modtage de svenske Commissairiers Meddeelelser, angaaende Nationens Flag, Fabrikker, [—]¹⁴⁶ Toldafgivter og mere, samt Kiøbmand Holters af 1ste dennes, angaaende Nationens Handelsfrihed og Erstatning til de norske Undersaatter for de dem, af den Danske Regiering fratagne Skibe og Ladninger, m.v. Saavel Sorenskriver Korn, som Kiøbmand Holter, samtykkede udi, at deres gjorde Forslage maatte, indtil videre, henlægges og først tages under Ventilation naar Spørgsmaalet, om en Foreenings Act imellem Sverrig og Norge bør finde Sted, er afgjort¹⁴⁷, thi blev disse Forslage saaledes henlagte. De følge herved under No. 221 og 222.

Efter Præsidentens Forslag, skal Stortingets Erklæring angaaende Hans Majestæt Kong Christian Frideriks Abdications Act conciperes af den til at modtage de svenske Meddeelelser nedsatte Comitee og derefter forelæses Stortinget.

Stortinget bestemte videre, at en Comitee af 3 Medlemmer skal nedsættes, for at redigere Grundloven. Til Medlemmer af denne Comitee blev udnævnt: Sorenskriver Berg ved 28 Stemmer, Kammerraad Holst ved 22 Stemmer og Landsdommer Nansen ved 19 Stemmer.

Doctor Møller indleverede skriftlig Forslag angaaende Kongens Titel og Provst Hertzberg om nogle Poster han ville have iagttaget i Tilfælde nogen Foreenings Act skulle udfærdiges. Disse Forslage ligge herhos under No. 223 og 224. Præsidenten angav deres Afgiørelse at henhøre til Stortingets Forretninger i Morgen, til hvilken Tid de videre Forhandlinger bleve udsatte.

Christie

Weidemann

¹⁴² Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 262-264; 1815: 344-349; 1835: 562-576.

¹⁴³ Se Stortingets forhandlinger 18. oktober 1814.

¹⁴⁴ Se Stortingets forhandlinger 18. oktober 1814.

¹⁴⁵ Strøket: et

¹⁴⁶ Strøket: [utydelig]

¹⁴⁷ Se Stortingets forhandlinger 1. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 4de Novembr.¹⁴⁸ continuerede Stortingets Forhandlinger.

Inspecteur Sodemann og Proprietair Gotaas mældte Sygdoms Forfald.

Det fra 2den Novembr. til omvotering udsadte Spørgsmaal, foranlediget af de Kongelige svenske Commissairiers Forslag om, at Bestemmelsen Litr. e. i Grundlovens 83de § skulle udgaae, blev nu igien foretaget, og i den Anledning taledes Sorenskriver Bryn, Amtmand Sommerfelt, Provst Schmidt, Pastor Brun, Kiøbmand Stoltenberg og Pastor Abell, hvis Taler, forsaavidt Afskrift er indleveret, ligger herhos under No. 224¹⁴⁹ og 225.¹⁵⁰ Over denne Sag blev derefter Votering foretagen ved Navne-Opraab saaledes som hoslagde Voterings Liste No. 227 udviser. Voterings Listen over denne Sag fra forrige Session lægges herhos under No. 226. Ved denne Votering, har Stortinget ved en Pluralitet af 43 Stemmer fastsadt, at Bestemmelsen i Grundlovens 83de § Litr. e ikke skal bortfalde og deraf flyder, at det i 93de § Litr. e bestemte, ligeledes beholdes i Grundloven.

Biskop Bech oplæste Concept til den Erklæring, som skulle tilstilles Hans Majestæt Kong Christian Friderik, i Anledning af hans Abdication. Stortinget bifaldt, at en saadan Erklæring maatte udfærdiges, underskrives af samtlige Medlemmer og igiennem Statsraadet tilstilles højbemældte Konge.

Doctor Møllers i Gaaer indleverede Forslag om at Kongen i alle Forhandlinger og Be[—]¹⁵¹ falinger som angaaer Kongeriget Norge, skulle benævne Norge først i sin Konge Titel, blev, efter Doctor Møllers Anmodning henlagt, som frafaldt.

Provst Hertzberg samtykkede udi, at hans i Gaaer ligeledes leverede Forslag, maatte henlægges indtil det af Doctor Møller fremsadte Forslag til en Foreenings Act foretoges.

Inspecteur Sodemann indleverede en Declaration om hvorledes han vil have forstaaet sit afgivne Votum paa det Spørgsmaal om Eed burde aflægges til Kongen og Constitutionen. Hans Declaration hoslægges Protocollen under No. 228A.

Major Sibbern paaankede nogle af Consul Konow brugte Udtrykke mod Meddeelelses Comiteen¹⁵² ved skriftlig Andragende, herved No. 228B. Consul Konow besvarede denne Anke og leverede Afskrift af dette sit Svar, som hoslægges Protocollen under No. ¹⁵³

Efterat Comiteen som modtager de svenske Commissairiers Meddeelelser, ved sin ene Afdeeling havde communiceret Commissairierne den i Dag fattede Beslutning henseende Grundlovens 83de § Litr. e. anmeldte dens Formand, Justitsraad og General Politie Directeur Diriks, at bemeldte Commissairier ikke allene havde antaget denne Beslutning, men endogsaa, paa Hans svenske Majestæts Vegne, nu antog Norges Riges Grundlov i det heele saaledes, som den af dette Storting var omarbejdet; thi blev et overordentligt Møde bestemt til i Eftermiddag Kl. 5 for at foretage Kongevalg.

Ovenmældte Dags Eftermiddag Kl. 5 Slet¹⁵⁴ mødte Stortingets samtlige Medlemmer, undtagen [—]¹⁵⁵ Inspecteur Sodemann ¹⁵⁶ som mældte Sygdoms Forfald. Da Kongevalg ved skriftlig Votering blev foretaget saaledes:

¹⁴⁸ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 264-265; 1815: 349-356; 1835: 577-589.

¹⁴⁹ Tilføyet med en annen hånd: B

¹⁵⁰ Tilføyet med en annen hånd: A, B og C

¹⁵¹ Strøket: stillinger

¹⁵² Bilag 140. Se Stortingets forhandlinger 25. oktober 1814.

¹⁵³ Nr. mangler i protokollen, men skulle vært 235.

¹⁵⁴ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 265-275; 1815: 356-365; 1835: 589-605.

¹⁵⁵ Støket: Pastor

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

- 1./ Kammerraad Holst stemmede:
«Jeg vælger og erkiender, paa Nationens Vegne Kong Carl den 13de og hans Efterfølgere i Regieringen, i Overeensstemmelse med Successions Ordningen af 26de Septemb. 1810, for Norges constitutionelle Konge.»
- 2./ Cancellieraad Heltzen:
Refererer til Kammerraad Holstes Votum.
- 3./ Biskop Bech: Ligeledes.
- 4./ Doctor Neumann ligeledes.
- 5./ Doctor Møller:
«Jeg vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»
- 6./ Assessor Hagerup:
«I Overeensstemmelse med Stortingets forhen fattede Beslutning om Norges og Sverrigs Foreening under een Konge, vælger ieg Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»
- 7./ Consul Konow:
«Jeg vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»
- 8./ Capitaine Motzfeldt:
«Jeg vælger og erkiender Kong Carl den 13de som Norges constitutionelle Konge.»
- 9./ Sorenskriver Christie:
Refererede til Assessor Hagerups Votum.
- 10./ Pastor Dahl:
«Da Hans Majestæt Kongen af Sverrigs Commissairier nu har antaget de Forandringer i Norges Grundlov, som nærværende overordentlige Storting har anseet nødvendige, i Følge Foreeningen med Sverrig, saa vælger ieg herved Hans Majestæt Kong Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»
- 11./ Proprietair Svanøe:
«Paa Grund af den Schandinaviske Halvøes fortrinlige Beliggenhed, ikke alene med Hensyn paa Forsvarskræfter, men endog til nyttige Anlæg og til Fabrikker, der ere nyttige for Almeenheden m. m., har ieg givet mit Votum til Sverrigs og Norges Foreening, og paa samme Grund vælger ieg Carl 13de til Norges constitutionelle Konge.»
- 12./ Gaardmand Erik Noer:
«Til Norges constitutionelle Konge vælger ieg Carl den 13de af Sverrig.»
- 13./ Gaardmand Næss:
«For de gjensidige Fordeels Skyld, erkiender ieg og vælger Carl den 13de i Sverrig til Norges Konge, efter Constitutionen.»
- 14./ Provst Hertzberg:
«Jeg vælger og erkiender de svenskes Konge Carl 13de som Norges constitutionelle Konge.»
- 15./ Gaardmand Kløve:
«Carl den 13de Konge af Sverrig, vælger ieg til Konge i Norge, ifølge Constitutionen.»
- 16./ Gaardmand Sandvig:
Refererer til Gaardmand Kløves Votum.
- 17./ Sorenskriver Koren:

¹⁵⁶ Tilføyet med en annen hånd: og Pastor Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«I Overbeviisning om, at det vil tiene til mit Fødelands Lykke og Vel nu og i Fremtiden, vælger ieg Kong Carl den 13de Konge i Sverrig, at være tillige Kongeriget Norges constitutionelle Konge.»

18./ Foged Florentz:

refererer til Kammerraad Holstes Votum.

19./ Gaardmand Norgaard:

«Jeg vælger Carl den 13de, Konge i Sverrig til Norges constitutionelle Konge.»

20./ Amtmand Collet: ligeledes.

21./ Provst Schmidt:

«Jeg vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»

22./ Lænsmand Gram: ligeledes.

23./ Politimester Arntzen:

«Da Kongeriget Norges og Sverrigs Foreening under een Konge baade er gavnlig og nødvendig for begge Riger, og Storthinget desuden allerede har [—]¹⁵⁷ taget den Beslutning, at en saadan Foreening skal finde Sted: saa vælger og erkiender ieg herved Hans svenske Majestæt Carl den 13de, som Norges constitutionelle Konge.»

24./ Agent Nielsen:

«Til Norges constitutionelle Konge vælger ieg Hans svenske Majestæt Kong Carl den 13de.»

25./ Etatsraad Treschow:

«Jeg vælger og erkiender Kong Carl den 13de som Norges Konge, i Overeensstemmelse med dets Constitution og Arveordenen af 26de Septbr. 1810.

26./ Justitsraad Diriks: Ligeledes.

27./ Sorenskriver Wejdemann, som Politimester Arntzen.

28./ Proprietair Lysgaard:

«Kong Carl den 13de vælger ieg til Norges constitutionelle Konge.»

29./ Gaardmand Haagenstad:

«De fordoblede Forsvarskræfter, samt de gjensidige Fordeele Sverrig og Norge formedelst sin geographiske Beliggenhed ville kunne erholde, og som giver Haab om Schandinaviens Fremtids Held, er Grunden for mit Samtykke til Rigernes Foreening, og hvorfor jeg hermed vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»

30./ Amtmand Sommerfelt:

«Jeg erkiender Kong Carl den 13de for Norges, med Sverrig forenede, constitutionelle Konge, i Overeensstemmelse med Successions Anordningen [—]¹⁵⁸ for Norge og Sverrig.»

31./ Biskop Sørensen:

«Jeg vælger og erkiender herved Hans Majestæt Carl den 13de som Norges Konge, overeensstemmende med Constitutionen.»

32./ Assessor Lange:

«I Overeensstemmelse med den forhen af Storthinget tagne Beslutning vælger og erkiender ieg [—]¹⁵⁹ Sverrigs Konge Carl den 13de som Norges constitutionelle Konge.»

¹⁵⁷ Strøket: antaget

¹⁵⁸ Strøket: af

- 33./ Pastor Angell:
«Jeg vælger herved Carl den 13de af Sverrig, til Norges constitutionelle Konge.»
- 34./ Pastor Tybring:
«Jeg Søren Tybring vælger Carl den 13de som Norges constitutionelle Konge, og ønsker han maae blive en elsket Fader for lykkelige Børn.»
- 35./ Kjøbmand Holter:
«Jeg Iver Holter vælger Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»
- 36./ Capitaine Ræder: Ligeledes.
- 37./ Krigsraad Arntzen:
«Jeg vælger og erkiender Hans svenske Majestæt Kong Carl den 13de og hans Decendentere, efter Successions Ordningen af 26de Septbr. 1810, til Kongeriget Norges constitutionelle Konge.»¹⁶⁰
- 38./ Grev Wedel Jarlsberg:
«Jeg vælger og erkiender Kong Carl den 13de og Efterkommere, i Overeensstemmelse med Successions Ordenen af 26de Septbr. 1810, som Norges Konge.»
- 39./ Gaardmand Hans Grundset: Ligeledes.
- 40./ Sørenskriver Berg: Ligeledes.
- 41./ Bergmæster Steenstrup:
«Jeg udvælger Kong Carl den 13de og Efterkommere, efter den svenske Successions Ordning af 26de Septbr. 1810, til Norges constitutionelle Konge.»
- 42./ Stadshauptmand Tønder: ligeledes. Derhos leverede Stadshauptmanden skriftlig Votum, som hoslægges Protocollen under No. 229.
- 43./ Provst Sartz:
«Paa Nationens og egne Vegne, udnævner og erkiender ieg Kong Carl den 13de og hans retmæssige Efterfølgere paa Thronen, i Overeensstemmelse med Successions Ordenen, for Norges Konge.»
- 44./ Pastor Bull:
ligesom Provst Sartz.
- 45./ Sections Anfører Lundegaard:
«I Overeensstemmelse med begge Rigers Foreening, samt Forhaabning om Lykke og Hæld for Scandinaviens Fremtid, vælger ieg strax Kong Carl den 13de af Sverrig, til at være Norges Konge.»
- 46./ Sections-Anfører Bøgvald:
«Jeg vælger Carl den 13de og retmæssige Arvinger til Norges constitutionelle Konge.»
- 47./ Kammerraad Tidemann:
«Jeg udvælger Kong Carl den 13de og Decendentere, ifølge den giældende Successions Orden, til Norges constitutionelle Konge.»
- 48./ Garvermæster Jørgensen:
«Jeg erkiender Kong Carl den 13de for Norges Konge.»
- 49./ constitueret Sørenskriver Kræfting:
«Jeg vælger Carl den 13de og hans Efterfølgere, efter Successions Ordningen af 26de Septbr. 1810, til Norges Konge.»
- 50./ Pastor Abell:

¹⁵⁹ Strøket: herved

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«Da ieg forhen, efter overbevisende Grunde, har troet, at Norges Foreening med Sverig, under hæderlige Betingelser, er mit Fædrenelands Hæld, og disse ere antagne, saa vælger ieg herved Sverigs Konge, Hans Majestæt Carl den 13de til Norges Konge.»

51./ Pastor Rejersen:

«Jeg vælger Carl den 13de som Norges constitutionelle Konge.»

52./ Sorenskriver Bryn:

«Kong Carl den 13de i Sverig vælges og erkiendes tillige som Norges constitutionelle Konge.»

53./ Amtmand Krohg:

som Bergmæster Steenstrup.

54./ Gaardbruger Walbøe: ligeledes.

55./ Postmæster Thonning: ligeledes.

56./ Lots Lars Godøe: ligeledes.

57./ Kiøbmand Aall:

«Jeg vælger Sverigs Konge Carl 13de til Norges constitutionelle Konge.»

58./ Major Sibbern:

«Jeg vælger Sverigs Konge Carl 13de til ogsaa at være Norges constitutionelle Konge.»

59./ Provst Houndt:

«Til Norges Hæld, Sikkerhed og Fred erkiender ieg Sverigs Konge, Carl 13de for Norges constitutionelle Konge.»

60./ Consistorialraad Provst Aschehoug:

«Med fuld Beroligelse, fordi ieg længe har troet og troer, at Norges varige Hæld ikke bestaaer uden broderlig Foreening med Sverig, erkiender ieg Sverigs Konge, Hans Majestæt Carl den 13de, at være Norges constitutionelle Konge.»

61./ Capitaine og Sorenskriver Manthey:

«Jeg erkiender Hans Majestæt Kong Carl den 13de og hans efter Constitutionen berettigede Efterfølgere, for Norges constitutionelle Konge.»

62./ Told Inspecteur Møglestue:

«Jeg erkiender Kong Carl 13de og hans Efterkommere, i Overeensstemmelse med Successions Ordningen af 26de Septbr. 1810, for Norges constitutionelle Konge.»

63./ Landsdommer Nansen:

«Haarfagers gamle værdige Kongestol staar atter ledig. Det blev nærværende Storthings hellige Pligt at kaare en Fyrste der ansees værdig at sidde i Norges Højsæde; thi kaarer og vælger ieg Sverigs Konge Carl den 13de og Efterfølgere i Overeensstemmelse med Successions Ordningen af 26de Septbr. 1810 til at bære Norges Konges Scepter, i Overeensstemmelse med Norges nu omarbejdede og vedtagne Constitution, og glæder mig ved, at see Asernes Afkom, der i Secler vare adsplittede, igien under ham at foreenes.»

64./ Skibscaptaine Tothammer:

«Jeg erkiender Kong Carl den 13de for Norges constitutionelle Konge.»

65./ Gaardbruger Broe:

¹⁶⁰ Sogneprest Weidemanns votering, som etter rekkefølgen skulle kommet her, ble avgitt skriftlig. Se bilag 235.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«Jeg erkiender Kong Carl 13de og Efterfølgere, efter den antagne Grundlov, og Successions Ordning af 1810, for Norges Konge.

66./ Gaardbruger Willand:

«Kong Carl den 13de vælges herved af mig til Norges constitutionelle Konge.»

67./ Pastor Schultz:

«Jeg vælger Kong Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»

68./ Major Hegermann:

«Da de Kongelige svenske Commissairier have vedkiendt den norske Constitution saaledes, som den til i Dag inden det overordentlige Storting er affattet, saa vælger ieg Kong Carl den 13de og hans Efterkommere, efter Successions Anordningen af 26de Septbr. 1810 til Norges constitutionelle Konge.»

69./ Inspecteur Sodemann, som var syg, indsendte skriftlig Votum, der vedlægges Protocollen under No. 230, og er saalydende:

«Da Kongevalget i Dag skal foretages, og Undertegnede hindret fra at møde i Stortinget formedelst Sygdoms Forfald, dog troer at burde give sin Stemme i en saa vigtig Sag, erklærer ieg herved, at ieg vælger Sverigs Konge Carl XIIIde til Norges Konge. Stortinget i Christiania den 4de Novembr. 1814. Jacob Hersleb Sodemann.»

70./ Etatsraad Knudtzon:

«Iligemaade vælger ieg Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»

71./ Pastor Brun, som Pastor Schultz.

72./ Proprietair Gotaas:

«Jeg vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»

73./ Gaardmand Melum:

«Jeg vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge, i Overeensstemmelse med Successions Anordningen af 26de Septbr. 1810.»

74./ Professor Krohg:

«Jeg vælger herved Hans Majestæt Sverrigs Konge Carl den 13de til at være Norges constitutionelle Konge.»

75./ Lænsmand Forseth:

ligesom Professor Krohg.

76./ Oberstlieutenant Krabbe:

«Jeg vælger Kong Carl den 13de og hans Efterkommere, i Overeensstemmelse med Successions Anordningen af 26de Septbr. 1810 til Norges constitutionelle Konge.

77./ Pastor Garmann:

ligesom Oberstlieutenant Krabbe.

78./ Kiøbmand Stoltenberg:

«Jeg vælger Sverrigs Konge Carl den 13de til Norges constitutionelle Konge.»

Dette Valg blev derefter ved Deputationer bekiendtgjort Statsraadet og de Kongelige svenske Commissairier, ligesom Stortinget resolverede, at det ved en Deputation af 7 Medlemmer, skulle kundgiøres Hans Majestæt Kongen af Sverrig og Norge eller hans Kongelige Højhed Kronprindsen paa hans Vegne samt at denne Deputation, ogsaa af Præsidenten skulde vælges. Præsidenten udvalgte i Overeensstemmelse hermed efterfølgende Repræsentanter til at afreise i dette Ærinde som Stortingets Deputation nemlig: Grev Wedel Jarlsberg, Commandeur af Dannebrogen, Biskop Sørensen Ridder af Dannebrogen, Major Hegermann, Ridder af Dannebrogen, Justitsraad og

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Generalpolitiedirecteur Diriks, Consul Konow, Lænsmand Forset og Gaardebruger Sandvig.¹⁶¹

Provst Schmidt erindrede om, at en Bestemmelse til Bedste for det Norske Universitet maatte indføres i den tit omtalte Foreeningsact.¹⁶² hans Motion ligger herved No. 231.

Major Hegermann begiærede, at hans forhen indgivne Forslag [—]¹⁶³ om at ansøge hans Majestæt, at hans Kongelige Højhed Kronprindsen maatte udnævnes til vice Konge i Norge m. m. nu maatte foretages og Resolution derover gives. Stortingets Pluralite resolverede, at dette Forslag, som ej anmeldt til Foretagelse i Dag, ikke nu, ifølge Reglementet, kunde komme under Overvejelse.

Stortingets Medlemmer underskrev den ovenommældte Erklæring til Hans Majestæt Kong Christian Friderik, der ved Skrivelse fra Præsidentskabet blev tilstillet Statsraadet til videre Befordring.

Forhandlingerne bleve derefter udsatte til Mandag Morgen Kl. 9. Slet.

Christie

Weidemann

¹⁶¹ Se Stortingets forhandlinger 11. november 1814.

¹⁶² Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814.

¹⁶³ Strøket; til

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 7de Novembr.¹⁶⁴ blev Norges overordentlige Storting igien fremholdt.

De af Stortingets Medlemmer, som ere udnævnte til den Deputation, der skal overbringe hans Kongelige Højhed Kronprindsen Efterretning om Kongevalget, var i Dag fraværende. Som syg blev anmeldt Sognepræst Wejdemann.

Af Hovedprotocollen blev oplæst de 2de næstforegaaende Sessioners Forhandlinger.

Derefter refererede Formanden for Redactions Commiteen, Sorenskriver Berg, endeel af dens Forhandlinger, anmeldende derhos, at Comiteen i Eftermiddag kunne referere heele Grundloven saaledes som den er redigeret.

Præsidenten oplæste:

- 1./ Statsraadets Skrivelse datteret 5te dennes, hvorved Stortinget gives Underretning om, at Statsraad Anker, som i Rigets Anliggender opholder sig i London, er tilkiendegivet, at hans Sendelse maae ansees som tilendebragt, hvorhos Statsraadet indstiller til Stortinget hvorvidt det maatte ansees passende, i Betragtning af de Opofrelser, bemældte Statsraad har gjort for Fædrelandet, paa Nationens Vegne, at indgaae Caution, mod Regres i hans Ejendomme her i Landet, for den Gield af 6 a 8000 £ Sterling, han i London har [—]¹⁶⁵ uafgiort og som vil holde ham fra at vende tilbage til Fædrelandet og sine Forretninger. Statsraadets Indstilling blev henviist til Odelstinget. Brevet ligger herhos under No. 232.
- 2./ Dittoes Skrivelse, hvorved Efterretning meddeles om, at Commandeur Capitaine Fasting, formedelst forefaldne Uroeligheder paa Orlogs-Brigge, har maattet afrejse til Frideriksværn. Brevet herhos under No. 233.
- 3./ James Brennans Ansøgning om at Statsraadet maatte autoriseres til, at vedblive dets engang gjorde Bud af 50 Rbd. N. V. for tvende i Egersund liggende Ladninger Rug, datt. 4. Novbr. 1814. herved No. 234.

Ansøgningen blev henviist til Foretagelse i Odelstinget.

Endelig underrettede Præsidenten Stortinget om, at hans Kongelige højhed Kronprindsen kunne ventes hertil paa førstkommande Onsdag, følgelig den til Præsidentskabet indløbne Efterretning.

Paa Grund Redactions Comiteens Andragende blev Stortingets Forsamling berammet til i Eftermiddag Kl. 5. Slet.

Ovenmældte Dags Eftermiddag Kl. 5,¹⁶⁶ holdt Stortinget en extraordinair Session.

Da: Formanden for Redactions Comiteen atter oplæste den øvrige redigerede Deel af Rigets Grundlov. Stortinget bifaldt, at Grundloven maatte udfærdiges i den derved fastsatte Form, men at Redactions Comiteen forinden skulde træde sammen med den Afdeling af den stoere Comitee, som confererer med de svenske Commissairier, og forelægge Commissairierne det redigerede Exemplar af Grundloven for at underrettes om de i den Anledning har noget at erindre.

Sognepræst Wejdemann havde tilstillet Præsidenten en Skrivelse af Dags Datum, der indeholder hans Stemme henseende Kongevalget. Denne Skrivelse blev oplæst og hoslægges, Protocollen under No. 235. Pastor Wejdemanns derved afgivne Votum indtages saalydende:

¹⁶⁴ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 275-276; 1815: 366-369; 1835: 605-612.

¹⁶⁵ Strøket: givet

¹⁶⁶ Riksforsamlingens forhandlingsprotokoll: 276-278; 1815: 369-374; 1835: 612-623.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

«Jeg vælger og erkiender Hans Majestæt Carl den 13de Sverrigs Konge, tillige at være Norges constitutionelle Konge.»

Præsidenten oplæste en Skrivelse af Dags Dato fra Lagthingets Præsidentskab, hvorudi berettes, at Lagthinget har tiltraad Odelstingets Beslutning henseende de Midler, som vil blive at anvende for at tilvejebringe Oplysning om de forhen omhandlede Undersøgelser, der foretages af en nedsat Overkrigscommission, ere iværksatte hensigtsmæssigen og have gaaet frem med den fornødne Hurtighed. Skrivelsen ligger herved under No. 236. Denne Sag anmeldte Præsidenten til Foretagelse i Morgen, da tillige vil blive at afgjøre, om Repræsentanten for Friderikshalds Bye nu, efterat Kongevalg er foregaaet, kan tage Sæde i Stortinget. Endelig anmeldte Præsidenten Valg af Præsident for de efterfølgende 8te Dage, som een af næste Dags Forretninger.

Repræsentanterne Doctor Møller og Proprietair Lysgaard havde indleveret skriftlig motiveret Votum angaaende Spørgsmaalet om Sverrigs og Norges Forening under een Konge. Stadshauptmand Tønder havde ligeledes indleveret skriftlig Votum angaaende Spørgsmaalet, om Grundlovens 83de §. Litr. e burde udgaae, og Repræsentanterne Pastor Schultz og Inspecteur Sodemann, deres Bemærkninger i Anledning de svenske Commissaires Dictat henseende 25de og 26de § i Grundloven, som alt efter deres Forlangende hoslægges Protocollen under No. 237, 238, 239 og 240.

Romdals Amts Repræsentanter, undtagen Postmæster Thonning, begiærede Protocollen tilført: at de til deres afgivne Votum, henseende Spørgsmaalet om Kongen bør have frie Raadighed over Norges samtlige Linietropper, i Tilfælde af Forsvarskrig, vare motiverede ved de samme Grunde, som Agershuus Amts Repræsentation har anført i det af dem forhen fremlagte Skrift.¹⁶⁷

Stortingets Forhandlinger bleve derefter udsatte til i Morgen Formiddag Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

PCHolst	P. F. Heltzen.	Bech-	Neumann.	Alexand: Chr. Møller
Hagerup	<u>A Konow</u>	Motzfeldt.-	Niels Dahl.	O Torjersen Svanø
Erich Nord	THNæss	N. Hertzberg	ADKløve	
Torbiørn Gundersen	Sanvig	A.v.W.S.Koren.	Florentz	
ANorgaard.	Johan Collett	F. Schmidt.	JGram	<u>Arntsen</u>
Jacob Nielsen	Treschow.	Diriks	JLysgaard.	O:Haagenstad
Sommerfelt	CSørenssen	Lange.	L:Angell.	SørenTybring
IverHolter	JCRæder.	ArneArntzen	H.Grundseth.	
Veidemann.	HWedel-Jarlsberg	<u>J. Chr. Berg</u>	<u>P. Steenstrup</u>	
<u>H. G. Tønder.</u>	J: F: Sartz.	J. Bull	<u>T. Lundegaard.</u>	
Peder Bøgvald	ChrTidemand.	JJørgensen		
Herman Krefting.-	Søren Georg Abel.-	Hans Chreistie Reiersen.-		
<u>Bryn</u>	HMKrohg	Elling Walbøe	P Tønning	Godø Jørgen Aall
Sibbern	Shount.	TAschehoug.	Wm. Manthey.	Arnt Møglestue
Nansen	Elef Tothammer	Niels Thruelsen Broe.	<u>R: Wilan</u>	
NSSchultz	O:Hegermann	Knudtzon	S. B. Brun	
A: Gotaas	<u>OJMehlum</u>	C. Krohg	P. Forseth.	<u>O. Krabbe.</u> Joh: Garmann.
Carl Stoltenberg				

¹⁶⁷ Se Stortingets forhandlinger 2. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

2

Etikett på protokollens perm:

Norges
overordentlige Storthings
Hovedprotocol

No. 1, eller Forhandlingerne fra 7de October til
7de November findes indførte i paa Rigs-
forsamlingen brugte Protocol paa 135 –

No. 2

På permens 3. side:

Denne Protocol, som indeholder 138 siger Eet Hundrede otte og Tredive
igjennemdragne ogforseglede Blade authoriseres herved til Brug ved Forhandlingerne i det
overordentlige Norges Storthing.

Christiania i det overordentlige Storthings Præsidentskab den 8de Novembr. 1814 —

Christie

Protokollen er gjennomtrukket og beseglet med et segl med kronet norsk riksvåpen
omgitt av Dannebrogordenens og Elefantordenens ordenskjeder. Ved seglet er skrevet: Da
perforeringstråden var morknet hen, er denne ifølge konstitusjonskomiteens beslutning
blevet fornyet samt tilkoblet seglet. Kristiania 8 oktober 1903. *Carl Berner*

Protokollens blad 1a-44a (til midt på siden) er benyttet som hovedprotokoll for
Stortinget på det overordentlige Storting. Fra midt på blad 44a til blade 69b (16. juli-25. juli
1815) som hovedprotokoll for det første ordentlige Storting. Blad 70 til 138 er blanke.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 8de November¹⁶⁸ continuerede Norges overordentlige Storting med sine Forhandlinger.

Det i Gaaer opkastede Spørgsmaal: om Repræsentanten fra Friderikshald nu, da Kongerigerne Norge og Sverrig ere forenede kunne tage Sæde og gives Stemme i Stortinget?¹⁶⁹ – blev foretaget til Afgjørelse. Stortingets Medlemmer yttrede herover forskellige Meeninger; thi blev Votering foretaget, hvis Resultat var en Pluralité af 44 Stemmer der fastsadt: At den fra Friderikshalds Kiøbstad afsendte Repræsentant Kiøbmand Hansen ikke kan admitteres til Sæde og Stemme paa dette Storting førend Kongen af Sverrig højtidelig har antaget Norges Grundlov.¹⁷⁰

Da Stortingets Afdelinger eenstemmig have besluttet, at en Committee skal udnævnes for at igiennemgaae Overkrigscommissionens Protcoller og Papirer og meddele Stortinget Rapport om de den anbefalede Undersøgninger hensigtsmæssig ere iverksadte og have gaaet frem med fornøden Hurtighed;¹⁷¹ saa udnævnte Stortinget nu, ved Stemmegivning, denne Committees Medlemmer. Valgene faldt paa Capitaine von Ræder med 40 Stemmer, Artillerie-Capitaine von Motzfeldt med 35 Stemmer og Sørenskriver Koren ved 22 Stemmer.¹⁷² Stortinget besluttede videre i denne Anledning, at der fra Præsidentskabet skulle udfærdiges de fornødne Communicationer om denne Sag til Statsraadet og Overkrigscommissionen.

Derefter blev Valg paa Præsident, for de efterfølgende 8te Dage, foretaget. Ved Stemmernes Aabning befandtes, at Secretair og Sørenskriver Christie ved 63 Stemmer atter var valgt til Stortingets Præsident. Næst ham havde Grev Wedel Jarlsberg de fleeste Stemmer.

Præsidenten anmodede Stortinget om at give sin Villie tilkiende om den af Stortinget decreterede Adresse eller Erkiendelse af Kong Christian Frideriks Abdications Acts Antagelse, maatte indrykkes i Bladet Tiden. Stortinget resolverede: at denne Act maatte ved Trykken bekiendtgøres, men at de den forudgaaede Propositioner og Ventilationer, ikke skulle trykkes.

Da Stortingets Forhandlinger for i Dag saaledes vare tilendebragte, tilkiendegav Præsidenten, at han i Morgen Middag Kl. 12 ville bekiendtgøre Medlemmerne de Efterretninger, som imidlertid maatte indløbe om Hans Kongelige Højhed Kronprindsens Ankomst, samt de Foranstaltninger, som dermed staae i Forbindelse.

Forsamlingen blev saaledes hævet.

Christie

Weidemann

¹⁶⁸ Stortingets hovedprotokoll: 1a-2a; 1815: 375-376; 1835: 624-625.

¹⁶⁹ Se Stortingets forhandlinger 7. oktober 1814.

¹⁷⁰ Se Stortingets forhandlinger 11. november 1814.

¹⁷¹ Se Stortingets forhandlinger 7. november 1814.

¹⁷² Se Odelstingets forhandlinger 19. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 9de November¹⁷³ var Stortinget forsamlet.

Præsidenten underrettede Medlemmerne om, at Hans Kongelige Højhed Kronprindsen ankommer her til Staden i Aften og at han henved Kl. 2 Slet i Morgen Eftermiddag vil møde i Stortinget.

Stortinget blev eenig om, at dets Præsident allene skulle i Aften indfinde sig udi Pallaiet og præsentere sig for Hans Kongelige Højhed, som i Morgen Formiddag bliver at complimentere ved en Deputation af 12 Medlemmer, de Præsidenten udnævner. Præsidenten udnævnedes til denne Deputation: Biskop Bech, som Ordfører, samt Doctor Neumann, Kiøbmand Aal, Assessor Hagerup, Proprietair Svanøe, Gaardmand Næss, Pastor Abell, Stadshauptmand Tønder, Sectionschef Lundegaard, Professor Krohg, Oberstlieutenant Krabbe og Gaardmand Gotaas.

Det blev derefter besluttet at Stortinget skulle samles i Morgen Formiddag Kl. 1.

Christie

Weidemann

¹⁷³ Stortingets hovedprotokoll: 2a; 1815:376; 1835: 626.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 10de November¹⁷⁴ var Stortinget atter forsamlet.

Hans Kongelige Højhed Kronprinds Carl Johan samt Hans Højhed Hertugen af Sydermannland Prinds Oschar ankom i Stortinget ledsagede af Norges Statsraad, de Kongelige svenske Commissairier med fleere høje Embedsmænd, og den til deres Modtagelse udnævnte Deputation. Hans Kongelige Højhed Kronprindsen tiltalede Forsamlingen i det franske Sprog, hvilken Tale Hans Højhed Hertugen af Sydermannland Prinds Oschar derefter oplæste i det svenske Sprog, ligesom Hans Kongelige Højhed ved Statsraad Rosenkrantz lod overlevere en norsk Oversættelse, saalydende:

«Gode Herrer og Norske Mænd,

Præsident og samtlige Medlemmer i Norges Riges Storting!

Kongen har opnaaet Maalet for de Ønsker, som han stedse har næret for den Scandinaviske Halvøes Lykke og Selvstændighed. Dens tvende Folkeslag have afsvoret deres lange og ulykkelige Tvistigheder, og herefter skulle de allene kappes i Kiærlighed til deres fælleds Fædreneland.

I have medvirket, gode Herrer og Norske Mænd! til dette store Formaal, og derved forhvervet Eder hellige Fordringer paa Eders Konges Velbehag og Eders Medborgeres Taknemmelighed.

Den dobbelte Ære var Kongen forbeholden, at see tvende frie Folk, utvungne og eenstemmige, at tilbyde ham Kronen. Hos de svenske gjorde Han ikke sin Arveret giældende, og hos Eder foretrak Han de Fordringer, som havde en større Værdie for Hans Hierte – de nemlig, som hentedes af Eders Kiærlighed – fremfor de Rettigheder, som højtidelige Forbund havde forhvervet Ham.

Kongen har altid villet, at Normænd og Svenske, lige i Rettigheder, skulde nyde de samme Fortrin i Henseende til deres Statsforfatninger; og den nye Grundlov, som I nylig fælleds med Kongen have antaget, skal paa eengang tiene til Borgen for Eders Frihed og til Beviis for Europa paa Eders Konges Agtelse for Eders Rettigheder. Gode Herrer og Norske Mænd! I ville svare til den retmæssige Tillid, Han sætter til Eder. I ville vejlede dette redelige Folk, og, efterat I med Nidkiærhed have opfyldt Lovgiverens Kald, ville I anvende Eders Kundskaber og Bestræbelser for at gjøre den Regiering elsket, som I have oprettet.

For at berede Midlerne dertil, er det magtpaaliggende, at oplyse Nationen om dens Tilstand og muelige Forhaabninger; det er nødvendigt, at den ej tileigner sin nye Regiering Ulykker, som denne ej har forvoldet; det er nødvendigt, at Folket faaer vide, i hvad Tilstand Kongen har fundet Eders Pengevæsen og de offentlige Sagers Bestyrelse, for upartisk at kunne bedømme de Forbedringer, som bør blive en naturlig Følge af Hans Regjering. I skulle erholde en Proposition, angaaende det forberedende Skridt, som i denne Henseende maa gøres.

Foreningen imellem Sverrig og Norge er grundet paa deres geographiske Beliggenhed, paa begge Folks National-Carakteer, paa deres indbyrdes Fordeel, og paa den Viisdom som styrer deres Overvejelser; – ieg lægger til: paa den Kiærlighed, som begge føle for personlig Frihed, for Ejendomsrettens [—]¹⁷⁵ Hellighed og for en repræsentativ Regieringsform. Vi skulle altid blive tvende forenede og uafhængige Folk. Tilfreds med de Grændser, Naturen har anviist os, og overbeviste om den store Sandhed, at udover disse Grændser gives ej for

¹⁷⁴ Stortingets hovedprotokoll: 2a-4b; 1815: 377-380; 1835: 626-632

¹⁷⁵ Strøket: [utydelig]

os noget virkeligt Gode, skal vor Statslære blive: «aldrig at begynde en Krig, men at bevare den gode Forstaaelse, som nu finder Sted med alle Magter».

Da Forsynet saaledes har indsluttet vor Lyksalighed og vore Pligter indenfor den samme Kreds, tager ieg ikke i Betænkning for Verdens Øjne at aflægge det højtidelige Løfte: at aldrig fremmed Vold skal besmitte Eders Land eller krænke Eders Rettigheder.

Gode Herrer og Norske Mænd! Kongen antager Grundloven saaledes, som I derom ere komne overeens med Hans Majestæts Commissairier. Han forbeholder Sig at fremsætte til de svenske Stænders Betænkning de Artikler, hvorved Forandringer eller Læmpninger i den svenske Grundlov foranlediges.

Det er i Kongens Navn at Ieg nu overleverer til Eder gode Herrer og norske Mænd! Hans Majestæts Eed, at ville styre og regiere Kongeriget Norge efter dets Constitution og Love, – og opfordrer Eder at aflægge Eders Eed til Kongen.

Det Forbund, som han har indgaaet med det norske Folk, skal saaledes naae sin endelige Fuldbyrkelse. Maatte Forsynet, som vaager over Rigernes Skiæbne, velsigne denne højtidelige Stund, som for begge Scandinaviens Folkeslag aabner et nyt Tidsrum af Ære og Lyksalighed!

Ieg skal understøtte Kongens faderlige Omsorg for Normændenes Vel, og hos min Søn indplante den Kiærlighed og Hengivenhed, som ieg selv føler for dem.

Midt iblandt Vaabnenes Larm, og i det ieg fra Germanienes Marker, i Forening med Sverrigs Bundsforvandte, gik hen for at modsætte mig det forfærdeligste Tyrannie, som nogensinde har trykket Europa, var mit Blik altid fæstet paa denne Stund, som den højeste Belønning for mine Anstrængelser; og den fredelige Palme, som ieg i Dag modtager af et frit Folk, overgaaer i mit Hierte alle Sejerens Laurbær.

Ieg gientager for Eder, gode Herrer og norske Mænd! Forsikringen om mine ligesaa levende, som oprigtige Følelser!»

Oversættelsen ligger herved under No. 241.

Hans Kongelige Højhed Kronprindsen overleverede derefter til Stortingets Præsident Hans Majestæt Kong Carl den 13des skriftlige constitutionelle Eed, som er saalydende:

«Jeg lover og sværger, at ville regiere Kongeriget Norge, i Overeensstemmelse med dets Constitution og Love; saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige Ord!

Carl[»]

Det originale Document ligger herhos under No. 242.

Efter Præsidentens Opfordring saalydende:

«Medbrødre! ærede Medlemmer af Norges overordentlige Storting! lader os højtideligen sværge Constitutionen og Kongen Troeskab.»

aflagde derefter samtlige Stortingets Medlemmer Eeden at vise Constitutionen og Kongen Troeskab og Lydighed i følgende Udtrykke:

«Ieg lover og sværger, at vise Constitutionen og Kongen Troeskab og Lydighed; saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige Ord!»

Præsidenten sluttede den højtidelige Act ved Tale saalydende:

«Eden er aflagt; et helligt uopløseligt Baand er knyttet mellem Norge og Sverig. Begge disse Riger staae nu ved Siden af hinanden, hvert støttende sig paa sin særskildte Grundlov, hvis nøjagtige Overholdelse vil sikre deres Uafhængighed.

Naar Tvillingrigets fælleds Konge med Viisdom vælger og med Opmærksomhed hører sit Raad, aldrig adskiller det ene Riges Interesse fra det andets, og aldrig glemmer, at begge ere Sødskende, der have lige Krav paa hans Fader-Omhue; naar

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

begges Sønner paa Land og Hav kunne mødes som kiærlige Brødre; naar norske og svenske aldrig tabe af Sigte, at det ene Riges Hæder er det andets, og at ikkun fælles Bestræbelser og Opofrelser give fælles Fordeel og Sikkerhed; da vil Foreningen staae til sildigste Slægter, da vil den Dag, paa hvilken Baandet knyttedes, blive en Fæst-Dag for Efterkommerne; da ville andre Nationer med Misundelse see hen til Nordens lykkelige Halvøe. Dette venter, dette haaber den norske Nation af dens valgte Konges og hans Efterkommeres Viisdom, og af den svenske Nations Brodersind, ligesom den selv redeligen vil bidrage dertil.

Gud bevare Kongen og hans Riger![»]

Originalen ligger herhos under No. 243.

Hvorefter Hans Kongelige Højhed Kronprindsen og Hans Højhed Hertugen af Sydermannland, med deres Svite, forlode Storthinget.

Præsidenten bestemte næste Møde til i Morgen Formiddag Kl. 10 Slet.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 11te Novembr.¹⁷⁶ holdtes igien Norges overordentlige Storting.

Friderikshalds Repræsentant Kiøbmand Hansen blev nu admitteret og tog Sæde blandt Rigets Repræsentanter.¹⁷⁷

Forhandlingerne for afvigte 7de og 8de Novembr. blev af Hovedprotocollen oplæst.

Grev Wedel-Jarlsberg som Formand for den Deputation som var afsendt til Friderikshald for [—]¹⁷⁸ at underrette Hans Kongelige Højhed Kronprindsen om Kongevalget,¹⁷⁹ aflagde Beretning [—]¹⁸⁰ derom, tilligemed Afskrift af Hans Kongelige Højheds og Grevens Taler ved den Handling. /: No. 244, 245 og 246 :/¹⁸¹

Præsidenten oplæste en Beretning fra Sorenskriver Møinichen om et i Gulbrandsdalen gjort Sammenskud til [—]¹⁸² Armeens Brug i Tilfælde Krigen igien skulde udbryde, som hoslægges Protocollen under No. 247.

Følgende nye Forslage bleve indleverede:

1) Fra Pastor Garmann, om underdanigst at ansøge Hans Majestæt, at de i Grundloven benævnte 3000 Mand Norske Tropper, som til Vaabenøvelser kunde sammendrages, ikke i de første 5 [—]¹⁸³ Aar maatte blive sammenkaldte.¹⁸⁴ 2) Fra Bergmester Steenstrup angaaende Udsættelse af næste ordentlige Storting, og en Bestemmelse for, at de nedsatte Committeer skulde have sine Arbejder ved Trykken bekjendtgiorte inden 1ste December 1815.¹⁸⁵ Disse Forslage ligger herved under No. 249 & 250.

Provst Hertzberg moverede om, at Stortinget skulle reclamere henved 200 Artillerister af Norsk Fødsel, som skal være commanderede og staae i Kongelig Dansk Tieneste. Denne Motion ville han nærmere indlevere skriftlig.

Præsidenten anmeldte til Foretagelse i Morgen, Ventilation i Anledning af den af Doctor Møller foreslaaede Forenings-Act og af alle de øvrige giorte Forslage, som indtil videre ere henlagte fordi de staae i Forbindelse med Doctor Møllers Forslag.

Derefter blev Stortingets videre Forhandlinger udsadt til i Morgen Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

¹⁷⁶ Stortingets hovedprotokoll: 4b-5b; 1815: 380-384; 1835: 633-640.

¹⁷⁷ Se Stortingets forhandlinger 8. november 1814.

¹⁷⁸ Strøket: Hans

¹⁷⁹ Se Stortingets forhandlinger 4. november 1814.

¹⁸⁰ Strøket: som herhos følger

¹⁸¹ Bare to bilag er funnet i Stortingsarkivet, grev Wedels tale og oversættelsen av Carl Johans svar, nummerert henholdsvis 1 og 3. De er skrevet på et dobbelt folioark merket: "No. 244, 245, 246. Ved det overordentlige Storthings Protocol 1814." Det manglende bilag, som antakelig havde nummer 2, var trolig originalteksten til kronprinsens tale, sannsynligvis på fransk, mindre sannsynlig på svensk.

¹⁸² Strøket: Almuens Brug

¹⁸³ Strøket: Maaneder

¹⁸⁴ Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814.

¹⁸⁵ Se Stortingets forhandlingprotokoll 23. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 12te Novembr.¹⁸⁶ holdtes Stortinget. Repræsentanten Biskop Bech mødte ikke.

Præsidenten foretog til Ventilation det af Major v. Hegermann forhen giorte Forslag om, i en Act, at ansøge, at Hans Majestæt Kongen ville udnævne Hans Kongelige Højhed Kronprindsen til vice Konge i Norge og til Chef for et gevorbent Regiment.¹⁸⁷ Stortinget bifaldt dette Forslag, og resolverede derhos, at Præsidenten skulle concipere den indgivende Ansøgning og forelæse Stortinget Conceptet forinden Ansøgningen udfærdiges.¹⁸⁸

Derefter blev foretaget Doctor Møllers ligesaa forhen indleverede Forslag om en Forenings-Act imellem Sverig og Norge.¹⁸⁹ Doctor Møller ansaae dette sit Forslag nu at være tilintetgiort, da Forandringerne i Constitutionen allerede paa en anden, end den af ham foreslaagne Maade, ere iværksadte, hvorfor han frafaldt sit gjorde Forslag, ved en skriftlig Declaration, som han oplæste og som hoslægges Protocollen under No. 251.

Doctor Neumann oplæste og fremleverede en skriftlig Deduction hvorved han foreslaaer, at Stortinget skulle paa Nationens Vegne fremlægge for Hans Majestæt, uden at bruge Benævnelsen af Forenings-Act, en almindelig Supplic indeholdende alle de Ønsker samlede, som Norge maatte kunne endnu have, med Hensyn til Foreningen. Deductionen følger herved under No. 252. Stortinget resolverede, at Debatering og Votering om Forenings-Act skulle, paa Grund af Doctor Møllers Declaration, bortfalde.

Justitsraad og General-Politie-Directeur Diriks proponerede, at en Comitee skulle nedsættes for at igiennemgaae alle øvrige Forslage, som i Anledning forskellige Gienstande ere indkomne og som endnu ere uafgiorte, for at afgive Betænkning derover til Stortinget, forinden de tages under nærmere Ventilation. Stortinget bifaldt dette Forslag og udnævnte til en saadan Comitee, ved Stemmegivning, følgende Medlemmer: Consul Konow ved 52 Stemmer, Kiøbmand Holter ved 52 Stemmer, Justitsraad og General-Politie-Directeur Diriks ved 49 Stemmer, Kiøbmand Stoltenberg ved 46 Stemmer, Major Sibbern ved 32 Stemmer, Major Hegermann ved 31 Stemmer og Grev Wedel Jarlsberg ved 26 Stemmer.¹⁹⁰ Derhos blev det vedtaget, at de fleere Forslage, som noget Medlem af Stortinget ville gjøre, kunne [—]¹⁹¹ afleveres til denne Comiteen inden næste Dags Aften, men at Comiteen ikke skulde være forbunden til at tage Hensyn paa noget Forslag, som efter den Tid blev indleveret.

Major Sibbern oplæste sit [—]¹⁹² skriftlige Andragende om Bestemmelse for at de Medlemmer, der endnu maatte have Forslage at fremkomme med, skulle indlevere disse i det seeneste inden Forsamlingen blev ophævet næstkommende Tirsdag, og at Stortinget derefter skulle samles baade Formiddag og Eftermiddag for at fatte sine Resolutioner derover, samt at naar disse ere fattede, Stortinget skulle ansøge Hans Kongl. Højhed Kronprindsen om at vorde opløst. Forslaget, som Præsidenten ville sætte under Ventilation paa den i Reglementet foreskrevne Maade, ligger herhos under No. 253.

Landsdommer Nansen oplæste og indleverede et skriftlig Forslag, der indeholder Anke over de Bekiendtgørelser af Stortingets Forhandlinger, som Bladet Tiden, No. 27 indeholder, i hvilken Anledning han foreslaaer Nedsættelse af en Redactions-Comitee, for

¹⁸⁶ Stortingets hovedprotokoll: 5b-7a; 1815: 384-389; 1835: 640-650.

¹⁸⁷ Bilag 174.

¹⁸⁸ Se Stortingets forhandlingprotokoll 21. november 1814.

¹⁸⁹ Bilag 159.

¹⁹⁰ Se Stortingets forhandlingprotokoll 16. november 1814.

¹⁹¹ Strøket: afgjøres

¹⁹² Strøket: Forslag

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

at forebygge deslige Efterretningers Kundgiørelse i Fremtiden. Forslaget ligger herved No. 254. Sorenskriver Wejdemann opfordrede Landsdommer Nansen til bestemt at opgive, hvilke af de i Bladet Tiden, No. 27 indrykkede Efterretninger det er han formener, ikke burde have været bekiendtgjorte ved Trykken. Landsdommer Nansen i den Anledning fremlagde det ommældte No. af Bladet Tiden /: herved No. 255 :/ og erklærede, at hans Anke har Hensyn paa den derudi indførte, af Grev Wedel Jarlsberg, den 20de Octobr. 1814, her i Storthinget holdte Tale.

Præsidenten udsadte denne Sags videre Ventilation til næste Session.

Da Storthingets Forhandlinger for i Dag vare tilendebragte blev dets næste Møde berammet til Mandags Formiddag Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 14de November¹⁹³ holdtes atter Storthinget.

Forhandlingerne den 9de, 10de, 11te og 12te November blev af Hovedprotocollen oplæst.

Præsidenten androg for Forsamlingen Major Sibberns i Gaaer indleverede skriftlige Forslag til nogle Bestemmelser sigtende til at faae Storthinget saasnart mueligt opløst.

Storthinget resolverede, at de af dets Medlemmer, der endnu agter at indlevere Forslage, skulle fremkomme med disse, inden Storthingets Samling, næstkommende Tirsdag, bliver ophævet, saafremt disse Forslage skulle kunne komme under Ventilation paa dette Storthing; dog at fra denne Bestemmelse er undtaget de Propositioner, som Medlemmerne maatte foranlediges til i Anledning af hvad som til Storthinget maatte indkomme fra hans Kongelige Højhed Kronprindsen, og den Beretning, som den nedsatte Committee, der skal bedømme de hidtil uafgiorte Forslage, vil fremlægge.

Forsaavidt Major Sibberns Forslag gaaer ud paa en Bestemmelse for, at Storthinget skulle fremme sine Forhandlinger ikke allene Formiddagen men og hver Dags Eftermiddag, forkastede Storthinget hans Proposition, som noget der ikke kunne antages som en almindelig Regel, ligesom Forslagets tredie Deel, der angaaer Storthingets Opløsning, blev anseet for at være Selvfølge af Forretningernes Afgiørelse, og saaledes ikke behøver nogen egen Bestemmelse.

Derefter foretoges Landsdommer Nansens i Gaaer gjorde Indstilling nemlig:

- 1./ At Storthinget skulle tage en Beslutning hvorefter det kunne blive undersøgt, hvorledes Bladet Tidens Udgiver var kommen i Besiddelse af den i dette Blad No. 27 indførte Grev Wedel Jarlsbergs Tale i Storthinget.
- 2./ At Storthingets Beslutning af 21de forrige Maaned, i ovenmældte Henseende maatte bringes i Erindring, og
- 3./ At en Redactions-Committee maatte udnævnes, saa at intet af Storthingets Forhandlinger maatte trykkes, naar Manuskriptet ej i Forvejen af den var revideret, da Ansvarligheden saaledes allene burde hvile paa denne Committee.

Henseende Forslagets 1ste Post tilkiendegav Sorenskriver Wejdemann, at han, i Overeensstemmelse med Storthingets Beslutning af 8de forrige Maaned havde leveret Bladet Tidens Udgiver den paaankede Tale til Aftryk, saasom han ikke ansaae den for at henhøre til det ved Storthingets Resolution af 21de samme Maaned, fra Trykning undtagne Document. Efterat fleere af Storthingets Medlemmer havde ytret sine Formeeninger henseende ovenmældte Indstillings 1ste og 2den Post, frafaldt Landsdommer Nansen den ved bemældte Poster gjorde Motion. Henseende 3die Post: Pluraliteten bifaldt denne Landsdommer Nansens Indstilling og derhos fastsadte, at Comiteen skal bestaae af 1 eller 2 af Storthingets Medlemmer og et lige Antal udenfor Storthinget, hvilke Præsidenten foreslaaer. Ifølge heraf blev til Medlemmer af Redactions-Comiteen udnævnte: Biskop Bech, Doctor Neumann, Politiemæster Arntzen og som Reserve-Medlem Kammerraad Holst.

Endelig foretog Præsidenten det anmeldte Forslag fra Bergmæster Steenstrup om det næstkommende ordentlige Storthings Udsættelse¹⁹⁴, og i Forening dermed, et senere fra Provst Hertzberg indleveret Forslag, datteret 13de dennes, som hoslægges under No. 256.

¹⁹³ Stortingets hovedprotokoll: 7a-24a; 1815: 389-396; 1835: 650-703.

¹⁹⁴ Se Stortingets forhandlingsprotokoll 11. november 1814, og bilag 250.

Stortinget besluttede, at Hans Kongelige Højhed Kronprindsen, ved en af Præsidenten udnævnt Deputation af 5 medlemmer, skulle forespørges, om han, paa Hans Majestæt Kongens Vegne og til Land Almuens Beroeligelse ville give Løfte om, at ingen Værnepligtig, der er over 25 Aars Alder, skulde blive udcommanderet inden næste ordentlige Storthings Afholdelse, i Tilfælde Udsættelsen skulde ansees fornøden, og at Præsidentskabet, ved Skrivelse til Lov-Comiteen, Finants-Comiteen og Comiteen der skal gjøre Forslage om nærmere Bestemmelser henseende Værnepligten, skulde indhente Efterretninger om, hvorvidt disse Comiteer vare istand til, i det seeneste inden Julii Maaned næstkommende Aar, at forelægge Stortinget deres Arbejder enten i det Hele eller for en Deel, og at Bergmæster Steenstrups og Provst Hertzbergs Forslage, naar disse Oplysninger vare indkomne, igien skulde foretages til Afgjørelse.¹⁹⁵ Til Medlemmer af denne Deputation som, ifølge ovennævnte Stortingets Bestemmelse skal afgaae til Hans Kongelige Højhed Kronprindsen, udnævnte Præsidenten: Capitaine von Motzfeldt, Politimæster Arntzen, Inspecteur Sodemann, Kiøbmand Jørgen Aal og Gaardbruger Ole Haagenstad.¹⁹⁶

Præsidenten derefter oplæste de indkomne Breve, nemlig:

- 1./ Statsraadets Skrivelse af 11te dennes, hvorved communiceres, at Hans Kongelige Højhed Kronprindsen paa Hans Majestæts Vegne, efter Hans Fuldmagt, har udnævnt Hans Excellence, Rigets Herre, Feldtmarschalk Greve af Essen til at indtræde i Statsraadet som Norges Statholder og at Hans Excellence, ifølge deraf, har fremlagt skriftlig Eed til Kongen og Constitutionen.
- 2./ Sammes Skrivelse af Ditto Dato, hvorved sendes Afskrift af det for Over-Krigs-Commissionen udfærdigede Commissorium.
- 3./ Lagthingets Præsidentskabs Skrivelse af 14de dennes, hvorved tilkiendegives, at Lagthinget har bifaldt en af Odelstinget under 9de denne Maaned fattet Beslutning, hvorefter Statsraadet skulde anmodes om, at fremlægge sine Protocoller, forsaavidt de angaae Forhandlingerne ved den under 14de Augustii sidstleden paa Moss, afsluttede Convention for en Comitee, som Stortinget udvælger, hvilken Comitee derefter skulde meddele Stortinget de erhvervede Oplysninger Conventionen betræffende, m. m.

Disse Breve bleve hoslagde Protocollen under No. 257, 258, og 259. I Anledning af Lagthingets Skrivelse fastsatte Stortinget, at Comiteen skal bestaae af 3 Medlemmer, hvortil ved Votering blev valgt: Amtmand Krohg ved 24 Stemmer, Landsdommer Nansen ved 22 Stemmer og Provst Schmidt ved 21 Stemmer.¹⁹⁷

Sorenskriver Bryn oplæste og fremleverede en skriftlig Indstilling af Gaaers Datum, hvorved han foreslaaer: at Stortinget ved dets Præsident strax skulde udstæde en Bekiendtgjørelse af den her i Stortinget oplæste Indberetning om Landets Forfatning, som af den dertil nedsatte Comitee er forfattet. Forslaget blev henlagt til næste Dags Forretninger. Det legges herhos under No. [—]¹⁹⁸ 260.

Capitaine Motzfeldt, for [—]¹⁹⁹ den Afdeeling af Stortingets større Comitee, der confererer med de svenske Commissarier, fremlagde det ene af de fra Præsidentskabet udfærdigede Exemplarer af Rigets nu forandrede Grundlov, paategnet de ²⁰⁰ svenske

¹⁹⁵ Se Stortingets forhandlingprotokoll 23. november 1814.

¹⁹⁶ Se Stortingets forhandlingprotokoll 15. november 1814.

¹⁹⁷ Se Odelstingets forhandlingprotokoll 22. november 1814.

¹⁹⁸ Strøket: 259

¹⁹⁹ Strøket: Formanden

²⁰⁰ Tilføyd med en annen hånd: Kongl.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Commissariers Ratification. I Anledning af Capitaine Motzfeldts derhos gjorde Beretning, resolverede Stortinget, at Comiteen, som haver redigeret Grundloven, skulle forfatte Forslage til dens Intimation og til Hans Majestæt Kongens Sanction, samt forelægge Stortinget disse, og naar Stortinget havde bifaldt dens Forslage, henvende sig til Commissarierne for at høre, og derefter referere Stortinget deres Formeening, saasom de paa det fremlagde Exemplar gjorde Paategninger ikke, med Grundloven, ved Trykken skulle kundgiøres. Det fremlagde Exemplar hoslægges Protocollen under No. 261 og inddrages i Hoved-Protocollen saalydende: «Kongeriget Norges Grundlov, given i Rigsforsamlingen paa Eidsvold den 17de Mai 1814 og nu i Anledning af Norges og Sverrigs Rigers Forening nærmere bestemt i Norges overordentlige Storthing i Christiania og antagen den 4de November 1814.

A.

Om Statsformen og Religionen.

§ 1.

Kongeriget Norge er et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhængeligt Rige, foreenet med Sverrig under een Konge. Dets Regjeringsform er indskrænket og arvelig monarkisk.

§ 2.

Den evangelisk lutherske Religion forbliver Statens offentlige Religion. De Indvaanere, der bekjende sig til den, ere forpligtede til at opdrage deres Børn i samme. Jesuiter og Munke-Ordener maae ikke taaes. Jøder ere fremdeles udelukkede fra Adgang til Riget.

B.

Om den udøvende Magt, Kongen og den kongelige Familie.

§ 3.

Den udøvende Magt er hos Kongen.

§ 4

Kongen skal stedse bekjende sig til den evangelisk lutherske Religion, haandthæve og beskytte denne.

§ 5.

Kongens Person er hellig; han kan ikke lastes, eller anklages. Ansvarligheden paaligger hans Raad.

§ 6.

Arvefølgen er lineal og agnatisk, saaledes som den findes bestemt i den af Sverrigs Riges Stænder besluttede, og af Kongen antagne, Successions-Ordning af 26de September 1810, hvilken i Oversættelse vedføies denne Grundlov. Blandt Arveberettigede regnes ogsaa den Ufødte, der strax indtager sit tilbørlige Stæd i Arvelinien, naar han, efter Faderens Død, fødtes til Verden.

Naar en til Norges og Sverrigs forenede Kroner arveberettiget Prinds fødes, skal hans Navn og Fødselstid tilkjendegives førstholdende Storthing, og antegnes i dets Protocol.

§ 7.

Er ingen arveberettiget Prinds til, kan Kongen foreslaae sin Efterfølger, for Norges Storthing, paa samme Tid som for Sverrigs Stænder; Saasnart Kongen har fremsadt sit Forslag, skulle begge Folks Repræsentanter, af deres Midte, udkaare en Comitee der har Ret til at bestemme Valget, hvis Kongens Forslag ikke, ved Stemmemfleerhed, bifaldes særskildt af hvert Folks Repræsentanter. Antallet af Medlemmerne i denne Comitee, hvilken skal bestaae af ligemange fra hvert Rige, og den Orden som bør følges ved Valget, fastsættes

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

ved en Lov, som Kongen paa samme Tid foreslaaer for næste Storting, og for Sverrigs Riges Stænder. Af den samlede Comitee udtræder Een ved Lodkastning.

§ 8.

Kongens Myndighedsalder fastsættes ved en Lov, der gives efter Overeenskomst imellem Norges Storting og Sverrigs Stænder, eller, hvis de derom ikke kunne foreenes, ved een af begge Rigers Repræsentanter udnævnt Comitee, med de i forestaaende § 7 anførte Bestemmelser. Saasnart Kongen har opnaaet den lovbestemte Alder, erklærer han sig offentlig at være myndig.

§ 9.

Saasnart Kongen, som myndig, tiltræder Regjeringen, aflægger han for Stortinget følgende Eed: «Jeg lover og sværger, at ville regjere Kongeriget Norge i Overeensstemmelse med dets Constitution og Love; saasandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.»

Er intet Storting paa den Tid samlet, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet, og gjentages høitideligen af Kongen paa første Storting, enten mundtlig, eller skriftlig ved den han dertil beskikker.

§ 10.

Kongens Kroning og Salving skeer, efter at han er bleven myndig, i Tronhjems Domkirke, paa den Tid og med de Ceremonier, han selv fastsætter.

§ 11.

Kongen opholder sig i Norge nogen Tid hvert Aar, hvis ikke vigtige Hindringer møde.

§ 12.

Kongen vælger selv et Raad af norske Borgere som ikke ere yngre end 30 Aar. Dette Raad skal i det mindste bestaae af een Statsminister og syv andre Medlemmer. Ligeledes kan Kongen beskikke en Vicekonge, eller en Statholder. Kongen fordeler Forretningerne iblandt Statsraadets Medlemmer, saaledes som han det for tjenligt eragter. Til at tage Sæde i Statsraadet, kan Kongen, eller, i hans Fraværelse, Vicekongen (eller Statholderen i Foreening med Statsraaderne) ved overordentlige Leiligheder foruden Statsraadets sædvanlige Medlemmer, tilkalde andre norske Borgere, kun ingen Medlemmer af Stortinget; Fader og Søn, eller to Brødre, maae ei paa samme Tid have Sæde i Statsraadet.

§ 13.

Under Kongens Fraværelse overdrager han Rigets indvortes Bestyrelse i de Tilfælde han selv foreskriver, til Vicekongen eller Statholderen tilligemed i det mindste fem af Statsraadets Medlemmer. Disse skulle føre Regjeringen i Kongens Navn og paa hans Vegne. De skulle ubrødelig efterligne²⁰¹ saavel denne Grundlovs Bestemmelser som de særskildte dermed overeensstemmende Forskrifter, som Kongen i Instructionen meddeler dem. Om de Sager, de saaledes afgjøre, have de at indsende en underdanig Indberetning til Kongen. Forretningerne afgjøres ved Stemmegivning, hvorved, i Tilfælde at Stemmerne ere lige, Vicekongen eller Statholderen, eller, i deres Fraværelse det første Medlem af Statsraadet, har tvende Stemmer.

§ 14.

Vicekonge kan ikkun Kronprindsen eller hans ældste Søn være, men ei førend de have opnaaet den for Kongen bestemte Myndighedsalder. Til Statholder udnævnes enten en Normand eller en Svensk. Vicekongen skal boe inden Riget, og maa ikke opholde sig uden

²⁰¹ I margen tilføyet med en annen hånd: NB.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

for det, længere end 3 Maaneder om Aaret. Naar Kongen er nærværende ophører Vicekongens Function. Er ingen Vicekonge men Statholder, ophører ligeledes dennes Function, da han i saadant Tilfælde, blot er den første Statsraad.

§ 15.

Hos Kongen forbliver stedse, under hans Ophold i Sverrig, den norske Statsminister og tvende af Statsraadets Medlemmer, hvilke sidste aarligen omskifte.

De have de samme Pligter og den samme constitutionelle Ansvarlighed, som den i Norge værende (i § 13 nævnte) Regjering, og i deres Overværelse alene skulle de norske Anliggender afgjøres af Kongen. Alle Andragender fra norske Borgere til Kongen, skulle først indleveres til den norske Regjering og forsynes med sammes Betænkning, forinden de afgjøres.

I Almindelighed maae ingen norske Sager afgjøres, uden at den i Norge værende Regjerings Betænkning er indhæntet, med mindre vigtige Hindringer maatte forbyde Saadant.

Den norske Statsminister foredrager Sagerne, og bliver ansvarlig for Expeditionernes Overeensstemmelse med de fattede Beslutninger.

§ 16.

Kongen anordner al offentlig Kirke- og Guds-Tjeneste, alle Møder og Forsamlinger om Religionssager, og paaseer, at Religionens offentlige Lærere følge de dem foreskrevne Normer.

§ 17.

Kongen kan give og ophæve Anordninger, der angaae Handel, Told, Næringsveie og Politie; dog maae de ikke stride mod Constitutionen og de (saaledes som efter følgende § 77, 78 og 79 bestemme) af Storthinget givne Love. De gjelde provisorisk til næste Storthing.

§ 18.

Kongen lader i Almindelighed indkræve de Skatter og Afgifter, som Storthinget paalægger. Den norske Statscasse forbliver i Norge, og dens Indtægter anvendes alene til Norges Tarv.

§ 19.

Kongen vaager over, at Statens Eiendomme Regalier anvendes og bestyres paa den af Storthinget bestemte og for Almeenvæsenet nyttigste Maade.

§ 20.

Kongen har Ret til, i Statsraadet at benaade Forbrydere, efter at Høieste²⁰² Dom er falden og dens Betænkning indhæntet.

Forbryderen har Valget, om han vil modtage Kongens Naade, eller underkaste sig den ham tildømte Straf.

I de Sager, som af Odelstthinget foranstaltes anlagte for Rigsretten, kan ingen anden Benaadning, end Fritagelse for idømt Livsstraf, finde Sted.

§ 21.

Kongen vælger og beskikker, efter at have hørt sit norske Statsraad, alle civile, geistlige og militaire Embedsmænd.

Disse sværge Constitutionen og Kongen Lydighed og Troskab.

²⁰² Tilføyet med annen hånd: Rets

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

De kongelige Prindser maae ei beklæde civile Embeder, dog kan til Vicekonge udnævnes Kronprindsen eller hans ældste Søn.

§ 22.

Rigets Statholder, Statsministeren og de øvrige Statsraadets Medlemmer, samt de Embedsmænd, som ere ansatte ved dets Contoirer, Gesandter og Consuler, civile og geistlige Overøvrigheds-Personer, Regimenters og andre militære Corpsers Chefer, Commandanter i Fæstninger og Høistbefalende paa Krigsskibe, kunne, uden foregaaende Dom, afskediges af Kongen, efterat Han derom har hørt Statsraadets Betænkning. Hvorvidt Pension bør tilstaaes de saaledes afskedigede Embedsmænd, afgjøres af det næste Storting. Imidlertid nyde de to Trediedele af deres forhen havte Gage.

Andre Embedsmænd kunne ikkun suspenderes af Kongen, og skulle da strax tiltales for Domstolene, men de maae ei, uden efter Dom, afsættes, ei heller, mod deres Villie, forflyttes.

§ 23.

Kongen kan meddele Ordener til hvem han for godt befinder, til Belønning for udmærkede Fortjenester, der offentlig maae kundgjøres; men ei anden Rang og Titel, end den, ethvert Embede medfører. Ordenen fritager ingen for Statsborgernes fælleds Pligter og Byrder, ei heller medfører den fortrinlig Adgang til Statens Embeder. Embedsmænd, som i Naade afskediges, beholde deres havte Embeders Titel og Rang.

Ingen personlige, eller blandede arvelige Forrettigheder maae tilstaaes Nogen for Eftertiden.

§ 24.

Kongen vælger og afskediger, efter eget Godtbefindende, sin Hofstat og sine Hofbetjente.

§ 25.

Kongen har høieste Befaling over Rigets Land- og Søemagt. Den maae ikke forøges eller formindskes, uden Stortingets Samtykke. Den maae ikke overlades i fremmede Magters Tjeneste, og ingen fremmede Magters Krigsfolk, undtagen Hjælpetropper imod fiendtligt Overfald, maae inddrages i Riget, uden Stortingets Samtykke.

I Fredstider maae ingen andre end Norske Tropper være stationerede i Norge, og ingen Norske Tropper i Sverrig. Kongen kan dog i Sverrig have Norsk Garde af Frivillige, og kan for en kort Tid, i det høieste sex Uger om Aaret, sammenkalde de nærmeste Tropper af begge Rigers Krigsmagt til Vaabenøvelser inden hvilkensomhelst af Rigerne Grændser; men ei maae, i noget Tilfælde, flere Krigsfolk end 3000 Mand, af alle Vaaben sammementagne, kunne i Fredstider inddrages i det ene Rige af det andet Riges Krigsmagt.

Til Angrebs Krig maae Norges Tropper og Roeflottillie ikke anvendes, uden Stortingets Samtykke.

Den Norske Flaade skal have sine Værfter og i Fredstider sine Stationer eller Havne i Norge.

Det ene Riges Krigsfartøier maae ikke besættes med det andets Søefolk, uden forsaavidt disse frivilligen lade sig hyre.

Landeværnet og de øvrige Norske Tropper, som ikke til Linietropper kunne henregnes, maae aldrig bruges udenfor Norges Grændser.

§ 26.

Kongen har Ret til at sammenkalde Tropper, begynde Krig og slutte Fred, indgaae og ophæve Forbund, sende og modtage Gesandter. Naar Kongen vil begynde Krig, da skal Han

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

meddele Regjeringen i Norge sine Tanker, og indhente dens Betænkning derom, tilligemed fuldstændig Beretning om Rigets Tilstand, i Henseende til dets Finantser og Forsvarsmidler, med videre.

Efterat dette er skeet, sammenkalder Kongen den norske Statsminister og de norske Statsraader, saavel som de Svenske, til et overordentligt Statsraad, og fremsætter da de Grunde og Omstændigheder, som i dette Tilfælde bør tages i Overveielse, hvorved tillige den Norske Regjerings Forklaring om dette Riges Tilstand, saavel som en lignende Beretning om Sverrigs bliver at fremlægge. Om disse Gjenstande fordrer Kongen deres Betænkning, hvilken de skulle, enhver for sig, afgive til Protocollen under den Ansvarlighed, Grundloven bestemmer; og har da Kongen Ret til at tage og udføre den Beslutning han anseer gavnligst for Staten.

§ 27.

Alle Statsraader skulle, naar de ikke have lovligt Forfald, være nærværende i Statsraadet, og maae ingen Beslutning tages der, naar ikke over det halve Antal Medlemmer ere tilstæde. I de norske Sager, som (i Følge § 15) afgjøres i Sverrig, maae ingen Beslutning tages, med mindre enten den norske Statsminister og een norsk Statsraad, eller begge de norske Statsraader, ere tilstæde.

§ 28.

Forestillinger om Embeders Besættelse og andre Sager af Vigtighed (diplomatiske og egentlige militære Commando-Sager undtagne) skulle foredrages i Statsraadet af det Medlem, til hvis Fag de høre, og Sagerne af ham expederes, overensstemmende med den i Statsraadet fattede Beslutning.

§ 29.

Forbyder lovligt Forfald en Statsraad at møde og foredrage de Saager, som henhøre under hans Fag, skulle disse foredrages af en anden Statsraad, som Kongen, om han er tilstæde, eller i andet Fald, den, der har Forsædet i Statsraadet, i Forening med de øvrige Statsraader, dertil constituerer.

Hindres saa mange, ved lovligt Forfald, fra at møde, at ikke flere end Halvparten af det bestemte Antal Medlemmer ere tilstæde, skulle andre Embedsmænd, paa lige Maade, konstitueres til at tage Sæde i Statsraadet, i hvilket Tilfælde ufortøvet skeer Beretning derom til Kongen, som afgjør, om de skulle vedblive i denne Function.

§ 30.

I Statsraadet føres Protocoll over alle de Sager, som der forhandles. Enhver, som har Sæde i Statsraadet, er pligtig til, med Friemodighed at sige sin Meening, hvilken Kongen er forbunden at høre. Men det er denne forbeholdt, at fatte Beslutning, efter sit eget Omdømme.

Finder noget Medlem af Statsraadet, at Kongens Beslutning er stridende mod Statsformen eller Rigets Love, eller øiensynligen er skadelig for Riget, er det Pligt, at gjøre kraftige Forestillinger derimod, samt at tilføre sin Meening i Protocollen. Den, der ikke saaledes har protesteret, ansees at have været eenig med Kongen og er ansvarlig derfor, saaledes, som siden bestemmes, og kan af Odelstinget sættes under Tiltale for Rigs Retten.

§ 31.

Alle af Kongen selv udfærdigede Befalinger (militære Commando-Sager undtagne) skulle contrasigneres af den norske Statsminister.

§ 32.

De Beslutninger, som tages af Regjeringen i Norge under Kongens Fraværelse, udfærdiges i Kongens Navn og undertegnes af Vice-Kongen eller Statholderen og af Statsraadet, samt kontrasigneres af den, som foredrager Sagen, da han bør være ansvarlig for Expeditionens Overeensstemmelse med den Protocoll, hvori Resolutionen er indført.

§ 33.

Alle Forestillinger om Norske Sager, saavel som de Expeditioner, som i Anledning deraf skee, forfattes i det Norske Sprog.

§ 34

Nærmeste Tron-Arving, om han er den regjerende Konges Søn, fører Titel af Kronprinds. De øvrige, som til Kronen ere arveberettigede, kaldes Prinds, og de Kongelige Døttre Prindsesser.

§ 35.

Saasnart Tronarvingen har fyldt sit 18de Aar, er han berettiget til at tage Sæde i Statsraadet, dog uden Stemme eller Ansvar.

§ 36.

Ingen Prinds af Blodet maa gifte sig uden Kongens Tilladelse. Handler han herimod, forbryder han sin Ret til Norges Krone.

§ 37.

De Kongelige Prinds og Prindsesser skulle, for deres Personer, ikke svare for andre, end Kongen, eller hvem han, til Dommer over dem, forordner.

§ 38.

Saavel den Norske Statsminister, som de 2de norske Statsraader, der følge Kongen, have Sæde og delibererende Stemme i det Svenske Statsraad, naar sammesteds forhandles Gjenstande, som angaa begge Riger. I saadanne Sager bør tillige den i Norge værende Regjerings Betænkning indhentes, med mindre Sagerne udfordre saa hastig Afgjørelse, at Tid dertil ei gives.

§ 39.

Døer Kongen, og Thronfølgeren endnu er umyndig, skal det Norske og Svenske Statsraad strax sammentræde, for fælles at udstæde Indkaldelse til Storthing i Norge og Rigsdag i Sverrig.

§ 40.

Indtil begge Rigers Repræsentanter ere forsamlede og have anordnet Regjeringen under Kongens Mindreaarighed, forestaaer et, af et lige Antal Norske og Svenske Medlemmer sammensat, Statsraad Rigerne Bestyrelse, med Iagttagelse af disses gjensidige Grundlove.

Den norske og den svenske Statsminister, som have Sæde i fornævnte sammensatte Raad, kaste Lod om, hvo der skal have Forsædet.

§ 41.

De i foregaaende § 39 & 40 bestemte Forholdsregler skulle ogsaa finde Sted, saa ofte det, i Følge Sverrigs Regjeringsform tilkommer det svenske Statsraad, i Egenskab af Statsraad, at føre Regjeringen.

§ 42.

Angaaende de nærmere Bestemmelser, som ere nødvendige i de i §§ 39, 40 og 41 anførte Tilfælde, foreslaaer Kongen for næste Storthing i Norge og Rigsdag i Sverrig en Lov, bygget paa Grundsætningen om fuldkommen Lighed imellem begge Rigerne.

§ 43.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Valget af Formyndere, som skulle bestyre Regjeringen for den umyndige Konge, skal foretages efter samme Regler, og paa samme Maade, som forhen i § 7 er foreskrevet for Valget af Thronfølger.

§ 44.

De som i de udi § 40 og 41 anførte Tilfælde forestaae Regjeringen, skulle, de Norske for det Norske Storting, aflægge følgende Eed: «Jeg lover og sværger, at ville forestaae Regjeringen i Overensstemmelse med Constitutionen og Lovene — Saa sandt hjælpe mig Gud og Hans hellige Ord.» De Svenske aflægge Eed for Sverrigs Riges Stænder. Holdes ei Storting eller Rigsdag paa den Tid, nedlægges Eeden skriftlig i Statsraadet, og gjentages siden paa næste Storting eller Rigsdag.

§ 45.

Saasnart deres Statsstyrelse ophører, skulle de aflægge Kongen og Stortinget Regnskab for samme.

§ 46.

Efterlade Vedkommende, i Overensstemmelse med § 39 og 41, strax at sammenkalde Stortinget, da paaligger det Høieste Ret, som en ubetinget Pligt, saasnart fire Uger ere forløbne, at foranstalte denne Sammenkaldelse.

§ 47.

Bestyrelsen af den umyndige Konges Opdragelse bør, hvis hans Fader ei derom har efterladt nogen skriftlig Bestemmelse, fastsættes paa den i § 7 og 43 foreskrevne Maade.

Det bør være en ufravigelig Regel, at den umyndige Konge gives tilstrækkelig Underviisning i det norske Sprog.

§ 48.

Er den mandlige Kongestamme uddød, og ingen Thronfølger udkaaret, da skal en nye Konge-Æt vælges paa den i § 7 foreskrevne Maade. Imidlertid forholdes med den udøvende Magt efter 43de §

C.

Om Borgerret og den lovgivende Magt.

§ 49.

Folket udøver den lovgivende Magt ved Stortinget, der bestaaer af to Afdelinger, et Lagthing og et Odelsting.

§ 50.

Stemmeberettigede ere kun de Norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været boesatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten

- a) ere, eller have været, Embedsmænd;
- b) paa Landet eie, eller, paa længere Tid, end fem Aar have bøllet matrikuleret Jord;
- c) ere Kjøbstædsborgere, eller i Kjøbstad eller Ladested eie Gaard eller Grund, hvis Værdie i det mindste er 300 Rbkdlr. S. V.

§ 51.

Mandtal over alle stemmeberettigede Indvaanere skal forfattes i enhver Kjøbstad af Magistraten, og i ethvert Præstegjeld af Fogden og Præsten.

De Forandringer dette efterhaanden maatte undergaae, anføres ufortøvet deri.

Enhver skal, forinden han indføres i Mandtallet, offentlig til Tinge sværge Constitutionen Troeskab.

§ 52.

Stemme-Ret suspenderes:

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

- a) ved Anklage til Thinge for Forbrydelser;
 - b) ved Umyndiggjørelse.
 - c) ved Opbud eller Fallit, indtil Creditorerne have erholdet fuld Betaling, med mindre Falliten er foraarsaget ved Ildsvaade, eller andet utilregneligt og beviislige Uheld.
- § 53.

Stemme-Ret tabes:

- a) ved at have været dømt til Tugthuus, Slaverie eller vanærende Straffe;
- b) ved at gaa i en fremmed Magts Tjeneste, uden Regjeringens Samtykke.
- c) ved at erhverve Borgerret i en fremmed Stat;
- d) ved at overbevises om at have købt Stemmer, solgt sin egen Stemme, eller stemt i flere end een Valgforsamling.

§ 54.

Valg- og Distrikts Forsamlingerne holdes hvert tredie Aar. De skulle være tilendebragte inden December Maanedes Udgang.

§ 55.

Valg-Forsamlingerne holdes, paa Landet i Præstegjeldets Hoved-Kirke, i Kjøbstæderne i Kirken, paa Raadhuuset, eller et andet dertil bekvemt Sted. De bestyres paa Landet af Sognepræsten og hans Medhjelpere, i Kjøbstæderne af disses Magistrater og Formænd. Stemmegivningen skeer i den Orden Mandtallet viser.

Stridigheder om Stemmeret afgjøres af Forsamlingens Bestyrere, hvis Kjendelse kan indankes for Stortinget.

§ 56.

Førend Valgene begynde, skal Constitutionen lydelig oplæses, i Kjøbstæderne af den første Magistrats-Person, paa Landet af Præsten.

§ 57.

I Kjøbstæderne udnævnes een Valgmænd for hver 50 stemmeberettigede Indvaanere.

Disse Valgmænd samles inden otte Dage derefter paa et af Øvrigheden dertil bestemt Sted, og udnævne enten af deres egen Midte, eller iblandt de øvrige Stemmeberettigede i deres Valg-Distrikt, een Fierdedeel af deres eget Antal til at møde og tage Sæde paa Stortinget, saaledes, at 3 til 6 vælge een, 7 til 10 to, 11 til 14 tre, 15 til 18 fiire, som er det høieste Antal nogen Bye maae sende. Har en Kjøbstad færre end 150 stemmeberettigede Indvaanere, sender den sine Valgmænd til nærmeste Kjøbstad, for at stemme i Forening med dennes Valgmænd, og ansees da begge Kjøbstæder, som eet Distrikt.

§ 58.

I hvert Præstegjeld paa Landet udnævne de stemmeberettigede Indvaanere, i Forhold til deres Antal, Valgmænd, saaledes, at indtil 100 vælge een, 100 til 200 to, 200 til 300 tre, og saa fremdeles samme Forhold.

Disse Valgmænd samles inden een Maaned derefter paa et av Amtmanden dertil bestemt Sted, og udnævne da enten af deres egen Midte, eller iblandt de øvrige Stemmeberettigede i Amtet, en Tiendedeel af deres eget Antal til at møde og tage Sæde paa Stortinget, saaledes, at 5 til 14 vælge een, 15 til 24 to, 25 til 34 tre, 35 og derover fire, som er det største Antal.

§ 59.

De i § 57 og 58 fastsatte Bestemmelser gjælde indtil næste Storting. Befindes det da, at Kjøbstædernes Repræsentanter udgjøre mere eller mindre end een Trediedeel af hele Rigets, bør Stortinget, til Følge for Fremtiden, forandre disse Bestemmelser saaledes, at

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Kjøbstædernes Repræsentanter forholde sig til Landets, som een til to, og bør Repræsentanternes Antal i det hele ikke være mindre end 75 og ei større end 100.

§ 60.

De inden Riget værende Stemmeberettigede, der ikke kunne møde, formedelst Sygdom, militær Tjeneste eller andet lovligt Forfald, kunne skriftlig sende deres Stemmer til dem, der bestyre Valgforsamlingerne, forinden disse ere tilendebragte.

§ 61.

Ingen kan vælges til Repræsentant, med mindre han er 30 Aar gammel og har i 10 Aar opholdet sig i Riget.

§ 62.

Statsraadets Medlemmer og de Embedsmænd, som ere ansatte ved dets Contoirer, eller Hoffets Betjente og dets Pensionister, kunne ikke vælges til Repræsentanter.

§ 63.

Enhver, som vælges til Repræsentant, er pligtig at modtage Valget, med mindre han hindres derfra ved Forfald, der kjendes lovlige af Valgmændene, hvis Kjendelse kan underkastes Stortingets Bedømmelse. Den, som to paa hinanden følgende Gange har mødt som Repræsentant paa et ordentligt Storting, er ikke forpligtet til at modtage Valget til det derpaa følgende ordentlige Storting.

Hindres en Repræsentant ved lovligt Forfald fra at møde paa Stortinget, træder den, som næst ham har de fleeste Stemmer, i hans Sted.

§ 64.

Saasnart Repræsentanterne ere valgte, forsynes de med en Fuldmagt, underskrevet paa Landet af Overøvrigheden og i Kjøbstæderne af Magistraten, saavelsom af samtlige Valgmænd, til Beviis for, at de, paa den i Constitutionen foreskrevne Maade, ere udnævnte.

Disse Fuldmagters Lovlighed bedømmes af Stortinget.

§ 65.

Enhver Repræsentant er berettiget til Godtgjørelse af Stats-Cassen for Reise-Omkostninger til og fra Stortinget, og for Underholdning i den Tid han der opholder sig.

§ 66.

Repræsentanterne ere paa deres Reise til og fra Stortinget, samt under deres Ophold der, befriede fra personlig Heftelse, med mindre de gribes i offentlige Forbrydelser; ei heller kunne de udenfor Stortingets Forsamlinger drages til Ansvar for deres der yttrede Meeninger.

Efter den der vedtagne Orden er enhver pligtig at rette sig.

§ 67.

De paa forestaaende Maade valgte Repræsentanter udgjøre Kongeriget Norges Storting.

§ 68.

Stortinget aabnes i Almindelighed den første Søgnedag i Februari Maaned hvert tredie Aar i Rigets Hovedstad, med mindre Kongen, paa Grund af overordentlige Omstændigheder, saasom fiendtligt Indfald eller smitsom Syge, dertil bestemmer en anden Kjøbstad i Riget.

Saadan Bestemmelse maa da betimelig bekjendtgjøres.

§ 69.

I overordentlige Tilfælde har Kongen Ret til at sammenkalde Stortinget, uden for den almindelige Tid. Kongen udstæder da en Kundgjørelse, som bør være læst i alle

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Stiftsstædernes Kirker, i det mindste sex Uger, forinden Stortingets Medlemmer skulle møde paa det bestemte Sted.

§ 70.

Et saadant overordentligt Storting kan af Kongen hæves, naar han for godt befinder.

§ 71.

Stortingets Medlemmer fungere, som saadanne, i tre paa hinanden følgende Aar, saavel ved overordentlige, som ved det ordentlige Storting, der imidlertid holdes.

§ 72.

Holdes et overordentligt Storting endnu paa den Tid, det ordentlige skal sammentræde, ophører det førstes Virksomhed saasnart det sidste er samlet.

§ 73.

Intet av Thingene kan holdes, med mindre to Trediedeele av dets Medlemmer ere tilstæde.

§ 74.

Saasnart Stortinget har constitueret sig, aabner Kongen, eller den han dertil beskikker, dets Forhandlinger med en Tale, hvori han underretter det om Rigets Tilstand og de Gjenstande, hvorpaa han især ønsker at henlede Stortingets Opmærksomhed.

Ingen Deliberation maae finde Sted i Kongens Nærværelse.

Stortinget udvælger blant sine Medlemmer en Fierdepart, som udgjør Lagthinget; de øvrige tree Fierdeparter danne Odelstthinget.

Hvert Thing holder sine Forsamlinger særskilt og udnævner sin egen Præsident og Sekretair.

§ 75.

Det tilkommer Stortinget:

- a) at give og ophæve Love; at paalægge Skatter, Afgivter, Told og andre offentlige Byrder, som dog ei gjelde længere end til 1ste Julii det Aar, da et nyt ordentligt Storting er samlet, med mindre de af dette udtrykkeligen fornyes.
- b) at aabne Laan paa Rigets Credit;
- c) at føre Opsyn over Rigets Pengevæsen;
- d) at bevilge de til Stats-Udgivterne fornødne Pengesummer;
- e) at bestemme, hvormeget aarligen skal udbetales Kongen og Vice-Kongen til deres Hofstat, og at fastsætte den Kongelige Families Apanage, som dog ikke maae bestaae i faste Ejendomme;
- f) at lade sig forelægge den i Norge værende Regjerings Protocoll og alle offentlige Indberetninger og Papirer (egentlige militære Commando-Sager undtagne) samt verificerede Afskrivter eller Extracter af de hos Kongen ved den norske Statsminister og de i Sverrig værende tvende norske Statsraader førte Protocoller, eller de sammestæds fremlagte offentlige Papirer;
- g) at lade sig meddeele de Forbund og Tractater, Kongen, paa Statens Vegne, har indgaaet med fremmede Magter, med Undtagelse af hemmelige Artikler, som dog ei maae stride imod de offentlige;
- h) at kunne fordre Enhver til at møde for sig i Stats-Sager, Kongen og den Kongelige Familie undtagen; dog gjelder denne Undtagelse ikke for de Kongelige Prindser, forsaavidt de maatte beklæde andre Embeder end Vice-Kongens;
- i) at revidere midlertidige Gage- og Pensions-Lister, og deri gjøre de Forandringer det finder fornødne;

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

- k) at udnævne fem Revisorer, der aarligen skulle gennemsee Statens Regnskaber, og bekendtgjøre Extracter af samme ved Trykken, hvilke Regnskaber derfor skulle tilstilles disse Revisorer hvert Aar inden 1ste Julii.
- l) at naturalisere Fremmede.

§ 76.

Enhver Lov skal først foreslaaes paa Odelstinget, enten af dets egne Medlemmer eller af Regjeringen ved en Statsraad.

Er Forslaget der antaget, sendes det til Lagthinget, som enten bifalder eller forkaster det, og, i sidste Tilfælde, sender det tilbage med tilføjede Anmærkninger.

Disse tages i Overveielse af Odelstinget, som enten henlægger Lovforslaget, eller atter sender det til Lagthinget med eller uden Forandring.

Naar et Forslag fra Odelstinget to Gange har været Lagthinget forelagt, og anden Gang derfra er blevet tilbagesendt med Afslag, træder hele Stortinget sammen, og med to Trediedele af dets Stemmer afgjøres da Forslaget.

Imellem enhver saadan Deliberation maae i det mindste tre Dage hengaae.

§ 77.

Naar en af Odelstinget foreslaaet Beslutning er bifaldet af Lagthinget, eller af det samlede Storting, sendes den ved en Deputation fra begge Stortingets Afdelinger til Kongen, om han er tilstæde, eller, i andet Fald til Vice-Kongen, eller den norske Regjering, med Anmodning om at erholde Kongens Sanction.

§ 78.

Billiger Kongen Beslutningen, forsyner Han den med sin Underskrift, hvorved den vorder Lov. Billiger Han den ikke, sender Han den tilbage til Odelstinget med den Erklæring, at Han ikke for Tiden finder det tjenligt at sanctionere Beslutningen.

§ 79.

Beslutningen maae i dette Tilfælde ikke mere af det da samlede Storting forelægges Kongen, som paa samme Maade kan forholde sig, om næste ordentlige Storting paa nye foreslaaer samme Beslutning. Men bliver den ogsaa af det tredie ordentlige Storting, efter igien at være drøftet, atter paa begge Thinge uforandret antagen, og den da forelægges Kongen, med Begjæring, at Hans Majestæt ikke vil nægte en Beslutning sin Sanction, som Stortinget, efter det modneste Overlæg, anseer for gavnlig, saa vorder den Lov, om end Kongens Sanction ikke paafølger inden Stortinget adskilles.

§ 80.

Stortinget forbliver samlet saalænge det finder det fornødent, dog ikke over tre Maaneder, uden Kongens Tilladelse. Naar det, efterat have tilendebragt sine Forretninger, eller efterat have været samlet den bestemte Tid, hæves af Kongen, meddeeler Han tillige sin Resolution paa de ikke allerede forinden afgjorte Beslutninger, ved enten at stadfæste eller forkaste dem. Alle de, som Han ikke udtrykkeligen antager, ansees som af ham forkastede.

§ 81.

Alle Love udfærdiges i det norske Sprog og (de i § 79 undtagne) i Kongens Navn, under Norges Riges Segl, og i følgende Udtryk: «Vi N. N. gjøre vitterligt: at Os er bleven forelagt Stortingets Beslutning af Dato saalydendes: (her følger Beslutningen). Thi have vi antaget og bekræftet, ligesom vi herved antage og bekræfte samme som Lov, under Vor Haand og Rigets Segl.»

§ 82.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Kongens Sanction udfordres ikke til de Stortingets Beslutninger, hvorved:

- a) det erklærer sig samlet, som Storting, efter Constitutionen;
- b) det bestemmer sit indvortes Politie;
- c) det antager eller forkaster de tilstædeværende Medlemmers Fuldmagter;
- d) det stadfæster eller forkaster Kjendelser om Valgstridigheder;
- e) det naturliserer Fremmede;
- f) og endelig til den Beslutning, hvorved Odelstinget sætter Statsraader eller andre under Tiltale.

§ 83.

Stortinget kan indhente Høieste-Rets Betænkning over juridiske Gjenstande.

§ 84.

Stortinget holdes for aabne Dørre, og dets Forhandlinger kundgjøres ved Trykken, undtagen i de Tilfælde, hvor det Modsatte besluttet ved Stemmefleerhed.

§ 85.

Den der adlyder en Befaling, hvis Hensigt er, at forstyrre Stortingets Frihed og Sikkerhed, gjør sig derved skyldig i Forræderie mod Fædrelandet.

D.

Om den dømmende Magt.

§ 86.

Lagthingets Medlemmer tillige med Høieste-Ret udgjøre Rigsretten, som i første og sidste Instants dømmer i de Sager, som af Odelstinget anlægges, enten mod Statsraadets eller Høiesterets Medlemmer, for Embeds Forbrydelser, eller mod Stortingets Medlemmer for de Forbrydelser de, som saadanne, maatte begaae.

I Rigsretten har Præsidenten i Lagthinget Forsædet.

§ 87.

Den Anklagede kan, uden nogen dertil angiven Aarsag, forskyde af Rigsrettens Medlemmer indtil een Trediedel, dog saaledes, at Retten ei udgjør mindre end femten Personer.

§ 88.

Høieste-Ret dømmer i sidste Instants. Den maae ikke bestaae af færre end Justitiarius og sex Tilforordnede.

§ 89.

I Fredstider er Høieste-Ret tilligemed tvende høie Officeerer, som Kongen tilforordner, anden og sidste Instants i alle de Krigsrets-Sager, som angaae enten Liv eller Ære, eller Friheds-Tab for længere Tid end tree Maaneder.

§ 90.

Høiesterets Domme kunne i intet Tilfælde paaankes eller underkastes Revision.

§ 91.

Ingen kan beskikkes til medlem af Høieste-Ret, førend han er 30 Aar gammel.

E.

Almindelige Bestemmelser.

§ 92.

Til Embeder i Staten maae allene udnævnes de Norske Borgere, som bekjende sig til den evangelisk Lutherske Religion, have svoret Constitutionen og Kongen Troeskab og tale Landets Sprog, samt:

- a) enten ere fødte i Riget af Forældre, der da vare Statens Undersaatter; eller

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

b) ere fødte i fremmede Lande af Norske Forældre, som paa den Tid ikke vare en anden

Stats Undersaatter;

c) eller som den 17de May 1814 havde stadigt Ophold i Riget og ikke have vægret sig for at aflægge den Eed, at hævde Norges Selvtændighed;

d) eller som herefter opholde sig i Riget i 10 Aar;

e) eller som af Stortinget vorde naturaliserede. Dog kunne Fremmede beskikkes til Lærere ved Universitetet og de lærde Skoler, til Læger, og til Consuler paa fremmede Steder.

Ingen maae beskikkes til Overøvrigheds-Person, førend han er 30 Aar gammel, eller til Magistrats Person, Underdommer og Foged, førend han er 25 Aar gammel.

§ 93.

Norge tilsvarende ingen anden, end sin egen National-Gjæld.

§ 94

En nye almindelig civil og criminel Lovbog skal foranstaltes udgivet paa første, eller, om dette ikke er mueligt, paa andet ordentlige Storting. Imidlertid blive Statens nu gjeldende Love i Kraft, forsaavidt de ei stride imod denne Grundlov, eller de provisoriske Anordninger, som imidlertid maatte udgives.

De nu værende permanente Skatter vedblive ligeledes til næste Storting.

§ 95.

Ingen Dispensationer, Protectorier, Moratorier, eller Opreisninger maae bevilges, efterat den nye almindelige Lov er sat i Kraft.

§ 96.

Ingen kan dømmes uden efter Lov, eller straffes uden efter Dom. Piinligt Forhør maae ikke finde Sted.

§ 97.

Ingen Lov maae gives tilbagevirkende Kraft.

§ 98.

Med Sportler, som erlægges til Rettens Betjente, bør ingen Afgivter til Stats Cassen være forbundne.

§ 99.

Ingen maae fængslig anholdes, uden i lovbestemt Tilfælde og paa den ved Lovene foreskrevne Maade.

For ubeføiet Arrest, eller ulovligt Ophold, staaer Vedkommende den Fængslede til Ansvar.

§ 100.

Trykkefrihed bør finde Sted. Ingen kan straffes for noget Skrivt, af hvad Indhold det end maatte være, som han har ladet trykke eller udgive, med mindre han forsætlig og aabenbar har enten selv viist, eller tilskyndet andre til Ulydighed mod Lovene, Ringeagt mod Religionen, Sædelighed, eller de constitutionelle Magter, Modstand mod dissers Befalinger, eller fremført falske og ærekrænkende Beskyldninger mod Nogen.

Frimodige Yttringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand ere Enhver tilladte.

§ 101.

Nye og bestandige Indskrænkninger i Næringsfriheden bør ikke tilståes Nogen for Fremtiden.

§ 102.

Huus-Inquisitioner maae ikke finde Sted, uden i criminelle Tilfælde.

§ 103.

Fristæd tilstædes ikke dem, som herefter fallere.

§ 104.

Jord- og Boeslod kan i intet Tilfælde forbrydes.

§ 105.

Fordrer Statens Tarv, at Nogen maae afgive sine rørlige eller urørlige Eiendomme til offentligt Brug, saa bør han have fuld Erstatning av Statscassen.

§ 106.

Saavel Kjøbesummer, som Indtægter af det Geistligheden beneficerede Gods skal blot anvendes til Geistlighedens Bedste og Oplysningens Fremme.

Milde Stiftelsers Ejendomme skulle blot anvendes til disses Gavn.

§ 107.

Odels- og Aasædes-Retten maae ikke ophæves.

De nærmere Betingelser, hvorunder den, til største Nytte for Staten, og Gavn for Land-Almuen, skal vedblive, fastsættes af det første eller andet [—]²⁰³ følgende Storthing.

§ 108.

Ingen Grevskaber, Baronier, Stamhuse, og Fidei-Commissar maae for Eftertiden oprettes.

§ 109.

Enhver Statens Borger er i Almindelighed lige forpligtet til i en vis Tid at værne om sit Fædreland, uden Hensyn til Fødsel eller Formue.

Denne Grundsætnings Anvendelse, og de Indskrænkninger den bør undergaae, samt hvorvidt det er tjenligt for Riget, at Værnepligten ophører med det 25de Aar, overlades til [—]²⁰⁴ første ordentlige Storthings Afgjørelse, efterat alle Oplysninger ere erhvervede ved en Committee.

Imidlertid vedblive de nu gjeldende Bestemmelser.

§ 110.

Norge beholder sin egen Bank og sit eget Penge- og Mynt-Væsen, hvilke Indretninger ved Lov bestemmes.

§ 111.

Norge har Ret til at have sit eget Coffardi-Flag. Dets Orlogs-Flag bliver et Unions-Flag.

§ 112.

Viser Erfaring, at nogen Deel af denne Kongeriget Norges Grundlov bør forandres, skal Forslaget derom fremsættes paa et ordentligt Storthing, og kundgjøres ved Trykken. Men det tilkommer først det næste ordentlige Storthing at bestemme, om den foreslaaede Forandring bør finde Sted, eller ei. Dog maae saadan Forandring aldrig modsige denne Grundlovs Principer, men allene angaae Modifiactioner i enkelte Bestemmelser, der ikke forandre denne Constitutions Aand, og bør to Trediedele af Storthinget være eenig i saadan Forandring.

Christiania, i Norges overordentlige Storthing,

²⁰³ Strøket: ordentlige

²⁰⁴ Strøket: det

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

den 4de November 1814.

Christie

p:t: Præsident

Wejdemann

At forestaaende er overensstemmende med det af os redigerede og i Stortinget vedtagne, samt for Hans Majestæt Kongens Commissarier foreviiste og af dem antagne Concept til Kongeriget Norges Grundlov, det attesteres herved.

Redactions Committeeen i Norges overordentlige Storting, den 11te November 1814.

J: Chr: Berg

C: Holst

Nansen

Att Norriges Rikes Grund-Lag, sådan den Ord för Ord föreskrifven står, med Förbehåll af Sverriges Rikes Ständers Constitutionella Rätt, i de Delar, som medföra Ändring eller jemkningar i Sverriges Rikes Regierings-Form, blifvit afhandlad och beslutad emellan Vår Aller nådigste Konung och Herre, Carl den XIIIde, Sverrigs, Norriges, Göthes och Wendes Konung & & &, genom Oss undertecknade Befullmäktigade Commissarier, å Dess Höga Vågnar, samt Norriges Rikes Urtima Stor-Thing, nu i Christiania församladt, varder härmedelst, med våra namns och insegels undersättande, intygadt och bekräftadt.

Christiania den Fierde Dagen i November månad, Året efter Christi Börd, det Ettusende, Åttahundrade och på det Fiortonde.

M. Rosenblad.

(L: S:)

B. v. Platen

(L: S:)

G. af Wetterstedt

(L: S:)

G. F. Wirsén

(L: S:)

A: G: Mørner

(L:S:)

C: v: Rosenstein

(L: S:)

G. D. Valerius.[>]

Stortingets Forhandlinger blev derefter udsadt til i Morgen Formiddag Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

1814 den 15de Novembr.²⁰⁵ fremholdtes Norges overordentlige Storting.

Præsidenten forelæste Statsraad Rosenkrantz's Skrivelse af Dags Datum, som beretter, at han i Dag ønsker at meddele Stortinget til Overvejelse, efter Hans Kongelige Højhed Kronprindsens Befaling, et Forslag fra den executive Magt.

Stortinget autoriserede Præsidenten til at svare Statsraaden, at det ville modtage ham Kl. 12 Slet, og besluttede, at han skulle modtages ved den sædvanlige Deputation, som Præsidenten udnævner. Skrivelsen ligger herhos under No. 262.²⁰⁶

Derefter blev foretaget Sørenskriver Bryns i Gaaer anmeldte og fremlagte Forslag om at Præsidentskabet skulle lade offentlig bekendtgjøre den Beretning som her i Stortinget er aflagt, ved den anordnede Comitee om Rigets Forfatning. Efterat denne Sag var debateret, under hvilke Debates Provst Hertzberg tillige opkastede det Spørgsmaal, om det ikke var Stortingets Medlemmer tilladt, at tage Afskrifter af den ommoverede Efterretning, besluttede Stortingets Pluralité: at Sørenskriver Bryns Forslag ikke kan komme under Votering, saasom Stortinget forhen²⁰⁷ har fastsadt, at Comiteens Beretning ikke maae kundgjøres, og at der som Følge heraf ej heller maae tages eller gives Afskrifter af Beretningen.

Comiteen som er udnævnt til at igiennemgaae en Deel indkomne og uafgiorte Forslage, aflagde sin Beretning og Indstilling med Hensyn paa disse, hvilken dens Formand Kiøbmand Holter dicterede til Medlemmerne i Stortinget. Præsidenten anmeldte Comiteens Indstilling til Overvejelse i Morgen.

Landsdommer Nansen, Pastor Wejdemann og Provst Hertzberg fremlagde forskellige nye Forslage, som bleve oplæste og som Præsidenten i Morgen ville foredrage til Ventilation, da de bliver Protocollen hoslagte. Præsidenten anmeldte ogsaa, at han i Morgen ville sætte under Overvejelse om ikke en Deputation i Anledning Rigernes Forening og Kongevalget burde sendes til Hans Majestæt i Stockholm.

Capitaine Motzfeldt forelæste som Formand for den Deputation²⁰⁸ der var afsendt til Hans Kongelige Højhed Kronprindsen, efter den i Gaaer fattede Beslutning [—]²⁰⁹, Deput: Beretning om Udfaldet af denne sin Sendelse; efter hvilken Beretning Hans Kongelige Højhed i Kongens Navn gav det Løfte, at ifald det, mod Formodning skulle blive nødvendigt at commandere Tropper inden 1ste Julii næste Aar, da skal der dog ej commanderes Folk, der ere over 25 Aar gamle. Beretningen ligger herhos under No. 263.

Derefter blev anmeldt og indført Statsraad Rosenkrantz, som anmeldte, at han, efter Hans Kongelige Højhed Kronprindsens Befaling, havde at referere Kongens Proposition til Stortinget, den han oplæste og hvoraf Gienpart ligger herved under No. 264. Statsraaden forlod derefter Forsamlingen. Præsidenten ville besørge dette Kongens Forslag aftrykt til Medlemmernes Afbetiening, og derefter nærmere sætte samme under Ventilation.²¹⁰

Endelig forelæste Formanden for Commiteen til at redigere Grundloven, Forslag til den Intimation som skulle trykkes foran i Grundloven, samt til den Act, hvorved Kongen skulle erklære at have antaget Grundloven.²¹¹

²⁰⁵ Stortingets hovedprotokoll: 24a-25a; 1815: 396-402; 1835: 703-721.

²⁰⁶ Tilføyd med en annen hånd: Til Præs: for næstføl. 8 Dage blev Secr. Sskr. Christie valgt med 71 St. og Justrd. Diriks som Vicepræsident.

²⁰⁷ Se Stortingets forhandlinger 21. oktober 1814.

²⁰⁸ Se Stortingets forhandlinger 14. november 1814.

²⁰⁹ Strøket: Commiteens

²¹⁰ Se Stortingets forhandlinger 17. november 1814.

²¹¹ Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Disse Forslages Bedømmelse blev udsadt til i Morgen, da Stortinget, som for i Dag blev ophævet, atter samles Kl. 9 Slet Formiddag.

Christie

Weidemann

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 16de November²¹² continuerede Stortingets Forhandlinger.

Kammerraad Tidemann og Stadshauptmand Tønder mældte Sygdoms Forfald.

Præsidenten foretog Forsamlingen den i Gaaer dicterede Indstilling fra Comiteen til at undersøge de forskellige endnu uafgiorte Forslage. Denne Indstilling reducerer sig til følgende specielle Forestillinger:

1ste Post. Litr. A. angaaer det norske Flag.²¹³

Stortinget resolverede saaledes: Hans Majestæt skal ansøges om det ad interim maae være de norske Skibe tilladt, paa længere Farvande, at bruge det svenske Flag, og om, at disse Skibe tillige kunne blive forsynede med türkiske Søepasse fra Sverrig. For øvrigt gaaer Indstillingen, om det norske Handelsflags Udseende og Farve, over til Ventilation i Odelstinget som Lovforslag.²¹⁴

Litr. B. angaaer Handels-Comiteers Nedsættelse i Kiøbstæderne, for at gjøre Indberetning og Forslage, Handel og Told betreffende.²¹⁵

Stortinget resolverede; at dette Forslag ikke for Tiden behøver nogen Overvejelse, men skulle henlægges som dette Storting uvedkommende.

Litr. C. angaaer Forslag til fuldkommen frie Handel for Norge i Lighed med Sverrig.²¹⁶

Stortinget bifaldt Comiteens Indstilling, som gaaer derpaa ud, at Ventilationen af dette Forslag for Tiden er overflødig.

Litr. D. betrefrer hvorledes der med Told-Afgifterne imellem de forenede Riger indbyrdes burde forholdes.

Stortinget bifaldt Comiteens Indstilling og derfor bestemte, at Stortinget i en almindelig Ansøgning eller Indstilling til Hans Majestæt skulle yttre det Ønske, at norske Skibe og Vahrer i Sverrig, maatte nyde samme Fortrin og Rettighed som svenske Skibe og Vahre maatte blive tilstaaede i Norge.

Litr. E. angaaer Forslag til en Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med de Lande, som af begge forenede Riger acqviereres.

I denne Anledning blev tillige oplæst Landsdommer Nansens i Gaaer fremlagde Forslags 1ste Punct.

Stortinget resolverede, at der intet Hensyn skal tages paa disse Forslage i den til Hans Majestæt indgivende almindelige Ansøgning.

Litr. F. angaaer Opgjørelse imellem Danmark og Norge af disse Rigers gensidige Fordringer, i hvilken Anledning Comiteen formeenede, at Opgjørelsen rigtigst overlades eene til Hans Majestæt og hvorunder i Særdeleshed maatte tages Hensyn til Norges Ret til Island, Grønland og Færøerne, som norske Collonier, saavel som dets Andeel i andre offentlige [—]²¹⁷ Indretninger, der ere bekostede for Norges og Danmarks fælleds Penge,

²¹² Stortingets hovedprotokoll: 25a-30b; 1815: 402-417; 1835: 721-750.

²¹³ Se Stortingets forhandlinger 1. november 1814.

²¹⁴ Se Odelstingets forhandlinger 18. og 22. november og Lagtingets forhandlinger 22. november 1814.

²¹⁵ Se Stortingets forhandlinger 31. oktober 1814.

²¹⁶ Bilag 158B.

²¹⁷ Strøket: Forretninger

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

og endelig, at der tages Hensyn til Udlevering af de offentlige Documenter, Carter og videre som vedkommer Norge, hvilke sidste ønskedes at maatte blive opbevarede paa vedkommende Steder i Norge.

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling, som altsaa bliver en Punct, der tilføjes i den almindelige Ansøgning til Kongen.

2den Post, angaaende en Ansøgning om at erholde Hans Kongelige Højhed Kronprindsen udnævnt til Vicekonge etc. blev forbigaaet, som forhen afgjort.²¹⁸

3die Post. har Hensyn paa Consul Konows Forslag om særskildte Consuler i Udlandet, for Norge.²¹⁹

Storthinget resolverede, at intet i Anledning denne Motion og Forestilling, skal indføres i den almindelige Ansøgning til Kongen.

4de Post: Comiteen indstillede, at Sverrig skulde erstatte Norge eller vedkommende Ejere de Ejendomme, som før Krigens Udbrud 1813 bleve opbragt til svenske Havne og der lagte under Beslag eller solgte, og at begge Riger giensidigen gotgiøre hinanden, enten in Natura eller fuld Værdie for de Ejendomme, som siden Norges Afstaaelse fra Danmark, ere opbragte og solgte, uden Hensyn til enten samme ere tagne for kongelig eller privat Regning.

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling saaledes, at denne maatte blive en Deel af den indgivende almindelige Ansøgning fra Storthinget til Hans Majestæt.

5te Post, er en Recitte af specielle Forslage, som under de øvrige Poster ere benævnte og i Storthinget afgjorte.

6te Post: Comiteen indstillede, at Nationen skulle ansøge Hans Majestæts høje og kraftige Beskyttelse og Understøttelse til Fordeel for det norske Universitet.²²⁰

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling, der skulde blive en Deel af ovenmældte almindelige Ansøgning.

7de Post angaaer Consul Konows Forslag af 4de November, som forhen afgjort.

8de Post: Litr. A. Comiteen indstillede: at Hans Majestæts Medvirkning skulde ansøges for at erholde Erstatning til Norges Indvaanere for deres Skibe og Ladninger, der, efter den engelske Regierings Foranstaltning bleve lagte under Beslag i Engelland, førend Krigen imellem Engelland og Danmark i Aaret 1807 udbrød, da disse Ejendomme siden ere solgte og Værdien deponeret i Engellands Statskasse; og tillige for de Skibe, som i Aaret 1808 bleve bragte fra Portugisiske og spanske Havne til Engelland, og der solgte.

Kiøbmand Aal oplæste Forslag til denne Indstillings Udvidelse med Hensyn paa de Skibe, som i Aaret 1807, førend den engelske Krigs-Declaration mod Danmark var kundbar, bleve anholdte af engelske Krydsere og indbragte til de Portugisiske og spanske Havne, der efter med eller uden Priisdømmelse ere tagne i fortsadt Besiddelse, tilligemed deres Ladninger, af Opbringerne førte til Engelland, og der, forsaavidt de

²¹⁸ Se Stortingets forhandlinger 12. november 1814.

²¹⁹ Se Stortingets forhandlinger 1. november 1814.

²²⁰ Se Stortingets forhandlinger 4. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

ej undervejs strandede, afhændede. Kiøbmand Aals Proposition ligger herhos under No. 265.

Storthinget bifaldt Comiteens og Kiøbmand Aals derved gjorde Indstilling, saa denne Post indfattes i den almindelige Ansøgning til Kongen.

Litr. B. Comiteen indstillede, om ikke Hans Majestæts formaaende Indflydelse hos de udenlandske Magter, skulde ansøges derhen, at ethvert Skib, der er norsk Ejendom, og forsynet med Condemnations-Act, vorder respeceteret saa at de fremmed byggede norske Skibe, der ere kjøbte siden Aaret 1807, ubehindret kunne besejle fremmede Havne.

Kiøbmand Aal oplæste skriftlig Motion om, at der i denne Anledning tillige skulde søges om Hans Majestæts Medvirkning, hos den engelske Regiering, derhen, at den engelske Navigations-Act ikke, i all sin Streghed blev udøvet henseende de fremmede Skibe, som norske Undersaatter, under Krigen, have været nødsagede til at indkiøbe. Motionen ligger herhos under No. 266.

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling og Kiøbmand Aals proponerede Tillæg, som Deelee af den almindelige Ansøgning til Kongen.

9de Post angaaer Pastor Garmanns Forslag af 11te denne Maaned om at ansøge Kongen, at de 3000 Mand norske Tropper, som til Vaabenøvelser kunde sammenkaldes, ikke maatte vorde sammenkaldte i de første 5 Aar.²²¹

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling, der ikke finder det passende nu at foreslaae eller ønske nogen Forandring eller Indskrænkning i denne Henseende.

10de Post angaaer Pastor Bruns Forslag om, at vice Kongen eller Statholderen i Forening med Statsraadet skulde bemyndiges til at bortgive de ringere Embeder.²²²

Efterat denne Sag var ventileret, frafaldt Pastor Brun sin gjorde Motion, hvorfors Storthinget besluttede, at ingen Votering desangaaende skulde finde Sted.

11te Post angaaer Landsdommer Nansens Forslag af 12te November om at Storthinget skulde fatte en Beslutning, hvorved det antager den svenske Rigsdags Beslutning af 18de Augustii 1812 angaaende Regieringens Førelse i Kongens Sygdom.²²³

Dette Forslags Afgjørelse blev udsadt indtil det er afgjort, hvilke Poster, som ellers skal indføres i den almindelige Storthingets Ansøgning til Kongen.²²⁴

12te Post angaaer Provst Houndtes Forslag af 12te dennes om Gotgiørelse til den Deel af Norges Indvaanere, der i Krigen ere fratagne større eller mindre Deel af sin Ejendom.²²⁵

²²¹ Se Stortingets forhandlinger 11. november 1814.

²²² Bilag 267, vedlegg nr. 10.

²²³ Se Stortingets forhandlinger 31. oktober 1814 og bilag 177.

²²⁴ Se Stortingets forhandlinger 17. november 1814.

²²⁵ Bilag 267, vedlegg nr. 12.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Efterat denne Sag var ventileret frafaldt Provst Houndt sin gjorde Motion, som henhørende til Afgiørelse ved det ordinaire Storthing, hvorefter Votering derover ej blev foretaget.

- 13de Post angaaer Kiøbmand Hansens Forslag til Ansøgning om, at norske Handlende fremdeles maatte tillades at indkiøbe Tømmer af svenske Skove, og ubehindret transportere samme til norske Vanddrage, uden Afgifts Erlæggelse, og at Norges Indvaanere maatte fremføre Tømmer, der er aavirket i norske Skove, saavel til Lands som Vands igiennem Sverrig.²²⁶

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling, hvorefter intet, med Hensyn paa dette Forslag bliver at indføre i den almindelige Ansøgning til Kongen.

- 14de Post angaaer Sorenskriver Korns Forslag af 14de dennes, hvorefter det Ønske skulle yttres for den executive Magt, at de Krigs-Fornødenheder og Kornvahre, der ere bragte op i Landet, skulle forblive usolgte og opbevares, som Grundlag, for Magaziner med videre.²²⁷

Storthinget bifaldt Comiteens Indstilling, at det saaledes foreslaaede ikke skulle berøres i den indgivende almindelige Ansøgning.

- 15de Post angaaer Major Sibberns Forslag sigtende til Fæstningen Frideriksteen og Friderikstads [—]²²⁸ Tilbagelevering af de svenske Tropper.

Storthinget resolverede: Hans Kongelige Højhed Kronprindsen skal, ved en Deputation, forespørges: om der er taget nogen Bestemmelse, om hvad Tid Tropperne i Frideriksteen og Friderikstad kan ventes at afgaae. Til Medlemmer af denne Deputation, udnævnte Præsidenten: Capitaine von Motzfelt, Politiemæster Arntzen, Inspecteur Sodeman, Kiøbmand Jørgen Aal og Gaardbruger Haagenstad.²²⁹

Da Comiteens Indberetning[—]²³⁰ saaledes ere ventileret[—]²³¹ og afgjort, hoslægges den, tilligemed de Bilage, som ej forhen ere acterede, denne Protocoll under No. 267.

Comiteen som redigerede Grundloven havde forhen indleveret:

- 1./ Forslag til den Intimation, som skulde tilføyes Grundloven, forinden den trykkes. Dette Forslag forelæste Præsidenten atter Forsamlingen, der eenstemmig bifaldt samme, hvorefter det igien blev leveret Comiteens Formand Sorenskriver Berg for, efter den forhen fattede Beslutning, at blive de svenske Commissarier foreviist.
- 2./ Forslag til den Act, som af Kongen skulde underskrives og vedføyas Grundloven. Dette Forslag blev ogsaa af Præsidenten oplæst. Storthinget bifaldt samme med Erklæring, at det intet havde imod, om den af Hans Majestæt blev udfærdiget anderledes, med Hensyn paa Formen, naar den ikkun blev afgivet, saa at Grundloven kunde trykkes. Det blev i lige Hensigt,²³² ved Forslaget No. 1 anført, tilbageleveret Sorenskriver Berg.

²²⁶ Bilag 267, vedlegg uten nr., skrevet av Wilhelm Hansen, datert 13. november 1814.

²²⁷ Bilag 267, vedlegg uten nr., skrevet av Arnold von Westen Sylow Koren, datert 14. november 1814.

²²⁸ Strøket: Levering

²²⁹ Se Stortingets forhandlinger 19. og 21. november 1814.

²³⁰ Strøket: er

²³¹ Strøket: de

²³² Tilføyet: som

Præsidenten derefter foretog Pastor Wejdemanns Forslag af Gaaers Datum angaaende den Sikkerhed han ville der skulle anskaffes Participanterne i den almindelige Enkekasse, ved at lægge Beslag paa denne Kasses i Norge udestaaende Midler og Kongen af Danmarks øvrige Ejendomme her i Landet. Forslaget ligger herved under No. 268.

Repræsentanten Lundegaard tog heraf Anledning til at foreslaae en Foranstaltning, som kunne forhindre, at Laurvigs Grevskab og Saltværket ikke af Hans Majestæt Kongen af Danmark skulle blive afhændet. Under denne Sags Ventilation foreslog andre Medlemmer ogsaa, at anskaffe Sikkerhed for Kongen af Danmarks muelige Gield til Landet i Anledning forskellige Pensions Stiftelser og de til Umyndige givne Obligationer. Lundegaards Forslag ligger herhos under No. 269. For at erhverve nogle til denne Sag hørende Oplysninger, blev dens Afgiørelse udsadt til i Morgen.

Efter Præsidentens Indstilling besluttede Stortinget, at naar Stortinget er opløst, skal en Deputation af 7 Medlemmer, og i det mindste en fra hvert af Norges Stifter, afgaae til Hans Majestæt Kongen, til Stokholm for, i Stortingets Navn, at overrække ham Stortingets Adresse, i Anledning Rigernes Forening og Kongevalget, med eet af Stortingets samtlige Medlemmer underskrevet Exemplar af Grundloven. Denne Deputation skal ved Votering udnævnes i Morgen. Adressen skal conciperes af Præsidenten og forelæses Forsamlingen, ligesom Stortingets Secrétaire skulle besørge det til Øjemædet fornødne Exemplar af Grundloven udskrevet. Saa blev det og fremdeles vedtaget, at de af Stortingets Medlemmer, som ønskede at indtræde i denne Deputation, kunne, inden Votering foregaaer, mælde sig hos Præsidenten, der antegner og bekiendtgjør Forsamlingen deres Navne; dog beholde Stortinget desuagtet frit Valg ved Voteringen, blandt alle dets Medlemmer.

Den til Hans Majestæt indgivende almindelige Ansøgning skal conciperes af Comiteen, som har igiennemgaaet de i Dag, efter dens Indstilling, afgjorte Forslage.²³³ Præsidenten oplæste de indkomne Beretninger fra Finants- og Lov-Committeerne, angaaende hvad Tid de kunne forelægge Stortinget sine Forhandlinger.²³⁴ Disse Breve ligge herved under No. 270 & 271.

Derefter anmeldte Provst Hertzberg, at han havde et Forslag at fremføre, som angaaer Stortingets Præsident og Secrétaire, hvorfor han ønskede, at de vilde fratræde Protocollen. Stortingets vice Præsident Justitsraad Diriks og vice Secrétaire Assessor Hagerup tiltraadte desformedelst Forretningerne imedens Provst Hertzberg fremmede et Forslag om Takadresse til Stortingets Præsident og Secrétaire hvilket hoslægges Protocollen under No. 272.

Stortinget antog Forslaget og besluttede, at Adressen skulde forfattes af vice Præsidenten og vice Secrétairen. Stortingets Præsident og Secrétaire tiltraadte derefter igjen Forretningerne.

Landsdommer Nansen foreslog, at Lov-Comiteens Medlemmer maatte dispenseres fra sine øvrige Embedsforretninger paa det den kunde anvende sin hele Tid til de dem overdragne Forretninger i denne Committee.²³⁵

Doctor Møller androg, at Assessor Vogt ikke endnu havde deeltaget i Finants-Comiteens Forretninger, og derhos indstillede, om han ikke af Stortinget burde anmodes om, at deeltage i disse.

²³³ Se Stortingets forhandlinger 24. november 1814.

²³⁴ Se Stortingets forhandlinger 14. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Præsidenten vil nærmere foretage Ventilationen om disse Forslage, naar de skriftlig blive indleverede.

Stortingets videre Forhandlinger bleve udsatte til i Morgen.

Christie

Weidemann

²³⁵ Se Stortingets forhandlinger 17. og 18. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 17de Novembr.²³⁶ var Norges overordentlige Storting igien forsamlet.

Kammerraad Tidemann havde mældt Sygdoms Forfald.

Stortinget tog under Overvejelse de til Afgiørelse i Gaaer udsadte Forslage nemlig:

- 1./ Pastor Wejdemanns angaaende Forholdsregler til Sikkerhed for Enkepensionerne samt de i den Anledning gjorde Motioner om Sikkerhed for andre af Kongen af Danmark garanterede Pensions Anstalter.

Stortinget resolverede: Comiteen som skal forfatte Udkast til den almindelige Ansøgning til Kongen, skal ligeledes forfatte særskildt Udkast til en Ansøgning eller Forestilling, hvorudi Stortinget tilkiendegiver det Ønske, at den exexecutive²³⁷ vilde holde sig til Hans Majestæt Kong Friderik den VItes faste Ejendomme og Obligationer her i Landet for Enkepensions-Fordringerne, de Umyndiges Fordringer efter Kongelige Obligationer og andre af Kongen af Danmark garanterede Pensions Anstalter og Kasser.

- 2./ Landsdommer Nansens Forslag om at antage en lignende Anordning, med Hensyn paa den Kongelige Myndigheds Udøvelse i Kongens Sygdom, som den under 18de Augustii 1812, af den svenske Rigsdag antagne.²³⁸

Stortinget bifaldt næsten eenstemmig, at Hans Kongelige Højhed Kronprindsen, indtil næste Storting nærmere maatte bestemme Forholdet, skal i Kongens Sygdom føre Regieringen med samme Ret, som det tilkommer Kongen, efter Grundloven. Derhos blev besluttet, at den Deputation, som afrejser til Stokholm, skal forelægge Hans Majestæt ovenmældte Stortingets Beslutning, til Sanction, og ved sin Tilbagekomst her til Landet, meddeele den exexecutive Magt Udfaldet til offentlig Bekiendtgjørelse. Landsdommerens Forslag, med derved fulgte Exemplar af den svenske Rigsdags Beslutning, hoslægges Protocollen under No. 273 og 274.

- 3./ Landsdommer Nansens Forestilling af 15de November indeholdende forskellige Forslage.²³⁹

Stortinget resolverede:

Med Hensyn paa Forslagets 9de Post: hvad som paa næste Storting, efter dette overordentlige Storthings Beslutning, skal foretages, skal offentlig bekiendtgjøres paa det, at vedkommendes Opmærksomhed betimelig derpaa kan henvendes.

Forsaavidt Landsdommer Nansens Indstillinger i øvrigt ikke forhen ere afgiorde, henvises de til Odelstingets Beslutning.²⁴⁰

- 4./ Sections-Chef Lundegaards Forslag om at gjøre Indsigelse imod, at Kongen af Danmark, ved Salg, disponerer Laurvigs Grevskab og Saltværket.

Efterat Stortingets Pluralité havde afgjort, at dette Forlag kunne tages under Overvejelse, besluttede Stortinget, at Comiteen, som affatter Ansøgningen, i Anledning Pastor Wejdemanns Forslag henseende Betyggelse for Enkekassen, tillige i denne Ansøgning skulle yttre det Ønske, at der ved Skiødes Thinglysning paa Laurvigs Grevskab maatte gjøres Indsigelse imod Salget, paa Grund af Landets Fordringer derpaa.

²³⁶ Stortingets hovedprotokoll: 30b-32b; 1815: 417-423; 1835: 750-761.

²³⁷ Tilføyet med en annen hånd: Magt

²³⁸ Se Stortingets forhandlinger 31. oktober 1814.

²³⁹ Se Odelstingets forhandlinger 17. november 1814.

²⁴⁰ Se bilag O 8 og Odelstingets forhandlinger 17. og 18. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Stortinget derefter overgik til at vælge Medlemmerne af den Deputation, som skal afsendes til Stokholm til Hans Majestæt. Efterat Voterings Sedlerne vare giennemgaaede fandtes Deputationens Medlemmer at bestaae af følgende: Stortingets Præsident Secretair og Sorenskriver Christie, som Deputationens Ordfører, valgt ved 73 Stemmer, Gaardbruger Erik Nor ved 62 Stemmer, Doctor Neumann ved 30 Stemmer, Gaardbruger Osmund Nordgaard ved 28 Stemmer, Pastor Abell ved 26 Stemmer,²⁴¹ Major Hegermann ved 25 Stemmer og Assessor Hagerup ved 25 Stemmer. Om denne Deputations Udnævnelse skal Præsidenten underrette den exsecutive Magt og paa Stortingets Vegne gjøre Anmodning om Udtælling af de til saadan Rejse nødvendige og brugbare Penge til Deputationen.²⁴²

Præsidenten oplæste den indkomne Efterretning fra Comiteen for Værnepligten angaaende til hvilken Tid den formeener at kunde fremlægge sine Forslage i Stortinget.²⁴³ Skrivelsen ligger herhos under No. 275.

Derefter blev oplæst følgende nye Forslage og Indstillinger:

- 1./ Landsdommer Nansens Forslag om at dispensere Lov-Comiteens Medlemmer fra deres øvrige Embedsforretninger, m.m.
- 2./ Melums Andragende om at erholde Forskud af Statskassen til sine Udgifter Bestridelse, som Repræsentant ved Stortinget, hvorved fulgte Skrivelse af 5te dennes fra Statsraadets 1ste Departement til Repræsentanten Melum.
- 3./ Forslag fra Repræsentanten Bøgvald om at den exsecutive Magt skulle, inden næste Storting lade beordre eedfæstet de Stemmeberettigede Borgere, som endnu ikke have aflagt Eed til Constitutionen. Disse Forslage ligge herved under No. 276, 277 & 278.

Præsidenten anmeldte disse Forslage til Afhandling i Morgen tilligemed de forhen indleverede, Hans Majestæts Propositioner og forsaavidt Tiden maatte tillade det, Testrups Ansøgning om Naturalisation og Kongsbergs Valgforsamlings paaankede Kiendelse.

Stortingets Forhandlinger bleve saaledes udsadte til igien at foretages i Morgen Formiddag Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

²⁴¹ Se Stortingets forhandlinger 25. november 1814.

²⁴² Se Stortingets forhandlinger 25. november 1814.

²⁴³ Se Stortingets forhandlinger 14. november 1814.

1814 den 18de Novembr.²⁴⁴ continuerede Stortingets Forhandlinger.

Inspecteur Sodeman mældte Sygdoms Forfald.

Af Hovedprotocollen blev oplæst de derudi indførte Forhandlinger for 14de, 15de og 16de dennes.

Capitaine Motzfeldt som Formand for den Deputation der var afsendt til Hans Kongelige Højhed Kronprindsen for at erfare, naar de svenske Tropper kunne forventes uddragne fra Fæstningerne Friderikstad og Frideriksteen,²⁴⁵ aflagde Beretning om Udfaldet af denne Sendelse, hvilken Beretning hoslægges herved under No. 279. I Anledning denne Beretning taledes Jørgen Aal saaledes som hoslagde Afskrift deraf udviser, herved No. 280. Stortinget fattede i denne Anledning følgende Beslutning: Major Sibberns forhen giorte og Kiøbmand Aals nu giorte Forslage, skal overleveres Comiteen, som igiennemgaaer de uafgiorte Forslage, og skal Comiteen, med Hensyn paa Hans Kongelige Højhed Kronprindsens Svar, igien tage denne Sag i den nøjagtigste Overvejelse, samt derefter gjøre Indstilling til Stortinget om den Fremgangsmaade, som den finder passende.²⁴⁶

Præsidenten fremsadte til Ventilation og Afgjørelse følgende i Gaaer anmældte Sager, nemlig:

- 1./ Landsdommer Nansens Forslag om at dispensere Lov-Comiteen fra andre Embedsforretninger, om at tilstaae den maanedlig Gage, om at udnævne Secretair og Copiister til Correspondencens Bestyrelse, og om hvorledes de ledige Pladse i Lov-Comiteen skulle besættes.

Stortinget resolverede:

I den indgivende almindelige Ansøgning til Hans Majestæt skal yttres det Ønske, at Lov-Comiteens lovkyndige Medlemmer, saavidt mueligt, maatte blive fritagne, indtil næste Storting, for deres øvrige Embedsforretninger, og at de, for deres Arbejde i Lov-Comiteen maatte, indtil næste ordentlige Storting fatter sin Bestemmelse, tilstaaes en med Arbejdet passende Betaling.²⁴⁷ De øvrige Deelee af Landsdommerens Forslage blev deels ikke bifaldte, deels tilbagekaldte af Landsdommeren og saaledes ikke sadte under Votering.

- 2./ Bøgvalds Forslag om at beordre de ej eedfæstede eller Stemmeberettigede Borgere, i Eed tage inden næste Storting, blev, som for silde indleveret, henlagt uden at Stortinget i den Anledning vilde fatte nogen Resolution.
- 3./ Melums Andragende om at erholde Forskud af Statskassen til sine Udgifters Bestridelse, som Repræsentant ved Stortinget.

Stortinget resolverede, at Statsraadet skulle tilskrives, i [—]²⁴⁸ Henhold til den i Stortinget forhen fattede Resolution angaaende Repræsentanternes Udgifter,²⁴⁹ og anmodes om, paa Repræsentanternes Forlangende og mod Qvittering, at foranstalte et passende Forskud til Bestridelse af deres Omkostninger, under deres Ophold her, og paa Tilbagereisen, da Stortinget anseer det som en Selvfølge, at de vedkommende Districter, maae være ansvarlige for de af dets Repræsentanter saaledes modtagne Summer, forsaavidt der for Samme ikke maatte blive giort fornøden Rigtighed.

²⁴⁴ Stortingets hovedprotokoll: 32b-34b; 1815: 423-427; 1835: 761-772.

²⁴⁵ Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814, 15. post.

²⁴⁶ Se Stortingets forhandlinger 19. november 1814.

²⁴⁷ Se Stortingets forhandlinger 24. november 1814.

²⁴⁸ Strøket: Henseende

²⁴⁹ Se Stortingets forhandlinger 28. oktober 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

- 4./ Schack Testrups Ansøgning om at vorde naturaliseret.²⁵⁰
 Stortinget resolverede, at denne Ansøgning skulle tilbagesendes Supplicanten, som dermed kunde henvende sig til det ordinaire Storting, da dette extraordinaire Storting ikke anseer sig bemyndiget til at bestemme noget med Hensyn paa det ansøgte.
- 5./ Den forhen indleverede Klage med Bilage fra Fyrstjunker Tillisch paa egne og Justitsraad Heramb, Bogholder Steenstrup og Administrator Dittens Vegne over en i Valgbestyrelsen paa Kongsberg afsagt Kiendelse, hvorved de ere nægtede Stemmeret.²⁵¹

Efterat denne Sag var ventileret, afgav Stortinget saadan Kiendelse: Justitsraad Herramb var Stemmeberettiget ved [—]²⁵² ²⁵³ Valgforsamling[—]²⁵⁴. Fyrstjunker Tillisch og Bogholder Steenstrup ansees og for at være Stemmeberettigede ved Valgforsamlingen; ²⁵⁵ naar ²⁵⁶ med Attest gotgiør, at være født i Norge, forsaavidt som Bestyrerne ej selv havde Kundskab derom. Da Administrator Ditten har mødt paa Valgforsamlingen og ikke beviist at have de for en Stemmeberettiget nødvendige Qvaliteter, saa maae Valgbestyrelsens Kiendelse, med Hensyn paa ham, ansees for rigtig.

Denne Stortingets Kiendelse skal fra Præsidentskabet communiceres Magistraten paa Kongsberg.

- 6./ De ved Statsraad Rosenkrantz indleverede og oplæste Propositioner fra Hans Majestæt Kongen.²⁵⁷

Stortingets Pluralité bifaldt ikke disse Propositioner i deres hele Omfang, hvorimod det til Opfyldelse af Hans Majestæts Forlangende nu fastsætte, at de af Rigsforsamlingen paa Ejds vold udnævnte Comiteer nemlig: Finants-Comiteen og Comiteen til Værnepligtens nøyere Bestemmelse, skal ansees som tvende Afdelinger af den af Regieringen forlangte store Comitee saaledes, at Comiteen til Værnepligtens Bestemmelse end videre skal tilforordnes 2 militaire Medlemmer; derimod skal en tredie Committee af nærværende Storting udnævnes, som skal beskæftige sig med Landets indvortes Oeconomie og bestaae af 4 Medlemmer; Disse Comiteer skulle sættes i Forbindelse med hinanden i Henseende til saadanne almindelige Gienstande for deres Forhandlinger, som griber ind i alles Forretninger. De skulle og sættes i Forbindelse med [—]²⁵⁸ Lov-Comiteen i de Tilfælde samme fornødiges. Control over Myntvæsenet skulle fælleds føres af alle 4 Comiteer. De videre fornødne Beslutninger med Hensyn paa Hans Majestæts Propositioner udsættes indtil Stortinget har modtaget yderligere Oplysninger fra den executive Magt. Derefter blev Stortingets Forhandlinger igien udsat til næste Dag.

Christie

Weidemann

²⁵⁰ Bilag 124b.

²⁵¹ Se Stortingets forhandlinger 5. november 1814.

²⁵² Strøket: den

²⁵³ Tilføyet: den omhandlede

²⁵⁴ Strøket: en

²⁵⁵ Tilføyd med en annen hånd: dog den første ikkun

²⁵⁶ Strøket: de og overskrevet med en annen hånd: han

²⁵⁷ Se Stortingets forhandlinger 15. november 1814.

1814 den 19de Novembr.²⁵⁹ holdtes Stortinget igien.

Comiteen, som har redigeret Grundloven anmeldte ved sin Formand Sørenskriver Berg, at den havde refereret de Kongelige Commissarier de gjorde Forslage²⁶⁰ til Stortingets Intimation foran Grundloven, og til den Act, hvorved Kongen offentlig skulle erkjende sammes Antagelse, og at Commissarierne intet havde imod den foreslaaede Stortingets Intimation, men at de derimod hvad den foreslaaede Act, som Kongen skulde underskrive, angaaer, aldeles ikke vare enige med Stortinget i dets Formeening, saasom de troede, at det tilkom Kongen at publicere Grundloven inddragen i en Act, hvortil de havde leveret Forslag, som nu tillige blev oplæst.

Stortinget fattede den Bestemmelse: at Grundloven, som ikke efter sin Natur kan henhøre blandt de Love, der udfordrer Kongens Sanction for at blive til Lov, bør publiceres i Repræsentanternes og ikke i Kongens Navn; hvorimod det, i Henhold til den forhen om denne Sag tagne Beslutning, overlades til Kongen om han vil forsyne samme med nogen anden Paategning end den hans Commissarier har gjort paa samme. Som Følge af denne Beslutning skal Comiteen nærmere conferere med og høre Commissarierne.²⁶¹ Commissariernes Forslag blev tilbageleveret Sørenskriver Berg; derimod blev Forslaget til Grundlovens Intimation hoslagt Protocollen under No. 281.²⁶²

Comiteen som havde igiennemgaaet Overkrigs-Commissisonens Protocoll refererede herefter de af den erhvervede Oplysninger. Denne Sag blev henviist til nærmere Overvejelse i Odelstinget.²⁶³

Comiteen, som nærmere har igiennemgaaet Major Sibberns og Kiøbmand Aals Forslag, med Hensyn paa Hans Kongelige Højhed Kronprindsens Svar om Fæstningerne Friderikstad og Frideriksteens Evacuering,²⁶⁴ gjorde Indstilling: 1./ om atter ved en Deputation at henvende sig til Hans Kongelige Højhed med Begiæring om Fæstningernes Tilbagegivelse inden næste Februarii Maanedes Udgang, og 2./ Saafremt han ikke paa Hans Majestæts Vegne kunne love dette, da at henvende sig til Hans Majestæt, ved den til Stockholm afsendende Deputation. Comiteens Indstilling ligger herhos No. 282. Stortinget bifaldt i det heele Comiteens Indstillings 1ste Deel, hvorimod intet henseende 2den Deel skulde afgjøres førend man, igiennem Deputationen modtager Hans Kongelige Højheds Svar.²⁶⁵ Præsidenten udnævnte til Medlemmer af den Deputation som saaledes skal afsendes: Capitaine Ræder, Kammerraad Tidemann, Pastor Schultz, Pastor Garmann og Lots Godøen.

Endelig anmeldte Comiteen, som igiennemgaaer Statsraadets Protocoller, at den i Stortingets næste Session ville gjøre Indberetning om Udfaldet af den dem overdragne Forretning.

Da Forretningerne saaledes vare afgjorte, blev næste Møde berammet til førstkommende Mandag.

²⁵⁸ Strøket: Hinanden i Henseende til saadanne almindelige Gienstande

²⁵⁹ Stortingets hovedprotokoll: 34b-35b; 1815: 427-431; 1835: 772-779.

²⁶⁰ Se Stortingets forhandling 16. november 1814.

²⁶¹ Se Stortingets forhandling 24. november 1814.

²⁶² Se Stortingets forhandling 16. november 1814.

²⁶³ Se Odelsingets forhandling 19. november 1814.

²⁶⁴ Se Stortingets forhandling 18. november 1814.

²⁶⁵ Se Stortingets forhandling 21. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Christie

Weidemann

1814 den 21de Novembr.²⁶⁶ blev Norges overordentlige Storthing igien holdet paa sædvanligt Sted.

Storthingets Secretaire oplæste de i Hovedprotocollen indførte Forhandlinger for 17de, 18de og 19de dennes.

Da Storthinget erklærede, at de Beretninger, som i denne Session skulle aflægges ikke ere af den Beskaffenhed, at de strax kunne eller burde komme til almindelig Kundskab udenfor Storthinget, saa erklærede Præsidenten i Forsamlingens Navn, at Dagens øvrige Forhandlinger skulle fremmes inden lukte Døre.

Efterat Tilhørerne havde absenteret sig, oplæste Capitaine Ræder skriftlig Beretning fra den Deputation som, efter Storthingets Beslutning af 19de dennes var afsendt til Hans Kongelige Højhed Kronprindsen, hvilken Beretning indeholder Hans Kongelige Højheds Svar; den hoslægges Protocollen under No. 283. I Anledning det af Hans Kongelige Højhed Kronprindsen, følgelig Deputationens Beretning, givne Svar om de besadte Fæstningers Tilbagegivelse, resolverede Storthinget:

«Det skal være Pligt for den Deputation af Storthinget, som afgaaer til Stokholm, mundtlig at andrage for Hans Majestæt Kongen paa Storthingets Vegne og som dets Fordring i den Norske Nations Navn, i Overeensstemmelse med Grundloven, at Hans Majestæt ville give positivt Løfte om, at hiemdrage de i Fæstningerne Friderikstad og Frideriksteen liggende svenske Tropper inden Februarii Maanedes Udgang næste Aar.»

Foranlediget af Beretningens Indhold fattede Storthinget tillige den Bestemmelse, at den sidste Deel af Comiteens Beretning /: nemlig fra de Ord ”I Forbindelse med det alt anførte /: ikke maae bekjendtgjøres ved Trykken.

Med Hensyn paa Hans Kongelige Højheds Svar angaaende Fæstningernes Evacuation blev endelig følgende Spørgsmaale opkastede:

- 1./ Bør Storthinget ikke samles i Februarii Maaned, naar Hans Majestæt ikke vil give Løfte om Fæstningernes Ryddiggjørelse for svenske Tropper til den Tid Storthinget formeener saadan Evacuation bør finde Sted?
- 2./ Skal den Norske Nation forlange Ret til at besætte nogle svenske Grendsefæstninger i Tilfælde Løftet nægtes?

Storthinget resolverede: at det første Spørgsmaal ikke nu skal afgjøres, saasom det vil blive afgjort, naar Spørgsmaalet om hvad Tid næste ordentlige Storthing skal holdes, decideres.²⁶⁷ Om det andet Spørgsmaal bør ingen Votering ved dette Storthing foretages.

Det blev antaget som en almindelig Regel for den Deputation der afgaaer til Stokholm, at den, ved Tilbagekomsten strax skal meddeele den i Norge værende øverste executive Magt, Hans Majestæt Kongens Svar paa dens forskellige Andragender, paa det at disse kunne blive offentlig kundgjorte.

Præsidenten derefter forelæste det af ham, efter Storthingets Befaling, forfattede Udkast til Ansøgning om at Hans Kongelige Højhed Kronprindsen maatte beskikkes til vicekonge og Cheff for et gevorbent Regiment i Norge. Storthinget bifaldt eenstemmig dette Udkast, hvorefter Præsidenten paa Repræsentanternes Vegne skulle udfærdige Ansøgningen og underskrive den. Den skal overleveres Hans Majestæt ved den til Stokholm afgaaende Deputation. Conceptet herved No. 284

²⁶⁶ Stortingets hovedprotokoll: 35b-37a; 1815: 431-443; 1835: 779-791.

²⁶⁷ Se Stortingets forhandlinger 23. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Ligesaa oplæste Præsidenten Professor Olavsens Skrivelse til Stortinget af 20de dennes, hvorved han admitterer et af ham forfattet secularisk, sapfisk Vers i det Latinske Sprog, anlediget af Rigernes Forening. /: herved No. 285 :/ Præsidenten udsadte denne Sags Afgiørelse til næste Session.

I Anledning et udbredt Rygte om at forrige Kammerjunker Schwartz, ved Befaling, skulle være forviist, fandt den constituerede Politimester her i Staden, Advocat Arntzen, sig forbunden til at oplæse sin af bemældte Schwartz attesterede Beretning om den Sag, hvilken Beretning hoslægges Protocollen under No. 286.

Amtmand Krohg som Formand for Comiteen der har undersøgt Statsraadets Protocoller for at erfare hvad der har motiveret Conventionen til Moss, refererede og fremlagde Comiteens Beretning og Indstilling desangaaende. Stortinget besluttede: at denne Sag, i Lighed med hvad som i lignende Tilfælde forhen er bestemt, skulle forelægges Odelstinget til Overvejelse og Beslutning. Dens Documenter bleve ifølge heraf overleverede Odelstinget.²⁶⁸

Stortinget sluttede derefter denne Session og fastsatte næste Møde til i Morgen.

Christie

Weidemann

²⁶⁸ Se Odelstingets forhandlinger 22. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 22de Novembr.²⁶⁹ fremmede Stortinget igien sine Forhandlinger.

I Anledning den i Gaaer oplæste Professor Olafsens Skrivelse besluttede Stortinget, at Præsidentskabet i at tilkiendegive Professoren [—]²⁷⁰ Modtagelsen, skulle tillige takke ham paa Stortingets Vegne for hans Attention.

Præsidenten forestillede: at han ansaae Bekiendtgjørelse ved Trykken af Committeens Indberetning, som har igiennemgaaet Statsraadets Protocoller som upassende. Stortinget bifaldt denne Formeening og besluttede: «Committeens Beretning og de Beretningen hoslagde Bilager maae ikke ved Trykken publiceres.»

Stortinget efter Præsidentens Anmodning foretog Valg paa det Personale som efter forhen fattet Beslutning²⁷¹ skal forøge Værnepligt Committeeen, og som skal udgiøre den nedsættende Committee der skal beskiæftige sig med Landets indvortes Oeconomie. Ligesaa foretoges Valg paa Præsident for de følgende 8 Dage. Ved Stemmeffleerhed udfaldt disse Valg saaledes:

- 1./ Til Medlemmer, som end videre skal tiltræde Committeeen for Værnepligtens nøyere Bestemmelse, blev valgt: Oberstlieutenant [—]²⁷² ²⁷³ ved 63 Stemmer, Major Schjøt ved 32 Stemmer og som surnummeraire Medlemmer i Tilfælde nogle af Committeeens Medlemmer skulle faae lovligt Forfald: Oberste Rode ved 25 Stemmer og Ritmæster Mejdell ved 21 Stemmer.
- 2./ Til Committeeen som skal beskiæftige sig med Landets indvortes Oeconomie: Professor Rathke ved 73 Stemmer, Proprietair Glad ved 49 Stemmer, Professor Platou ved 46 Stemmer og Kiøbmand Peder Cappelen ved 25 Stemmer. Til Reserve Medlemmer af denne Committee, om nogen af de ovennævnte maatte faae lovligt Forfald blev andsadt: Kiøbmand Mariboe ved 25 Stemmer og Bergraad Collet ved 20 Stemmer.
- 3./ Til Præsident i Stortinget blev atter valgt Præsidenten Secrétaire og Sørenskriver Christie ved 70 Stemmer. Næst ham havde Justitsraad og Generalpolitiedirecteur Diriks de fleeste Stemmer.

Statsraad Rosenkrantz blev, paa vedtagen Maade indført i Stortinget. Han refererede Regjeringens yderligere Propositioner med Hensyn paa Statens Finantzer, hvilket Referat, med derved følgende Bilager, hoslægges Protocollen, No. 287. Denne Sag tilligemed det endnu uafgiorte af Kongens forhen fremlagde Propositioner skal i næste Session foretages til endelig Afgiørelse, og hvilken Stortingets Session blev fastsadt til i Morgen.

Christie

Weidemann

²⁶⁹ Stortingets hovedprotokoll: 37a-38a; 1815: 443-445; 1835: 791-792.

²⁷⁰ Strøket: Meddeelelsen

²⁷¹ Se Stortingets forhandlinger 18. november 1814.

²⁷² Strøket: Obæhr

²⁷³ Tilføyet: Aubert

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 23 November²⁷⁴ holdtes Norges overordentlige Storting.

Præsidenten anddrog til Overvejelse Regjeringens i Gaaer af Statsraad Rosenkrantz oplæste Forestilling om Finantzerne eller Stats Udgifterne, hvorefter der til disses Bestridelse, indtil nøyagtige Bestemmelser om Indtægter og Udgifter og Forholdsregler i Overeensstemmelse dermed kan blive tagne, maae anskaffes, foruden de paa Ejdsvold tilstaaede 14 Millioner Rbdr. N. V. og Statens hidtil havende almindelige Indtægter, endnu 2 Millioner Rbdr. N. W., som Tid efter anden kunne paavises af Regjeringen, hvilke 2 Millioner Rbdr. N. W. Regjeringen foreslaaer at tilvejebringe, enten ved at give den fuld Myndighed til at rejse et Laan af samme Beløb imod 5 pCt. Renter, eller, hvis Laanet ikke erholdes, der da maatte udstædes 2 Millioner Rbd. Papirpenge. Efterat Stortinget tillige havde taget under Overvejelse Finants Committeens Erklæring betræffende denne Sag og de øvrige derved fulgte Beregninger, fattede det ved Pluralité følgende Beslutning:

Regjeringen bemyndiges til at rejse et Laan, eftersom fornødent gøres til Statens Udgifter, paa 2 Millioner Rigsbankdaler N. W. Dette Laan skal sørges optaget inden Riget, men forsaavidt det optages inden Riget, maae Forskrivningerne ej lyde paa højere Rente af Capitalen end i det højeste 6 Procentum om Aaret. Forsaavidt dette Laan ikke inden Riget kan erholdes skal Regjeringen være berettiget til at optage samme uden Riget. Naar og forsaavidt Laanet optages uden Riget, overlades det til Regjeringen at bestemme og betinge Renternes Størrelse.

Indtil næste ordentlige Storting fatter sin Bestemmelse, maae ikke fleere Papirpenge fabriqveres end de navnlig af Rigsforsamlingen paa Ejdsvold bestemte 14 Millioner Rbdr. N. W.

Repræsentanterne Consul Konow og Kiøbmændene Aal og Stoltenberg havde i Anledning denne Sag yttret sine Tanker skriftlig, der hoslægges Protocollen under No. 288 lit. a,b.

Derefter blev sadt under Ventilation den sidste, men henseende Afgiørelse, udsadte Deel af Hans Majestæts forhen indgivne Propositioner, som angaaer, at de Committerede i den efter Regjeringens Forlangende nedsadte Committee, naar Statsudgifterne indtil næste Storting ere regulerede og Fonds dertil anviiste, skulle erholde en passende Instrux. a./ Ej allene henseende de nødvendige Grendser for Seddelmassens videre Forøgelse men og b./ til, saavidt mueligt, at gjøre Anstalter til en successive Inddragelse deraf. Stortinget desangaaende besluttede:

I Følge den i Dag tagne Beslutning kan Seddelmassen ikke videre forøges indtil næste ordentlige Storting, og det overlades den exsecutive Magt at give den samlede Committee Instrux med Hensyn paa Seddelmassens muelige Inddragelse.

Da Stortinget nu nærmer sig sin Opløsning, saa blev overvejet om det ordinaire og næstholdende Storting burde samles til Februarii Maaned næstkommende. Med Hensyn paa de indkomne Forklaringer fra de forskellige nedsadte Committeeer, som skulle forelægge næste Storting deres Arbejder, og i Betragtning af at adskillige Foranstaltninger overeensstemmende med Constitutionen skulle føjes efter Overlæg med Sverrigs Rigsdag, blev ved Pluralite besluttet:

²⁷⁴ Stortingets hovedprotokoll: 38a-39b; 1815: 445-449; 1835: 793-824.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Næste ordentlige Storthing skal begynde sine Forhandlinger den første Søndag i Julii Maaned næstkommende Aar 1815. Desuagtet skulle dog Valgforsamlingerne holdes af de vedkommende Embedsmænd, efter Grundlovens Bestemmelser.

6 Medlemmer dissenterede fra Pluraliteten henseende denne Beslutning; de forbeholdt sig Ret til at faae protocolleret sit Votum.²⁷⁵

Skipper Hans Thvede havde indsendt Skrivelse af Dags Datum, hvorudi han forlanger, at vorde naturaliseret. Herpaa blev resolveret: Supplicanten henvises til det ordinaire Storthing, da dette overordentlige Storthing forhen har erklæret, at det ikke anseer sig hiemlet til at foretage nogen Naturalisation, hvilket tilmældes ham fra Præsidentskabet.

Storthinget samles igjen i Morgen Formiddag Kl. 9 Slet.

Christie

Weidemann

²⁷⁵ I følge utgaven 1835, side 822, ble det bare levert inn ett skriftlig votum, bilag 297.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

1814 den 24de Novembr.²⁷⁶ var Stortinget forsamlet. Af Hovedprotocollen blev oplæst Forhandlingerne for 21de og 22de denne Maaned.

Kiøbmand Holter derefter forelæste Concept til den almindelige Ansøgning til Kongen, Ansøgning om Tilladelse at bruge det svenske Flag paa de længere Farvande og Ansøgning om at Kongen for Enkekassens og andre Fordringer ville holde sig til Kong Friderik den 6tes Ejendomme og Obligationer her i Landet.

Stortinget ville at der i den sidste Ansøgning tillige skulle bedes om at Kongen ville til Sikkerhed for de deri nævnte offentlige Pensions Anstalter og Ejendomme holde sig til den danske almindelige Enkekasses Obligationer her i Riget. Iøvrigt bifaldtes de oplæste Udkast, hvorefter Commiteen som har igiennemgaaet Forslage, udfærdiger og fremlægger Ansøgningerne.

Da Stortinget ikke endnu har erholdt nogen Bestemmelse henseende Kongens Paategning paa Grundloven,²⁷⁷ saa blev besluttet, at den af de svenske Commissarier gjorde Paategning, skal i Oversættelse trykkes med Grundloven, hvilket Commiteen, som har besørget dens Redaction, tillige besørger.

Biskop Bech anmeldte paa Redactions Commiteens Vegne, at han med Boghandler Lehmann har truffet Forening om at udgive Stortingets Forhandlinger saaledes, at Lehmann for denne Rettighed skulle aflevere 150 Exemplarer, hvoraf hvert Stortingets Medlem tilkommer eet, og de øvrige blive til den exsecutive Magts Disposition, hvorimod han skulle være berettiget til, at oppebære 5 Rbskil. S. V. pr. Ark af Kjøbere, og Redactions Commiteen være forbunden til, ikke at lade trykke særskildt eller i offentlige Blade nogen Tale, som maatte være holdet i Stortinget. Stortinget bifaldt den foreslaaede Accord og bemyndigede Redactions Commiteen til dens Afslutning.

Paa Præsidentens Indstilling bifaldt Stortinget, at de Resolutioner, som ere tagne i Anledning [—]²⁷⁸ Kongens Propositioner, skulle fra Præsidentskabet tilmældes den exsecutive Magt.

Højesterets Advocat Hielm havde tilstillet Stortinget en Forespørgsel om fra hvad Tid de i Forordningen af 5te Januarii 1813 omtalte 2 Aar efter Freden skulde regnes. Hans Skrivelse ligger herhos under No. 289. Stortinget erklærede denne Forespørgsel at være dette overordentlige Storthing uvedkommende.

Biskop Sørensen fremleverede 4 Stk. ved forskellige Lejligheder af ham i dette Storthing holdte Taler, som hoslægges under No. 290, 291, 292 og 293.

Næste Samling blev bestemt til i Morgen Formiddag Kl. 11 Slet.

Christie

Weidemann

²⁷⁶ Stortingets hovedprotokoll: 39b-40b; 1815: 449-454; 1835: 824-833.

²⁷⁷ Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814.

²⁷⁸ Strøket: Stortingets

1814 den 25de Novembr.²⁷⁹ var Stortinget forsamlet. Præsidenten oplæste Udkast til den Adresse som skal overleveres Hans Majestæt og til [—]^{280 281} om hvad der end videre skal forhandles ved næste ordentlige Storthing. Stortinget antog de oplæste Udkast, hvorefter Expeditionerne udfærdiges, den sidste til den executive Magt, med Anmodning om at lade samme offentlig bekendtgjøre, og underskrives disse Expeditioner af Præsidenten og Secretairen. De oplæste Udkaste ligge herhos under No. 294 og 295.

Præsidenten videre oplæste Statsraadets Skrivelse af Gaaers Datum, der indeholder, at den til Stockholm afgaaende Deputation skal, paa Anfordring igiennem 1ste Departement blive forsynet med de fornødne Penge.²⁸² Skrivelsen ligger herhos under No. 296.

Repræsentanten Lysgaard fremlagde sit skriftlige Votum angaaende Stortingets Udsættelse /: herved No. 297 :/²⁸³ Repræsentanten Abell mældte skriftlig sit Forfald henseende Deputations Rejsen til Stockholm. /: herved No. 298 :/ Stortinget anordnede, at den som næst Hr. Abell har fleeste Stemmer, uden Hensyn til hvilket District han repræsenterer, maa af Præsidenten tilsiges at indtræde i det vacante Nummer i Deputationen.

Iøvrigt fattede Stortinget følgende Beslutninger:

- 1./ Præsidentskabet anmoder den executive Magt om at lade offentlig bekendtgjøre Stortingets Beslutning, at Bancoseddelmassen ikke maa forøges.
- 2./ Præsidentskabet anmoder ligeledes den executive Magt om at tilkiendegive Finmarkens og Nordlands Amter det ordentlige Storthings Udsættelse til første Søgnedag i Julii Maaned næste Aar 1815, og at samtlige Øvrigheder maatte tilskrives, at Valgforsamlingerne ikke destomindre skal holdes efter Grundlovens Bestemmelser.
- 3./ Præsidenten tilskriver Christiania Magistrat en Takadresse til Christianiæ Indbyggere for deres Velvillie mod Stortingets Medlemmer under deres Ophold her i Staden. Saa tilskriver han og Stadshauptmanden, og bevidner Christiania Borgerbevæbning og frivillige Jæger-Corps Stortingets Tak og Erkiendtlighed for den ufortrødne Besørgelse af Vagterne ved Stortinget.

Lagthingets Præsident anmeldte, at der fra Lagthinget ikke vil komme fleere Forretninger til Stortinget; thi udnævnte Præsidenten en Deputation, som i Eftermiddag afgaaer til Hans Kongelige Højhed Kronprindsen med Efterretning om, at Stortingets Forhandlinger kan ansees som afgjorte. Deputationen skal begjære sig tilkiendegivet naar det, ifølge deraf maatte behage Hans Kongelige Højhed at opløse denne Forsamling. For at erfare Svaret blev Stortinget enige om, at samles i Morgen Formiddag Kl. 11.

²⁸⁴Efterat Præsidenten og Secretairen havde, paa Anmodning af Stortingets Vicepræsident, veget Sæde, og Vicepræsidenten samt Vicesecretairen havde taget deres Plads oplæste Vicepræsidenten en af ham, efter Stortingets Beslutning, forfattet Takadresse til Præsidenten Secretair Christie og Secretairen, Sorenskriver Weideman.²⁸⁵ Storthing vedtog eensstemmigen disse Addresser, og besluttede, at de i Morgen skulle, ved

²⁷⁹ Stortingets hovedprotokoll: 40b-41b; 1815: 454-458; 1835: 833-839.

²⁸⁰ Strøket: Deputationen

²⁸¹ Tilføyet med en annen hånd: Declarat:

²⁸² Se Stortingets forhandlinger 17. november 1814.

²⁸³ Se Stortingets forhandlinger 23. november 1814.

²⁸⁴ Følgende avsnitt med Christies hånd.

²⁸⁵ Se Stortingets forhandlinger 16. november 1814.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Vicepræsidenten blive Præsidenten og Secretairen høytideligen overleverede, her inden Stortinget.

Christie

1814 den 26de November²⁸⁶ holdtes endelig ogsaa Stortinget. Landsdommer Nansen gjorde Forslag om at autorisere Rigsretten til at give sig selv et Interimsreglement m. v. Forslaget herved No. 299. Stortinget eenstemmig erklærede, at det ikke agter at indlade sig i flere Forretninger forinden sin Opløsning.

Hans Kongelige Høyhed Kronprindsen og Hans Høyhed Hertugen af Søndermandland med Norges Riges Statsraad og øvrige høye Suite, bleve ved Stortingets Deputation indførte; da Hans Kongl. Høyhed Kronprindsen i Hans Majestæts Kongens Navn opløste Stortinget ved en Tale i det franske Sprog som Hans Høyhed Hertugen af Søndermandland derefter oplæste i det norske Sprog, saa lydende /: herved No. 300 :/

«Gode Herrer og norske Mænd, Præsident og samtlige Medlemmer af Norges Riges Storting!

I have mødt Kongens Hensigter ved at fastsætte den Grundlov, hvorved det norske Folks Frihed skal for Fremtiden bevares.

Omendskiøndt Eders Ønsker formedelst en hastig Overgang fra Enevælden til en lovbunden Regierings Form, stundom have båret Præg af Bekymringer, maae dog Anledningen dertil allene søges i Mindet om forbigangne Tider og Forhold.

Hos Eder var en retmæssig Iver for at forsvare Folkets Rettigheder; hos Kongen een alvorlig Beslutning at erkiende dem, grundet saavel paa Hans egen Tilbøyelighed, som paa det svenske Folks frie Statsforfatning.

De Folkeslag som med Opmærksomhed have fulgt Eders Overvejelser, skulle i deres Gang og i det Udfald, de have haft, erkiende, saavel at Eders Konges Løfter ere hellige, som at han agter den nationale Frihed.

De skulle indsee, at Hans Majestæts Viisdom har fiærnet fra Eder, baade Anarchiets Farer og Forvildelser og Despotismens egenmægtige Bud.

Tilfreds med en tiltagende Forbedring i vor Handel og vort Agerbrug, skulle vi ei eftertrægte den vanskelige Ære, at optage i Verdens Aarbøger nogen anden Plads end den der tilkommer et lykkeligt Folk.

Men hvis Freden allene er vort Øjemed, bør vi ei heller forglemme, at det sikreste Middel dertil beroer paa vor egen Kraft.

Den Pligt at forsvare Fædrelandet, som er Krigsmandens ædleste Bestemmelse, giver ham en retmæssig Fordring paa hans Medborgeres Agtelse; – den er ogsaa hans dyrebareste Belønning for de Besværligheder, han gaaer i Møde.

Vant ved at styre et frit Folk har Kongen med levende Tilfredshed, erkiendt de Rettigheder, Grundloven giver den agtværdige Classe af Landmænd, hvis Arbejde ernærer Staten, og hvis Arm værner om Fødelandet.

Gode Herrer og norske Mænd! Da Eders Forhandlinger nu ere tilendebragte, giver ieg Eder i Kongens Navn tilkiende, at Han med den Magt, Grundloven tillægger Ham, nu opløser dette overordentlige Storting.

I vende nu tilbage til Eders fredelige Boliger, lykkelige ved Eders Samvittigheds Vidnesbyrd, at I have medvirket til Fædrelandets Selvstændighed og til at befæste Eders Medborgeres Frihed; – erindrer Eder da stedse, at Enighed og Orden udgiøre en Stats Styrke, og at dens Lyksalighed og Varighed kræve alles Lydighed for Lovens hellige Bud.

En Fyrstes første Pligt er at bevare Loven hellig, – denne højere Magt over Konger og Folk.

²⁸⁶ Stortingets hovedprotokoll: 41b-44a; 1815: 458-463; 1835: 839-849.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Aldrig have Nordens ældgamle Nationer skienket det Tilnavn, den Gode, til Mildhed uden Kraft.

Viser Eder som en værdig Afkom af disse agtværdige Forfædre! Beholde som de Fædrenelandets Vel til Maal for alle Eders Bestræbelser; lærer, som de, Eders Børn, at den sikreste Borgen for deres Rettigheder, er troligen at opfylde indgangne Pligter.

Begynder atter de Forretninger, som I forlode for at svare til den almindelige Tillid.

Frygt for Gud er den eneste Frygt et frit Folk bør have. Gid den blive Eders Vejleder, – og Loven for Eders Gierninger. – Lyksalighed skal da fæste sin Bolig hos os og Scandinaviens Frihed skal staa urokkelig som dens Fjelde. –

Gid Forsynet vaage over Kongen og beskytte hans tvende Riger; og gid det stedse beholde Eder, gode Herrer og norske Mænd! i sin høje og hellige Varetægt.»

Stortingets Præsident svarede saaledes: herved No. 301.

«Naadige Fyrste de forenede Rigers Norges og Sverrigs Kronprindts.

De vigtige, i Nordens Aarbøger evig mindeværdige, Forhandlinger, som vare Gienstanden for dette overordentlige Storthings Sammenkaldelse, ere nu tilendebragte, og Stortinget er, i Følge deraf, ved Kongens Bud hævet. Med Varsomhed og ikke uden Bekymring have det Norske Folks Repræsentanter gaaet frem i at overveje og beslutte den nu saa heldigen tilvejebragte Forening imellem Norge og Sverrig. De kiendte ikke og kunne ikke kiende Kongens Hensigter; og det galdt om en Beslutning som maatte have nærværende saavel som de tilkommende Slægters Lykke eller Ulykke til Følge. Kongen tilstillede dem Forslage der vare byggede paa Erkiendelsen af Nationens Rettigheder. De bleve frembaarne af hæderlige Mænd, hvis Aasyn indgiøde Tillid, hvis Fremfærd vandt Repræsentanternes fuldkomne Agtelse og Biefald. Indbyrdes Omsorg for begge Rigers Hæder og Held bevirkede Foreningen; indbyrdes Eenighed og fælles Bestræbelser ville – det ønske og haabe vi Alle – befæste den.

Deres Kongelige Højhed har, ved Deres Nærværelse blandt os, givet umiskienkelige Prøver paa Deres Agtelse for Nationens Rettigheder, Deres Omhyggelighed for dens Lykke og Ære. De har selv haft Lejlighed til at erfare at Ærlighed og Sindighed og Fasthed ere Hovedtræk i Folkets Character. Vigtige Forretninger kalder Deres Kongelige Højhed snart tilbage til Broderlandet. De selv og Deres haabefulde Søn Hans Kongl. Højhed Arveprindtsen ville der, for Hans Majestæt vor fælles Konge og Fader tolke Nationens Følelser, Ønsker og Forhaabninger; og De vil troeligen staae Ham biev i at haandthæve dens Rettigheder. Overbevist om, at den, der med Sindighed og Varsomhed fatter sin Beslutning ogsaa med urokkelig Fasthed følger den, ville De tillige forsikre Kongen at han har vundet et Folk hvis usvigelige Hengivenhed og Troeskab det ikkun beroer paa Ham selv at erhverve. Det hæderlige svenske Folk ville da kunne oplyses om at Sverrigs nordlige og vestlige Grendse beboes af et Broderfolk, som for Eftertiden kun bestræber sig for at opnaae fælles Lykke, fælles Sikkerhed, fælles Hæder.

Medbrødre Landsmænd! Vi rejse nu hiem, hver til sine fredelige Sysler. Ledede af Fødelandskiærlighed have vi besluttet Norges og Sverrigs Forening; med urokkelig Standhaftighed ville vi, som Fædrenelandets Venner, søge at biedrage til dens Varighed. Vi ville tolke vore Medborgere Regjeringens redelige Hensigter og vi ville ikke undlade at gjøre dem opmærksomme paa, at de ved Kongens Side have en Ven og Talsmand der vil vaage over, og en Helt, der vil forsvare, deres Selvstændighed og Frihed.

STORTINGETS FORHANDLINGSPROTOKOLL 1814

Naadigste Prindts naar De – som vi haaber snart skeer – vende tilbage til Norge, og vore grundede Forhaabninger ere stadfæstede, da ville jublende Skarer af lykkelige Normænd ile Dem imøde og paa det tydeligste bevidne Dem Folkets Kiærlighed og Hengivenhed.»

Derefter forlode Hans Kongelige Høyhed Kronprindtsen og Hans Høyhed Hertugen med Suite Stortinget.

Stortingets Vicepræsident og Secretair overleverede i Stortingets Navn dets Præsident og Secretair en Takadresse med Hensyn paa deres Forretningers Udfør.

Norges overordentlige Storthings Forretninger ere saaledes sluttede, og man bestemte sig allene til at møde i Morgen Formiddag Kl. 11 for at underskrive Protocollen.

Christie

PCHolst P. F. Heltzen. Bech Neumann. Alexand: Chr. Møller
 Hagerup A Konow P. Motzfeldt.- WFKChristie
 Nls Dahl. O Torjersen Svanø Enord. THNæss
 Nls Hertzberg ADKløve Torbiørn Sanvig
 A.v.W.S.Koren. Florentz ANorgaard: Johan Collett
 F. Schmidt JGram Diriks. Jacob Nielsen.
 Treschow. JLysgaard. Ole Haagenstad Sommerfelt
 CSørenssen Lange. L:Angell. Søren Tybring -
 IverHolter Wm. Hansen JCRæder ArneArntzen
 H.Grundseth. Veidemann. HWedel-Jarlsberg J. Chr. Berg
PSteenstrup H. G. Tønder. J: F: Sartz. Jacob Bull
T. Lundegaard. Peder Bøgvald ChrTidemand. J.Jørgensen
Herman Krefting. Søren Georg Abel.- HCReiersen T: Bryn
HMKrohg Elling Walbøe PTonning Lars Olsen Godøe Jørgen Aall
Sibbern SHount. TAschehoug. Wm. Manthey. A: Møglestue
Nansen Elef H. Tothammer Niels T. Broe.
R: Wielan _NSSchultz O:Hegermann J. H. Sodeman.
Hans Knudtzon S. B. Brun A: Gotaas OJMehlum C: Krohg
P. Forseth O: Krabbe Arntzen. Joh: Garmann. Carl Stoltenberg

L. Weidemann

§25. Kongen — Lærer. Den man ikke forger at
 sammenføre under Hørløysen Samtykke. Den man
 Tunge og en frimede Morske Dysselt —
 Samtykke.

I Freden naar aldrig andre end morske Trøpper
 iore: Nær og en Morske Trøpper i Lærer, men naar Lærer
 og andre en Kiste angiver, skal de have del af
 Nær: angiver de Landmænd kunne Nær: Lærer,
 og naar Nær angiver, skal Lærer kunne Nær.
 Lærer og Nær, med for mange Landmænd, for den halve
 del af den morske Landmænd iore. En fine og for
 Lærer, skal af Nær, ikke giver eller angiver
 under Hørløysen Samtykke, og heller mere morske
 Trøpper under Hørløysen Samtykke Nær, ^{Skulde}
 indenfor Lærer, ^{Skulde} Gælder.

Skulde
 den anden
 Skulde

Lærer Nær Lærer, alle Lærer: Nær. Nær Lærer

Nær Nær Lærer ^{kan} Lærer af Lærer og Lærer

Der Euzen, of Thunfolgeren inden nærmegude,
flet det Mægtig of Dæmst. StatsRaad fang sam
mændene for talende at udføre Indsættelse hi
Christen : Næst of Agerdag : Dæmst - Jættel
Læge Reger Regerfættelsen nu forfættelse
of Læge dæmst Regerfættelsen inden Euzen
mændene, fangsam at af at Læge antal
Mægtig of Dæmst mættelsen fangsam af Stats
Raid Reger Regerfættelsen nu fangsam af dæmst
fættelse Jættel. - Læge næst of Dæmst
Rættelsen, fangsam af : fættelsen fættelsen
fættelsen, fangsam af : fættelsen fættelsen
Læge. - Læge af : dæmst fættelsen, fættelsen
mændene mættelsen fættelsen af Læge
fættelsen fættelsen fættelsen af Læge. Dæmst
fættelsen fættelsen fættelsen af Læge fættelsen
fættelsen fættelsen fættelsen af Læge